

Budapest,
1998. április 24.,
péntek

34. szám

Ára: 350,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
75/1998. (IV. 24.) Korm. r.	2714
76/1998. (IV. 24.) Korm. r.	2718
28/1998. (IV. 24.) FM r.	2719
10/1998. (IV. 24.) MüM r.	2722
18/1998. (IV. 24.) MKM r.	2724
59/1998. (IV. 24.) KE h.	2775
1050/1998. (IV. 24.) Korm. h.	2775
1051/1998. (IV. 24.) Korm. h.	2776
	2779
7001/1998. (BK 9.) BM i. e.	2781
	2787
	2791
	2791
	2792

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány rendeletei

A Kormány 75/1998. (IV. 24.) Korm. rendelete

a távközlési feladatokat ellátó szervezetek és a titkos információgyűjtésre felhatalmazott szervezetek együttműködésének rendjéről és szabályairól

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 77. §-a (1) bekezdésének *c*) pontjában, a távközlésről szóló 1992. évi LXXII. törvény (a továbbiakban: Tt.) 32. §-ának (6) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján — figyelemmel a Tt. 32. §-ának (7) bekezdésére, valamint 34. §-ának *b*) pontjára — a távközlési feladatokat ellátó szervezetek és a nemzet-, valamint közbiztonság érdekében titkos információgyűjtésre felhatalmazott szervezetek közötti együttműködés szabályozására a Kormány a következőket rendeli el:

Általános rendelkezések

1. §

E rendelet hatálya a — külön törvényekben meghatározott — titkos információgyűjtésre és ezzel összefüggő tevékenységek végzésére felhatalmazott szervezetekre és a távközlési feladatokat ellátó szervezetekre terjed ki.

2. §

E rendelet alkalmazásában

a) monitoring rendszer: a titkos információgyűjtési feladatok végrehajtására kiépített vagy kialakított, egymással együttműködni képes berendezések és hálózatok együttese, illetőleg e célra szolgáló bármely technikai megoldás;

b) monitoring alrendszer: a monitoring rendszer azon része, amely titkos információgyűjtésre vonatkozó igény kielégítését teszi lehetővé oly módon, hogy a megismerni kívánt információkat (közleményeket és kísérőadatokat) az egyéb információktól elkülönítve, további technikai feldolgozásra (rögzítésre, továbbításra stb.) alkalmas formában hozzáférhetővé teszi a titkos információgyűjtésre felhatalmazott szervezet részére;

c) alapkiépítésű monitoring alrendszer: olyan rendszer, amely lehetővé teszi a távközlési feladatokat ellátó szervezet előfizetői, illetőleg igénybevevői köréből tetszőlegesen kiválasztható, az előfizetők (igénybevevők) összlétszámá-

nak legalább 0,3—0,6% -át — 150 000 előfizetői létszámot meghaladó esetben nem több, mint 0,3% -át — kitevő (a teljes előfizetői körből egy előfizetőre számított átlagforgalom legfeljebb kétszeresével forgalmazó) előfizetői (igénybevevői) csoport tagjai, de nem kevesebb, mint 30 egyidejűleg kapcsolatban álló előfizető vagy igénybevevő közleményeinek és azok kísérőadatainak késedelem nélküli, teljes körű, folyamatos, egyidejű kiválasztását és kiadását a hozzáférési pontra;

d) szaktechnikai eszköz: a távközlési feladatokat ellátó szervezet üzemi területén elhelyezett olyan berendezés, amely a monitoring alrendszer hozzáférési pontjaihoz kapcsolódva fogadja a monitoring alrendszer által kiadott információkat, lehetővé téve azok további technikai feldolgozását (rögzítését, a titkos információgyűjtésre felhatalmazott végrehajtó szervezet távoli technikai rendszeréhez történő továbbítását), illetőleg amely a titkos információgyűjtési feladatok gyakorlati végrehajtásához bármilyen egyéb okból szükséges;

e) közlemény: távközlő hálózathoz csatlakozó végberendezésről (vagy szolgáltatás-hozzáférési pontról) távközlő hálózaton továbbított jel, jelzés, továbbá bármely egyéb adat vagy információ a kísérőadat kivételével, függetlenül annak megjelenési formájától (üzenet, írás, hang, beszéd, fax, adat, géptávirat, kép stb.).

Amennyiben a távközlési feladatot ellátó szervezet a közleményt bármely módon átalakítja, kódolja vagy tömöríti, közleményen az eredeti (visszaalakított, dekódolt vagy tömörítés előtti) alakot kell érteni;

f) kísérőadat: a távközlő hálózatban egy adott közlemény továbbításával, vagy a közlemény továbbítási kísérlettel közvetlen összefüggésben keletkező, valamint a távközlési szolgáltató rendszerében a szolgáltatás nyújtásával összefüggésben keletkező alábbi adatok:

fa) hozzáférés-kész állapot jelzése,

fb) a hívott fél kapcsolási/azonosítási száma kimenő hívások esetén, még akkor is, ha sikeres összeköttetés nem jött létre,

fc) a hívó fél kapcsolási/azonosítási száma beérkező hívások esetén még akkor is, ha sikeres összeköttetés nem jött létre,

fd) az ellenőrzött előfizetői végberendezésből a kapcsolat felépítéséig kibocsátott minden jel,

fe) az összeköttetés kezdete, végre és időtartama,

ff) a hívásátírányítás esetén a közbenső állomások kapcsolási/azonosítási száma,

fg) a közlemény típusának meghatározásához szükséges adatok,

fh) mobil távközlő rendszerek esetében az adott távközlő rendszerben műszakilag biztosítható legpontosabb földrajzi helymeghatározáshoz szükséges adatok;

g) távközlési feladatokat ellátó szervezetek: a távközlési szolgáltatók és azok érdekkörében eljárók (a távközlési szolgáltatók által megbízott üzemeltetők), valamint a zárt-célú hálózatok üzemeltetői (hálózatgazdái);

h) távközléssel kapcsolatos titkos információgyűjtés (a továbbiakban: titkos információgyűjtés): törvényben feljogosított szervezetek által, feladataik ellátása érdekében, a távközlő hálózaton és távközlő eszközökkel továbbított közlemény, kísérőadat, valamint tudakozói és egyéb előfizetői nyilvántartások megismerése — jogszabályokban meghatározott — leplezett, titkos módszerek, illetve eszközök segítségével;

i) titkos információgyűjtési funkció aktivizálása/megszüntetése: az a tevékenységsorozat, amelynek eredményeként a monitoring alrendszer megkezd/megszünteti a titkos információgyűjtés keretében megismerni kívánt információk kiadását.

A távközlési feladatokat ellátó szervezetek általános kötelezettségei

3. §

(1) A távközlési feladatokat ellátó szervezetek a titkos információgyűjtésre felhatalmazott szervezetek törvényes igényeinek kielégítése érdekében kötelesek lehetővé tenni a távközlő hálózaton és távközlő eszközökkel továbbított közlemények, valamint a távközlő rendszerben megjelenő kísérőadatok megismerését, technikai eszközzel történő rögzítését, továbbá tudakozói és egyéb előfizetői nyilvántartásaikból a késedelem nélküli adatszolgáltatást.

(2) Ha a titkos információgyűjtés során a távközlő hálózaton és távközlő eszközökkel továbbított közlemények, kísérőadatok megismeréséhez igazságügy-ministeri vagy bírói engedély szükséges, a titkos információgyűjtésre felhatalmazott szervezetek igényeinek kielégítését — törvényben meghatározott feltételek mellett — a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat látja el.

(3) A titkos információgyűjtésre felhatalmazott szervezetek a (2) bekezdésben foglaltak kivételével — a külön jogszabályokban meghatározott engedélyek birtokában — közvetlenül és a Nemzetbiztonsági Szakszolgálaton keresztül is jogosultak a távközlési feladatokat ellátó szervezetektől kísérőadatokat, tudakozó és egyéb előfizetői nyilvántartásból származó adatokat kérni.

(4) Monitoring alrendszer vagy szaktechnikai eszköz igénybevitelével szerzett információ vagy adat kizárólag a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat részére adható ki.

4. §

(1) A távközlési feladatokat ellátó szervezet köteles

a) a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat részére bármely, általa ellenőrizni kívánt előfizető vagy igénybevevő közleményének, továbbá a távközlési feladatokat ellátó szervezet távközlő rendszereiben keletkező és rendelkezésére álló kísérőadatoknak, továbbá

b) bármely, titkos információgyűjtésre felhatalmazott szervezet törvényes igényére az ellenőrizni kívánt előfizető vagy igénybevevő közleményeivel kapcsolatban a távközlési feladatokat ellátó szervezet távközlő rendszereiben keletkező és rendelkezésre álló kísérőadatoknak eredeti állapotban történő, teljes körű és késedelem nélküli kiadására.

(2) A távközlési feladatokat ellátó szervezet köteles biztosítani a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat részére:

a) bármely előfizető, illetőleg igénybevevő által használt végberendezés kapcsolási/azonosítási számát, címzését vagy más megkülönböztető azonosítóját;

b) bármely előfizető, illetőleg igénybevevő részére biztosított távközlési szolgáltatásokra és azok jellemzőire vonatkozó információkat;

c) az adott távközlési szolgáltatásra, távközlő hálózatra, illetőleg annak elemeire vonatkozó mindazon műszaki információkat és adatokat, amelyek a titkos információgyűjtéssel összefüggő feladatok végzéséhez, a monitoring alrendszer létesítése követelményeinek meghatározásához szükségesek.

5. §

(1) A távközlési feladatokat ellátó szervezetek kötelesek:

a) a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat igényére távközlő hálózataikban monitoring alrendszer(ek)e)t létesíteni;

b) az *a)* alpont szerinti monitoring alrendszert a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat által — az érdekeltek bármelyikének kezdeményezésére, a Hírközlési Főfelügyelet közreműködésével — a meghatározott követelmények szerint, azok közlésétől számított tizenkét hónapon belül megvalósítani.

(2) Zártcélú hálózatok esetén az (1) bekezdésben foglaltakat az alábbi kiegészítésekkel kell alkalmazni:

a) monitoring alrendszer létrehozásának kötelezettség alól a Kormány a hálózatgazda részére felmentést adhat;

b) a monitoring alrendszerekre vonatkozó követelményeket — a zártcélú hálózattal rendelkező szervezettel (hálózatgazdával) egyetértésben — a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat határozza meg.

A titkos információgyűjtés szabályai

6. §

(1) Ha a titkos információgyűjtési funkció aktivizálása (igénybevétele) és megszüntetése nem teszi szükségessé a távközlési feladatokat ellátó szervezet munkatársainak (megbízottjainak) személyes közreműködését, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat ezeket a tevékenységeket a távközlési feladatot ellátó szervezet tájékoztatása nélkül vég-

zi; az aktivizálást és megszüntetést azonban minden esetben dokumentálnia kell.

(2) Ha a távközlési feladatokat ellátó szervezet munkatársainak (megbízottjainak) személyes közreműködése elengedhetetlen, a titkos információgyűjtéssel kapcsolatos feladatok feltételeinek megteremtésében történő közreműködést a titkos információgyűjtésre felhatalmazott szervezetnek meg kell rendelnie a távközlési feladatokat ellátó szervezettől. A titkos információgyűjtési funkció aktivizálását (igénybevételét) kizárólag a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat rendelheti meg, a megrendelést írásban kell teljesíteni.

Azonnali intézkedést igénylő esetekben megrendelés szóban is adható, melyet a legközelebbi munkanapon írásban meg kell erősíteni, vagy le kell mondani. Ha a távközlési feladatokat ellátó szervezet a szóban adott megrendelés írásba foglalt megerősítését nem kapja meg, a titkos információgyűjtési funkció aktivizálását — a megrendelő egyidejű írásbeli tájékoztatása mellett — megszünteti.

(3) Ha az (1)—(2) bekezdésekben foglalt tevékenységek során a titkos információgyűjtésre feljogosított szervezet saját hatáskörében jár el, az engedély beszerzéséért, az alkalmazás jogszerűségéért és a benne foglaltak törvényes végrehajtásáért e szervezet a felelős.

(4) Ha az (1)—(2) bekezdésekben foglalt tevékenységeket — titkos információgyűjtésre felhatalmazott szervezet kérésére — a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat hajtja végre, a szükséges engedély beszerzéséért, az alkalmazás jogszerűségéért e megrendelő szervezet, az engedélyben foglaltak törvényes végrehajtásáért a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat felelős.

A távközlési feladatokat ellátó szervezetek kiegészítő feladata

7. §

(1) A távközlési feladatokat ellátó szervezet köteles a titkos információgyűjtésre felhatalmazott szervezetek — kizárólag a titkos információgyűjtési feladatok elvégzéséhez kötődő — igényére az alábbi feltételeket és szolgáltatásokat teljesíteni:

a) helyi vagy helyközi távközlő átviteli csatornákon összeköttetések használatra történő átengedése;

b) előfizetői szolgáltatás-hozzáférési pontok kialakítása és rendelkezésre bocsátása.

(2) A távközlési feladatokat ellátó szervezet a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat igényére e szervezet titkos információgyűjtési feladatainak végzéséhez köteles:

a) szaktechnikai eszközök rendeltetésszerű működtetéséhez a távközlési feladatokat ellátó szervezet üzemi területén az illetéktelen hozzáférést megakadályozó, zárható helyiséget vagy biztonsági szempontból azzal egyenértékű más elhelyezést biztosítani;

b) külön megrendelés esetén 24 órás (váltásos) ügyeletet vagy készenléletet biztosítani és fenntartani, továbbá

c) lehetővé tenni, hogy a szaktechnikai eszközök elhelyezésére szolgáló zárt helyre a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat meghatalmazással rendelkező munkatársa bármely időpontban beléphessen, ott szükség szerint munkát végezzen, szaktechnikai eszközt helyezzen el, illetve eltávolítson.

Távközlő rendszerek és a távközlési szolgáltatások fejlesztésére vonatkozó különleges szabályok

8. §

(1) A távközlési feladatokat ellátó szervezet:

a) nem végezhet olyan rendszertechnikai, illetve szolgáltatásfejlesztést, amely bármely közlemény vagy kísérőadat titkos információgyűjtés keretében történő megismerését kizárja;

b) köteles szerepeltetni a titkos információgyűjtési feladatok végrehajthatóságára, műszaki feltételeire kihatással járó távközlési fejlesztésekkel és beruházásokkal összefüggő ajánlati felhívásaiban (tenderkiírásaiban) a monitoring alrendszer létrehozásának — mint feltételnek — a szükségességét és az arra vonatkozó — a Nemzetbiztonsági Szakszolgálattal előzetesen egyeztetett — műszaki alapkövetelményeket;

c) köteles a *b)* pontban meghatározott fejlesztések és beruházások megvalósítása céljából kiírt pályázatokra érkezett ajánlatok minősítése előtt a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat véleményét kikérni;

d) távközlő rendszer létesítését, bővítését vagy újfajta szolgáltatás bevezetését célzó beruházás során köteles biztosítani a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat részére mindazon műszaki és egyéb információkat, amelyek a monitoring alrendszer és a szaktechnikai eszközök, illetve a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat technikai rendszerei összekapcsolásához és rendeltetésszerű együttműködésének megvalósításához szükségesek.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem alkalmazhatók azon zártcélú hálózatokra és távközlési funkciókra, melyekre vonatkozóan a monitoring alrendszerek létesítése alól a Kormány a rendelet 5. §-a (2) bekezdésének *a)* pontja alapján felmentést adott.

Költségviselés

9. §

(1) Az alapkiépítésű monitoring alrendszer létesítésének és üzemeltetésének költségei, továbbá a 7. § (2) bekezdésének *a)* és *c)* alpontjaiban rögzített feladattal kapcsolatos költségek a távközlési feladatokat ellátó szervezetet terhelik.

(2) A 7. § (1) bekezdésben felsorolt szolgáltatások igénybevételéért a távközlési feladatokat ellátó szervezetet költségtérítés illeti meg.

(3) Abban az esetben, ha a távközlési feladatokat ellátó szervezet a 7. § (2) bekezdés *b)* pontban foglalt kötelezettségeit megfelelő műszaki megoldás alkalmazásával élőmunka igénybevétele nélkül teljesíthetné, az ilyen szolgáltatásokért költségtérítést nem számíthat fel.

10. §

Amennyiben a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat az alapkiépítésűnél nagyobb kapacitású monitoring alrendszer létesítését igényli, a többletigények kielégítéséhez szükséges forrásról a tárgyévi költségvetés előkészítésekor kell dönteni.

Titokvédelem

11. §

(1) A titkos információgyűjtő tevékenységre, módszerekre, a speciális szolgáltatásokra, a monitoring alrendszerekre és szaktechnikai eszközökre vonatkozó adatokat, a kapcsolatos információkat, továbbá az együttműködő természetes és jogi személyekre, valamint a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre vonatkozó adatokat az állam- és szolgálati titokról szóló 1995. évi LXV. törvényben, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről szóló 79/1995. (VI. 30.) Korm. rendeletben meghatározott védelemben kell részesíteni, és az ott előírt szabályok szerint kell kezelni.

(2) A távközlési feladatokat ellátó szervezet a titkos információgyűjtés során keletkezett adatok valamennyi adathordozó példányát megküldi a titkos információgyűjtésre felhatalmazott szervezetnek. Az e szervezet részére kiadott információból a távközlési feladatokat ellátó szervezet másodpéldányt nem tárolhat.

12. §

A titkos információgyűjtésre felhatalmazott szervezetek a távközlési feladatot ellátó szervezet számára csak azon adatokat továbbítják, amelyek a titkos információgyűjtés végrehajtásának érdekében a távközlési feladatot ellátó szervezetre háruló kötelezettségek teljesítéséhez elengedhetetlenül szükségesek.

13. §

A titkos információgyűjtéssel összefüggésben a monitoring alrendszerbe továbbított, illetőleg az abban keletkezett adatokat a távközlési feladatokat ellátó szervezet nem

jogosult gyűjteni, archiválni és harmadik fél részére átadni; nem jogosult továbbá ezen adatokat megjeleníteni sem, ha az aktivizálási funkció a 6. § (1) bekezdése alapján történik.

14. §

A távközlési feladatokat ellátó szervezet munkatársait (megbízottjait) a titkos információgyűjtési tevékenység végzésére csak abban az esetben lehet bevonni, ha a titkos információgyűjtés műszaki eszközökkel vagy egyéb megoldással nem valósítható meg.

15. §

A titkos információgyűjtéssel kapcsolatos tevékenység végzésében, a monitoring alrendszerek és a szaktechnikai eszközök telepítésében, javításában, karbantartásában a távközlési feladatokat ellátó szervezetnek csak a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat által előzetesen jóváhagyott, és a távközlési feladatokat ellátó szervezet által kiadott írásos megbízással rendelkező munkatársai (megbízottjai) vehetnek részt.

16. §

A távközlési feladatokat ellátó szervezet köteles minden tőle elvárható módon kizárni a monitoring alrendszerhez, az abban tárolt adatokhoz, a szaktechnikai eszközökhöz, valamint a titkos információgyűjtés egyéb eszközeihez való illetéktelen hozzáférést.

17. §

A távközlési feladatokat ellátó szervezet a titkos információgyűjtési feladatok végrehajtásába bevont szervezeti egységei, munkatársai (megbízottjai) részére olyan munkakört és jogosultságokat köteles biztosítani, amely lehetővé teszi e feladatok titkos és az igényeknek megfelelő késedelem nélküli végrehajtását.

Záró rendelkezések

18. §

Ha a monitoring alrendszerrel a távközlési feladatokat ellátó szervezet belső feladatvégzését támogató, de a titkos információgyűjtés fogalomkörébe nem tartozó technikai — ellenőrzési, statisztikai, üzembiztonsági és egyéb célból szükséges — funkciók is megvalósíthatók, azokat a távközlési feladatokat ellátó szervezet kizárólag abban az esetben használhatja önállóan, ha az információgyűjtési tevékeny-

ség titkosságát nem veszélyezteti, továbbá e funkciók aktivizálása és igénybevétele logikailag és fizikailag is elkülönített hozzáférési felületen keresztül valósul meg.

19. §

(1) A távközlési feladatokat ellátó szervezet és a titkos információgyűjtésre feljogosított szervezetek az e rendeletben foglalt feladatok teljesítése érdekében együttműködési megállapodást kötnek.

(2) Az együttműködési megállapodásnak tartalmaznia kell:

a) a titkos információgyűjtés keretében ellenőrizni kívánt információk, adatok és kapcsolódó szolgáltatások körét;

b) a titkos információgyűjtés keretében megismerni kívánt információk igénylésének, az igények teljesítésének módját és rendjét;

c) a kapcsolódó szolgáltatások igénylésének és biztosításának módját és rendjét;

d) az együttműködés szintjeit és azok végrehajtásának módját;

e) a távközlési szolgáltatás- és rendszerfejlesztéssel, illetve a monitoring alrendszerek létesítésével kapcsolatos tájékoztatási és egyeztetési eljárás szabályait;

f) a különleges együttműködési területeket;

g) a titokvédelmi szabályok érvényesítésének, az alkalmazott technikai eszközök és megoldások védelmének módját;

h) a távközlési feladatokat ellátó szervezet részéről közreműködő személyek kiválasztásának, egyeztetésének, ellenőrzésének rendjét;

i) az együttműködési megállapodás teljesítésének, időszakonkénti értékelésének és felülvizsgálatának rendjét;

j) a költségtérítési igények kielégítésének és egyéb ellentételezések biztosításának módját, eredményét; továbbá

k) minden olyan adatot, eljárást, amelyet az a)–j) pontokon túlmenően az együttműködő felek szükségesnek tartanak.

(3) Abban az esetben, ha az együttműködési megállapodás a titkos információgyűjtésre feljogosított szervezet kezdeményezését követő 60 napon belül sem jön létre, a titkos információgyűjtésre feljogosított szervezet a Budapesti Hírközlési Főfelügyeletől kérheti, hogy e megállapodás megkötésére irányuló ajánlatát véleményezze, illetőleg a (2) bekezdésben foglaltak alapján meghatározható tartalommal hozza létre az együttműködési megállapodást.

(4) Ha a távközlési feladatokat ellátó szervezet a jogszabályokban, az együttműködési megállapodásokban és a koncessziós szerződésekben foglalt együttműködési kötelezettségének nem tesz eleget, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat javasolhatja a Hírközlési Főfelügyeletnek vagy területi szerveinek ellenőrzés lefolytatását. A Hírközlési Főfelügyelet jogsértés esetén a hatósági szolgáltatási engedélyt visszavonhatja, vagy kezdeményezheti a közleke-

dési, hírközlési és vízügyi miniszternél a koncessziós szerződésben meghatározott szankciók alkalmazását.

(5) A (3)–(4) bekezdésekben foglaltakat a zárcélú hálózatok és üzemeltetőik tekintetében nem kell alkalmazni.

20. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetésétől számított 15. napon lép hatályba.

(2) Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás kihirdetéséről szóló 1994. évi I. törvény alapján az Európai Közösségek jogszabályai közül a távközlés törvényes lehallgatásáról szóló, a Tanács 96/1104/EGK határozatával összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 76/1998. (IV. 24.) Korm. rendelete

az egyes adótörvények alkalmazásában a készpénzzel történi fizetés összeghatáráról szóló 224/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet módosításáról

Az egyes adótörvények alkalmazásában a készpénzzel történi fizetés összeghatáráról szóló 224/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) a következők szerint módosul:

1. §

Az R. 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § Az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény 33. §-a (3) bekezdésében, a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 3. számú melléklete A fejezet 2. pontjában és a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 49/B. §-a (5) bekezdésében említett számított érték 1 200 000 forint, amely alatt

a) a számla, egyszerűsített számla, számlát helyettesítő okmány;

b) a 2. § a) pont szerinti esetben a számlák, egyszerűsített számlák, számlát helyettesítő okmányok (a továbbiakban: számlák) összeadott

ellenértékének készpénzben kifizetett összegét kell érteni (ideértve azt az esetet is, ha az ellenérték részletekben kerül kiegyenlítésre), mely összeg általános forgalmi adó nélkül veendő figyelembe.”

2. §

Az R. 2. §-ának *a*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Az 1. § alkalmazásában:)

„*a*) naptári éven belül az ugyanazon felek közötti — az ugyanazon fél által kibocsátott — számlák készpénzben történő kifizetéseit a számított érték megállapításához össze kell adni, ha az egyes készpénzben történő kifizetések teljesítése között nem telik el legalább nyolc naptári nap.”

3. §

Ez a rendelet a kihirdetése napját követő 15. napon lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépését követő készpénzfizetésekre kell alkalmazni azzal, hogy az e rendelet hatálybalépését megelőző napon a fizetéseknek az R. akkor hatályos rendelkezései szerinti összevonása lezárul.

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

A Kormány tagjainak rendeletei

A földművelésügyi miniszter 28/1998. (IV. 24.) FM rendelete

az egyes hús- és belsőségkonzervek exporttámogatásáról

Az agrárpiaci rendtartásról szóló 1993. évi. VI. törvény 17. §-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a pénzügyminiszterrel, valamint az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszterrel egyetértésben a következőket rendelem el:

1. §

Az e rendelet alapján igénybe vehető támogatások rendeltetése a rendelet 1. számú mellékletében meghatározott agrártermékek piacra jutásának elősegítése, az ott feltüntetett mennyiségek és támogatási mértékek szerint.

2. §

(1) Az e rendelet szerinti támogatások forrása a Magyar Köztársaság 1998. évi költségvetéséről szóló CXLVI. törvény XII. Földművelésügyi Minisztérium fejezet kiadások 11. cím, 1. alcímszám alatti előirányzat.

(2) A támogatást az 10032000-01905245 számú APEH Mezőgazdasági és élelmiszeripari exporttámogatás számláról kell teljesíteni.

3. §

(1) Az e rendelet szerint igénybe vehető exporttámogatás részletes feltételeit a 2. számú melléklet tartalmazza.

(2) Az e rendelet 1. számú mellékletében szereplő termékek exportjánál az Egységes Vámárunyilatkozat 33. rovat ötödik (legutolsó) mezőjében fel kell tüntetni az adott termék vámtarifaszáma előtt szereplő háromjegyű kódszámot (sorszámot).

(3) Ha az igénylő jogosult az e rendelet szerinti exporttámogatásra akkor a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek egyszerűsített pályázati rendszerű exporttámogatásáról szóló 11/1998. (III. 31.) FM—PM—IKIM együttes rendelet (a továbbiakban: ER) szerinti, azonos vámtarifaszámú termékekre vonatkozó támogatásra is jogosult.

(4) Ha az igénylő nem jogosult az e rendelet szerinti exporttámogatásra, de az Egységes Vámárunyilatkozaton az e rendelet szerinti sorszámot tüntette fel, akkor az Agrárintervenció Központ (a továbbiakban: AIK) igazolása alapján az ER szerinti, azonos vámtarifaszámú termékekre járó támogatás vehető igénybe.

(5) Az 1995. évi C. törvény 137. § (1) bekezdése *d*) pontjának 3. és 4. alpontjában meghatározott, vámteher-visszatérítésben részesülő kivitel után az e rendelet szerinti exporttámogatás nem igényelhető abban az esetben, ha a vámteher-visszatérítés a hús- vagy állati belsőség tartalomra vonatkozik.

4. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, és 1998. december 31-én hatályát veszti.

(2) Az e rendeletben nem szabályozott kérdésekben az ER, valamint a mezőgazdasági és élelmiszeripari exporttámogatások igénybevételének eljárási rendjéről szóló 110/1997. (XII. 30.) FM—PM—IKIM együttes rendelet előírásait kell alkalmazni.

Dr. Nagy Frigyes s. k.,
földművelésügyi miniszter

1. számú melléklet a 28/1998. (IV. 24.) FM rendelethez

Sor-szám	Vámtarifaszám	Árumegnevezés	Mennyiség, tonna	Ft/kg
	1602	Más elkészített és konzervált hús, vágási melléktermék, belsőség vagy vér:		
	1602 20	- Májból készült termékek:		
230	ex reg 1602 20 90 00	- - Májból készített termékek a liba- és kacsamáj kivételével (célország: valamennyi ország, az Európai Unió és a CEFTA tagországai kivételével)	1 500	45
	1602 32	- A 0105 vtsz. alá tartozó baromfiból készült termékek: - - A Gallus domesticus fajhoz tartozó szárnyasokból: - - - Legalább 57 tömegszázalék baromfihús- vagy belsőség-tartalommal:		
231	ex reg 1602 32 19 00	- - - Másféle, legalább 57 tömegszázalék, a Gallus domesticus fajhoz tartozó baromfihús-tartalommal, a főzés nélküli termékek kivételével (célország: valamennyi ország az Európai Unió és a CEFTA tagországai kivételével)	1 500	45
	1602 90	- Más, beleértve az állati vérből készült termékeket is: - - Más: - - - Más:		
232	ex 1602 90 51 00	- - - Házisertéshús- vagy belsőség-tartalommal a mélyhűtött készétel kivételével	3 000	45
	2104	Leves és erőleves és ezek előállítására szolgáló készítmény; homogenizált összetett élelmiszer-készítmény:		
	2104 10	- Leves és erőleves és ezek előállítására szolgáló készítmény:		
233	ex reg 2104 10 90 00	- - Gulyásleves, maximum 0,5 kg-os kiszereelésben (célország: valamennyi ország, a nem hagyományos export piacok kivételével)	1 500	30

2. számú melléklet a 28/1998. (IV. 24.) FM rendelethez**Az egyes hús- és belsőségkonzervek exporttámogatás-igénybevételének részletes feltételei**

— Az exporttámogatás elnyerése érdekében pályázatot nyújthat be az agrárgazdasági célok költségvetési támogatási rendjéről szóló 273/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdése szerinti azon jogi személyek, jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok, amelyek nem állnak felszámolási, végelszámolási eljárás alatt, végrehajtási eljárás alatt nem álló egyéni vállalkozók, továbbá a személyi jövedelemadóról szóló módosított 1995. évi CXVII. törvény szerint mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal rendelkező magánszemélyek akik, vagy amelyek lejárt adó-, vám-, egészség-, nyugdíjbiztosítási járulékhátralékkal nem rendelkeznek (a továbbiakban: pályázó), azt igazolják, vagy arról nyilatkoznak és az 1. számú mellékletben meghatározott terméke(ke)t saját számlás formában vagy bizományos közvetítésével exportálja.

— A pályázatokat postai úton, tértivevényesen vagy személyesen lehet benyújtani a Földművelésügyi Minisztérium AIK Ügyfélszolgálatán (címe: 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.). A borítékon fel kell tüntetni: „Hús- és belsőségkonzerv pályázat”.

— A pályázatokat 1998. május 15-ig beérkezően kell az AIK részére megküldeni.

— A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a) a pályázó nevét, címét, levelezési címét, a felelős vezető nevét, adószámát vagy adóazonosító jelét, bankszámlaszámát, illetőleg az őstermelői igazolvány másolatát;
- b) hatvan napnál nem régebbi igazolást vagy írásbeli nyilatkozatot arról, hogy lejárt adó-, vám-, egészség- és nyugdíjhátralékkal nem rendelkezik, illetve külön nyilatkozatot arról, hogy a pályázó felszámolási vagy végelszámolási, illetőleg végrehajtási eljárás alatt nem áll;
- c) az igényelt export mennyiség (kvóta) termékenkénti nagyságát a termék vámtarifaszáma, az árumegevezése és a támogatási kódja (sorszáma) szerint.

— Amennyiben a pályázat megfelel a jelen rendeletben, az egyéb vonatkozó jogszabályokban, valamint az e mellékletben foglalt feltételeknek, az AIK tíz munkanapon belül a pályázó részére — másra át nem ruházható — ígérvényt bocsát ki. Az ígérvénynek tartalmaznia kell a hivatkozott rendelet számát, a pályázó nevét, címét, adószámát vagy adóazonosító jelét, a termék vámtarifaszámát, árumegevezését, az elnyert kvóta nagyságát, az export célországokat, valamint az ígérvény lejáratának időpontját.

— Exporttámogatást csak az AIK által kiadott ígérvény alapján, az ígérvényben meghatározott termékre és mennyiségre lehet igénybe venni.

— Az ígérvény érvényessége hatvan munkanap. Az első munkanap az ígérvény kiállításának napja.

— Egy pályázó egy alkalommal a táblázatban termékenként meghatározott mennyiségi határig nyújthat be igényt.

— Az egyes termékekre megállapított összes mennyiség túligénylése esetén a megpályázott mennyiségeket arányosan csökkenteni kell.

— Amennyiben az elnyert kvótát a pályázó nem tudja kihasználni, a fel nem használt kvótarészt harminc munkanapon belül az AIK részére visszaadhatja. Abban az esetben, ha az elnyert kvóta legalább 80%-ának felhasználását a pályázó hatvan munkanapon belül nem tudja igazolni, úgy újabb kvótát részére nem lehet biztosítani az 1. számú mellékletben szereplő egyik termékre sem.

— A fel nem használt kvóták nagyságáról, illetőleg az újból pályázható mennyiségekről az AIK közleményben ad tájékoztatást.

— Az 1998. május 15-e után fel nem használt kvóták ismételen megpályázhatók, az új igénylések beérkezési sorrendje alapján.

Az exporttámogatásban részesülő termékek közül az egyes termékekre igényelhető egyszeri kvóta nagysága, az 1. számú melléklet szerinti sorszámokkal és vámtarifaszámokkal jelölve:

Sorszám	Vámtarifaszám	Árumegevezés	Egyszeri alkalommal, maximálisan igényelhető mennyiség, tonna
230	ex 1602 20 90 00	- - Májból készített termékek a liba- és kacsamáj kivételével (célország: valamennyi ország, az Európai Unió és a CEFTA tagországi kivételével)	100
231	ex 1602 32 19 00	- - - - Másféle, legalább 57 tömegszázalék, a Gallus domesticus fajhoz tartozó baromfi-hús-tartalommal, a főzés nélküli termékek kivételével (célország: valamennyi ország az Európai Unió és a CEFTA tagországi kivételével)	100
232	ex 1602 90 51 00	- - - - Házisertéshús- vagy belsőség-tartalommal a mélyhűtött készétel kivételével	200
233	ex 2104 10 90 00	- - Gulyásleves (célország: valamennyi ország, a nem hagyományos export piacok kivételével)	200

A munkaügyi miniszter 10/1998. (IV. 24.) MüM rendelete

1998-ban az egészségügyi hozzájárulás megfizetéséhez nyújtandó támogatásról

Az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1996. évi LXXXVIII. törvény 14. §-ának (3) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján — a Munkaerőpiaci Alap Irányító Testülete véleményének meghallgatásával — a következőket rendelem el:

1. §

(1) 1998-ban az egészségügyi hozzájárulás megfizetéséhez a Munkaerőpiaci Alap foglalkoztatási alaprészből nyújtandó foglalkoztatást fenntartó támogatásra (a továbbiakban: támogatás) a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 3. §-a (1) bekezdésének *a*) pontjában felsorolt gazdálkodó szervezet, valamint a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásáról és szociális ellátásáról szóló 8/1983. (VI. 29.) EüM—PM együttes rendelet 27/A. §-a (1) bekezdésének *b*) pontjában meghatározott szociális foglalkoztató (a továbbiakban együtt: munkaadó) jogosult, ha

a) 1996. január 1-jétől a kérelem benyújtásáig folyamatosan működött, és

b) az egészségügyi hozzájárulás bevezetéséből adódó — a *mellékletben* meghatározott módon kiszámított — többletkiadásának egy naptári évre számított összege meghaladja a 100 000 Ft-ot, és

c) 1997-ben az általa teljes munkaidőben foglalkoztatottak havi bruttó átlagkeresete nem haladta meg a 44 000 Ft-ot, és

d) fél évnél régebben lejárt társadalombiztosítási, valamint munkaadói járulékfizetési tartozása nincs, illetőleg a társadalombiztosítási járulék tartozás esetében a hitelező az adósság későbbi időpontban történő megfizetéséhez hozzájárult, továbbá 1997. január 1-jétől fennálló egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettségének eleget tett, és annak 1998-ban is eleget tesz,

e) a kérelemben meghatározza az 1998. évre vállalt átlagos statisztikai állományi létszámát, és

f) a támogatás iránti kérelmét a 4. § (2) bekezdésében meghatározott határidő lejártáig benyújtotta.

(2) Ha a gazdálkodó szervezet felszámolási eljárás alatt áll, a támogatás nyújtásának feltétele, hogy a hitelezőkkel kötött egyezsége a bíróság jóváhagyja.

2. §

(1) A támogatás összegének megállapításánál a következőket kell figyelembe venni:

a) a munkaadónak az egészségügyi hozzájárulás fizetéséből — a *mellékletben* meghatározott módon kiszámított — többletkiadásait, valamint

b) a munkaadó által teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalóknak 1997. évre számított havi bruttó átlagkeresetét, továbbá

c) munkavállalói létszámként az általa 1998. évre vállalt átlagos statisztikai állományi létszámot, de legfeljebb az 1997. évi átlagos statisztikai állományi létszámot.

(2) A támogatás mértéke, ha az (1) bekezdés *b*) pontjában meghatározott átlagkereset összege

a) nem haladja meg a 24 000 Ft-ot, az egy naptári évre számított többletkiadások 50 százaléka,

b) 24 001 Ft-tól 34 000 Ft-ig terjed, egy naptári évre számított többletkiadások 30 százaléka,

c) 34 001 Ft-tól 44 000 Ft-ig terjed, az egy naptári évre számított többletkiadások 20 százaléka.

3. §

A 2. § (2) bekezdés alkalmazásától eltérően 10 800 Ft/fő/év támogatás illeti meg a munkaadót, ha a munkaadónál a nem teljes munkaidőben foglalkoztatottak és a foglalkoztatott nyugdíjasok 1997. évi együttes átlagos statisztikai állományi létszáma eléri az összes alkalmazásban állók 1997. évi átlagos statisztikai állományi létszámának legalább 25 százalékát.

4. §

(1) A munkaadónak 1996. január 1-jét követő jogutódlás esetén a kérelemben nyilatkoznia kell arról, hogy a folyamatos működés időtartama szempontjából a jogelőd egészének a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 209. §-ának (2) bekezdése szerinti jogutóda.

(2) A támogatás iránti kérelmet — a *mellékletben* meghatározott formában — a megyei munkaügyi központ illetékes kirendeltségéhez, a fővárosban a Fővárosi Munkaügyi Központnak a Budapest IV., Kassai út 24/B szám alatt működő kirendeltségéhez, 1998. június 30-ig kell benyújtani.

(3) A támogatás iránti kérelemhez mellékelni kell:

a) a társadalombiztosítási járulék tartozás esetén az arról szóló igazolást, hogy a hitelező az adósság későbbi időpontban történő megfizetéséhez hozzájárult,

b) felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet esetén a hitelezőkkel kötött egyezséget jóváhagyó bírósági végzést,

c) 1996. január 1-jét követő jogutódlás esetén az (1) bekezdésben meghatározott jogutódlást tanúsító okiratot (okiratokat).

5. §

(1) A kirendeltség

a) a jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén a kérelemnek helyt ad,

b) a jogszabályban meghatározott feltételek hiányában a kérelmet elutasítja.

(2) Az (1) bekezdés *a*) pontjában meghatározott döntést tartalmazó államigazgatási határozatban a támogatás mértékét a 2. § (2) bekezdésében, illetőleg a 3. §-ban foglaltak szerint kell megállapítani.

(3) A kirendeltség határozata ellen benyújtott fellebbezést a munkaügyi központ igazgatója bírálja el.

6. §

A munkaügyi központ központi szervezeti egysége a támogatás első félévre járó részét a 2. § (2) bekezdése szerinti, vagy a 3. § szerinti összegben a kérelem elbírálását követően folyamatosan, legkésőbb augusztus 31-ig folyósítja. A támogatásnak a III. negyedévre járó részét legkésőbb október 31-ig, a IV. negyedévre járó részét pedig legkésőbb 1999. január 31-ig kell kifizetni.

7. §

(1) A munkaügyi központ központi szervezeti egységének a támogatással összefüggésben gyakorolt ellenőrzési tevékenységére a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 50. §-a (1) bekezdésének *i* pontjában, valamint (2) és (3) bekezdésében foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

(2) A munkaadó 8 napon belül köteles bejelenteni a kirendeltségnek minden olyan, a támogatás folyósítása alatt bekövetkezett tény, körülményt, amely az 1. § (1) bekezdésében előírt feltételek teljesítését hátrányosan befolyásolja.

(3) A támogatás további folyósítását meg kell szüntetni, és a munkaadó köteles a jogalap nélkül felvett támogatást — a visszakövetelés időpontjában hatályos, a kötelezettségszegés időpontjától a befizetés időpontjáig számított jegybanki alapkamattal növelt összegben — a kötelezettségszegés arányában, részben vagy egészben visszafizetni, ha

- a) valótlan adatokat közölt,
- b) az egészségügyi hozzájárulás megfizetési kötelezettségét nem teljesíti,
- c) az 1998. évre vállalt átlagos statisztikai állományi létszámát nem tartja meg.

(4) A munkaadó a (3) bekezdésben meghatározott visszafizetésre a támogatás utolsó részletének felvételétől számított 5 évig kötelezhető.

8. §

(1) Az 1. § (1) bekezdésének *a* pontjában meghatározott folyamatos működés időtartama szempontjából a munkaadó jogelődje működésének idejét akkor kell figyelembe venni, ha a munkaadó a jogelőd egészének a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 209. §-ának (2) bekezdése szerinti jogutóda.

(2) A rendeletben használt létszám és kereset fogalmakat a Központi Statisztikai Hivatal adott évben hatályos statisztikai előírásaival egyezően kell a gazdálkodó szervezetre alkalmazni.

(3) A teljes munkaidőben foglalkoztatottak 1997. évre számított havi bruttó átlagkeresetén, a teljes munkaidőben foglalkoztatottak 1997. évi munkaviszonyból származó összes keresete és a teljes munkaidőben foglalkoztatottak 1997. évi átlagos statisztikai állományi létszáma hányadosának az 1/12-ed részét kell érteni.

9. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 5. napon lép hatályba, és — a (2) bekezdésben foglaltak kivételével — 1999. február 28-án hatályát veszti.

(2) A támogatásban részesült munkaadóra — a 7. § (3)—(4) bekezdésének alkalmazása esetén — a rendelet szabályait a támogatás utolsó részletének felvételétől számított 5 évig alkalmazni kell.

Kiss Péter s. k.,
munkaügyi miniszter

Melléklet

a 10/1998. (IV. 24.) MüM rendelethez

KÉRELEM

az egészségügyi hozzájárulás 1998. évi megfizetéséhez nyújtandó támogatáshoz

I. A gazdálkodó szervezet adatai

1. Neve:
2. Székhelye:
3. Adószáma:
4. KSH azonosító száma:
5. TEÁOR száma:
6. A tevékenység megkezdésének időpontja: év
..... hónap nap
7. A számlavezető pénzügyintézet megnevezése, címe:
8. Pénzforgalmi bankszámla száma:
9. 1997. évi átlagos statisztikai állományi létszám:
.....fő/év
10. A teljes munkaidőben foglalkoztatottak 1997. évi átlagos statisztikai állományi létszáma: fő/év
11. A 10. sor számadata osztva a 9. sor számadatával:
.....%*
12. 1998. évre vállalt átlagos statisztikai állományi létszám:fő/év

* A kerekítés általános szabályai szerint kell kiszámolni egész számban, amennyiben a kapott % nem több, mint 75%, abban az esetben alkalmazható a 3. §-ban foglaltak.

13. A csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 3. §-a (1) bekezdésének a) pontjában felsorolt gazdálkodó szervezet: igen nem
A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásáról és szociális ellátásáról szóló 8/1983. (VI. 29.) EüM—PM együttes rendelet 27/A. §-a (1) bekezdésének b) pontjában felsorolt szociális foglalkoztató: igen nem
14. A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásáról és szociális ellátásáról szóló 8/1983. (VI. 29.) EüM—PM együttes rendelet 27/D. §-a (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint kijelölt célszervezet: igen nem

II. Nyilatkozat

Büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a kérelemben foglalt szervezet:

- a) 1996. január 1-jétől a kérelem benyújtásáig folyamatosan működött: igen nem
- b) szervezetnek a folyamatos működés időtartama szempontjából a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 209. §-ának (2) bekezdése szerinti jogutóda: igen nem
- c) félévnel régebben lejárt társadalombiztosítási, valamint munkaadói járuléktartozása: van nincs
- d) a c) pontban meghatározott társadalombiztosítási járuléktartozás esetén a hitelező az adósság későbbi időpontban történő megfizetéséhez: hozzájárult nem járult hozzá
- e) az egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettségének 1997. január 1. napjától a kérelem benyújtását megelőző hónapig: eleget tett nem tett eleget
- f) az 1997-ben az egészségügyi hozzájárulás megfizetéséhez nyújtandó támogatásról szóló, módosított 6/1997. (IV. 3.) MüM rendelet alapján támogatásban: részesült nem részesült

III. Kötelezettségvállalás

A kérelmező szervezet kötelezettséget vállal arra, hogy az általa 1998. évre vállalt, a kérelem I.12. pontjában meghatározott átlagos statisztikai állományi létszámot 1998. évben megtartja.

IV. Támogatási igény számítása

1. A rendelet 2. §-ában foglaltak esetében:

Létszám (L)	Átlagkereset (ÁK)	Számított többletkiadás	Támogatási igény
..... fő Ft/fő/hó Ft Ft

Számított többletkiadás meghatározása:

$$L \times 2075 \text{ Ft} \times 12 - L \times \text{ÁK} \times 12 \times 0,035$$

ahol

- L: az alkalmazásban állók 1998. évre vállalt átlagos statisztikai állományi létszáma, de legfeljebb az alkalmazásban állók 1997. évi átlagos statisztikai állományi létszáma;
- ÁK: a teljes munkaidőben foglalkoztatottak 1997. évre számított havi átlagkeresete.

A támogatási igényt a számított többletkiadás alapulvételeivel a 2. §-ban meghatározottak (a számított többletkiadás 50, 30 vagy 20%-a) alapján kell kiszámítani.

2. A rendelet 3. §-ában foglaltak esetében:

- 1998. évre vállalt átlagos statisztikai állományi létszám, de legfeljebb a alkalmazásban álló 1997. évi átlagos statisztikai állományi létszáma: fő
- Az igényelt támogatás összege (1998. évre vállalt átlagos statisztikai állományi létszám, de legfeljebb az alkalmazásban állók 1997. évi átlagos statisztikai állományi létszáma \times 10 800 Ft-tal): Ft

Kelt: 1998. hó nap

P. H.

.....
(a szervezet cégszerű aláírása)

A művelődési és közoktatási miniszter 18/1998. (IV. 24.) MKM rendelete

a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet módosításáról

A közoktatásról szóló — többször módosított — 1993. évi LXXIX. törvény 94. §-a (1) bekezdésének a) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló — módosított — 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet 2. számú mellékletének III. Része — a B) fejezetet követően — az e rendelet *mellékleteként* kiadott C) fejezettel egészül ki.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Magyar Bálint s. k.,
művelődési és közoktatási miniszter

Melléklet a 18/1998. (IV. 24.) MKM rendelethez

C)

**DEUTSCHER MINDERHEITENUNTERRICHT –
– NÉMET KISEBBSÉGI OKTATÁS****1.1. Deutsche Sprache und Literatur
(an ungarndeutschen Minderheitenschulen mit zweisprachigem Unterricht
und mit Unterricht in der Muttersprache)****Detaillierte Anforderungen am Ende der 4. Jahrgangsstufe**

Sprachverständnis und Sprechen

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen (Fähigkeiten, Kompetenzen)	Minimale Anforderungen
Deutliches, artikuliertes Sprechen.	Reine Artikulation, rhythmisches, deutliches Sprechen z.B. beim Vortragen von Reimen, Gedichten und Zungenbrechern.	Richtige Aussprache in der Alltagssprache, beim Lesen und Zitieren.
Formen der mündlichen Mitteilung. Erweiterung und Konkretisierung des Wortschatzes.	Verstehen und Weitergeben von mündlichen Mitteilungen und Anweisungen. Das Verstehen, Weitergeben und Verwenden von Informationen; fließendes Sprechen. Gesten und Zeichen sprachlich ausdrücken.	Verstehen der Anweisungen und Mitteilungen, angemessenes Reagieren.
Kommunikation mit dem Partner, in der Gemeinschaft in verschiedenen Situationen. Übung der Redemittel.	Dialoge in Alltagssituationen. Teilnahme am Gespräch: Begrüßung, Verabschiedung, Wunsch, Bitte ausdrücken.	Übertragung des Dialogs auf verschiedene Situationen. Richtige Verwendung von Frage und Antwort.
Sprachliches Darstellen von Beobachtungen und Erlebnissen. Texte zu Bildern und Zeichnungen verfassen. Geschichten und Märchen.	Nach gemeinsamer Vorbereitung mit Hilfe des Lehrers Beobachtungen sprachlich darstellen. Über persönliche Erlebnisse, Bilder und Zeichnungen zusammenhängend erzählen. Angefangene Geschichten weiterführen. Geschichten und Märchen szenisch darstellen, vortragen.	Beobachtungen und Erlebnisse zusammenhängend erzählen. Fähigkeit einer Bildbeschreibung in sechs bis acht Sätzen. Inhalte der Lesestücke in zusammenhängenden Sätzen zusammenfassen und deutlich wiedergeben und nacherzählen können.

Lesen und Textverständnis

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen (Fähigkeiten, Kompetenzen)	Minimale Anforderungen
Lautrichtiges und textgenaues Lesen.	Entwicklung des Lautlesens.	Verschiedene Texte nach Vorbereitung fließend und lautrichtig lesen.
Das sinnvolle Lesen. Erkennen verschiedener altersgemäßer Textsorten: – Reime – Rätsel – Witze – Comics – Dialoge	Textgenaues, deutliches Lesen mit richtiger Aussprache und Intonation. Beachten der Satzzeichen im Satz und am Ende des Satzes. Entwicklung des sinnentsprechenden Lesens. Antworten auf Fragen.	Stilles Lesen von kindgemäßen Texten. Einfache Aufgaben zur Kontrolle der Sinnerfassung lösen.

<ul style="list-style-type: none"> – Gedichte – Märchen – Sachtexte – Rezepte – Bastelanleitungen – Spielregeln Antwort auf Fragen nach dem Gelesenen.	Antworten auf Fragen mit Textstellen belegen. Kenntnisse selbständig sammeln. Sammeln von Informationen aus Sachtexten.	Verschiedene Textsorten angemessen wiedergeben.
Szenische Darstellung kindgemäßer Märchen.	Inszenierung von Märchen, Vortrag von Gedichten mit Wiedergabe ihrer Stimmung.	Ein Märchen mit Hilfe des Lehrers wiedergeben können. Rezitation von vier Gedichten.
Merkmale und Wichtigkeit der Kinderzeitschriften, Zeitungen, Lexika, Wörterbücher wahrnehmen.	Sammeln von Informationen.	Erster Einstieg in die Benutzung von Wörterbüchern und Lexika.

Schreiben, schriftlicher Sprachgebrauch

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen (Fähigkeiten, Kompetenzen)	Minimale Anforderungen
Gehörtes ohne Textvorlage schriftlich wiedergeben können.	Förderung des Schreibens. Niederschrift abwechslungsreicher Sätze und Texte nach Vorübungen.	Abschreiben von Sätzen und kurzen Texten.
Texte über Bilder und Bilderreihen verfassen.	Sammeln von Ausdrücken und Sätzen über Bilder: Reihenfolge, Satzbildung, Überschrift.	Über ein gegebenes Thema 6 bis 8 zusammenhängende Sätze selbständig oder mit Hilfe des Lehrers aufschreiben.
Der Brief.	Kennenlernen der Briefform, der Möglichkeiten des Briefschreibens.	Nach Mustern schreiben: Einladung und Begrüßungskarte.
Sachtexte schreiben.	Weiterentwicklung des Wortschatzes. Niederschrift der gesammelten Kenntnisse, z.B. <ul style="list-style-type: none"> – Einkaufszettel – Anzeige 	
Wünsche schriftlich darstellen. Über Ereignisse berichten. Einfache, alltägliche Geschehnisse in Dialogform aufschreiben.	Persönliche Erlebnisse, Ereignisse, Wünsche schriftlich formulieren können: <ul style="list-style-type: none"> – Wunschzettel – Einladung – Die Haare waschen – Den Tisch decken – Beim Arzt – Einkaufen 	Rechtschreibregeln immer bewußter anwenden.

Sprachbetrachtung und Rechtschreibung

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen (Fähigkeiten, Kompetenzen)	Minimale Anforderungen
Phonetik. Die Buchstaben. Das deutsche ABC.	Den Unterschied zwischen Laut und Buchstabe kennen. Kenntnis des deutschen Alphabets mündlich und schriftlich.	Kenntnis des deutschen Alphabets.
Trennung der Wörter.	Kenntnis und Übung der wichtigsten Trennungsregeln.	Bekannte und geübte Wörter richtig trennen (sp, st, ck, tz).
Die Wortarten: <ul style="list-style-type: none"> – das Verb – das Substantiv – das Adjektiv Der bestimmte und der unbestimmte Artikel. Die Fälle des Substantivs. Singular und Plural.	Richtige Verwendung der Wortarten mündlich und schriftlich. Richtige Benutzung der Artikel. Verwendung der drei Fälle des Substantivs (Nominativ, Akkusativ, Dativ) im Singular und Plural mit und ohne Präpositionen in bekannten Texten.	Gruppierung der Wortarten (Verb, Substantiv, Adjektiv). Erkennen der Einzahl und Mehrzahl bei Substantiven. Benutzung der drei Fälle mit Hilfe des Lehrers.

Die Zeitformen des Verbs. Die Personalendungen. Das Adjektiv.	Erkennen, Verstehen und Benutzen des Präsens, Präteritums und Perfekts. Konjugation im Singular und Plural. Richtige Benutzung der Adjektivendungen bei eingeübten Texten.	Selbständige Anwendung des Präsens. Erkennen und Verwenden der anderen Zeitformen mit Hilfe des Lehrers. Das Benutzen des Adjektivs in Stereotypen.
Kenntnis der Satzarten. Satzanfänge. Satzzeichen.	Erkennen und richtiges Benutzen der Aussage-, Frage- und Aufforderungssätze. Kenntnis der Wortfolge in den verschiedenen Satzarten. Richtige Verwendung der Satzzeichen.	Richtiger Gebrauch von Satzanfang und Satzende. Verwendung der Wortfolge in den verschiedenen Satzarten mündlich und schriftlich.

Detaillierte Anforderungen am Ende der 6. Jahrgangsstufe

Mündlicher und schriftlicher Sprachgebrauch

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen (Fähigkeiten, Kompetenzen)	Minimale Anforderungen
Kommunikation. Rolle des Senders und Empfängers in der Kommunikation. Beziehung zwischen den verbalen und nonverbalen Ausdrucksmitteln. Kommunikationsübungen.	Alltägliche Kommunikationssituationen bewältigen. Zusammenarbeit mit dem Gesprächspartner. Im Gespräch die Rollen wechseln.	Sichere Orientierung in alltäglichen Situationen. Die geläufigsten Höflichkeitsformen kennen und verwenden.
Diskussion über ein bestimmtes Thema. Aktive Teilnahme an der Diskussion. Interview, Umfrage machen, das Ergebnis auswerten.	Über Gefühle und Meinungen sprechen. Über ein bestimmtes Thema Meinungen äußern und diskutieren. Den eigenen Standpunkt begründen, andere überzeugen, die Gegenmeinung akzeptieren. Mündliche und schriftliche Zusammenfassung des Ergebnisses einer Diskussion.	Selbständige Meinungsäußerung. Eine kurze Zusammenfassung über das Ergebnis einer Diskussion geben können.
Lesen, Vortragen und Dramatisieren vorbereiteter und unvorbereiteter Texte (Prosa und Gedicht).	Fertigkeit im Lesen und Vortragen verschiedener, altersgemäßer Texte vor Publikum. Dialogisieren eines geeigneten Textes.	Bekannte Texte fließend und sinnvoll lesen und verstehen können. Zusammenfassung des Inhalts. Richtige Aussprache und Intonation beherrschen und verwenden können.
Die wichtigsten Merkmale der mündlichen und schriftlichen Beschreibung. Personen, Gegenstände, Bilder, Symbole, Arbeitsabläufe mündlich und schriftlich beschreiben. Text mit Bild verknüpfen.	Entwicklung der mündlichen und schriftlichen Ausdrucksfähigkeit. Spiel- und Arbeitsabläufe mit der richtigen logischen und zeitlichen Reihenfolge beschreiben.	Bilder und Illustrationen beschreiben. Zusammenhänge zwischen Text und Bild erkennen. Anfertigung einer einfachen mündlichen und schriftlichen Beschreibung. Aufgaben und Anweisungen verstehen können.
Mündlicher und schriftlicher Bericht. Kennzeichen der Beschreibung und des Berichts. Informationen sammeln aus Lexika, Zeitungsartikeln, literarischen Werken zu einem bestimmten Thema. Wortschatzübungen. Orientierung in Wörterbüchern und Nachschlagewerken.	Berichten über Geschehenes oder über ein bestimmtes Thema. Unterschiedliche Möglichkeiten der Informationssammlung kennen. Einem Bericht Schlüsselwörter entnehmen.	Unterschiede zwischen Beschreibung und Bericht erkennen. Einen kurzen Bericht über ein bekanntes Thema schreiben können.

<p>Persönliche Erlebnisse reproduzieren in Form eines Aufsatzes.</p> <p>Aufbauelemente und Erzählschritte des Aufsatzes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Einleitung - Hauptteil - Spannungsaufbau - Höhepunkt - Lösung/Schluß <p>Verwendung der wörtlichen Rede.</p>	<p>Über eine erlebte Geschichte erzählen, dabei auf</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aufbau - Reihenfolge - Zeitform - Unterhaltsamkeit/Erlebnis achten. <p>Wörtliche Rede richtig verwenden.</p>	<p>Aufbauelemente des Aufsatzes benennen können.</p> <p>Einen Aufsatz schreiben, dabei auf Erzählschritte und Struktur achten.</p>
<p>Briefe schreiben. Die Merkmale eines persönlichen und sachlichen/offiziellen Briefes.</p> <p>Aufbau eines Briefes.</p> <p>Verschiedene Briefe nach Format und Inhalt bestimmen.</p>	<p>Beispiele zu den inhaltlichen Unterschieden eines offiziellen und persönlichen Briefes, einer Einladung, Entschuldigung usw.</p> <p>Nach diesen Beispielen ähnliche Briefe schreiben. Formulare ausfüllen.</p>	<p>Verschiedene Briefformen unterscheiden und benennen können.</p> <p>Einen persönlichen Brief, eine Einladung, einen Dank und ein Telegramm schreiben können.</p>

Sprachbetrachtung, Rechtschreibung

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen (Fähigkeiten, Kompetenzen)	Minimale Anforderungen
<p>Das Wort - Form und Bedeutung trennen, erkennen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Übungen zur Bedeutungserklärung der Wörter, Kenntnisse über - Homonyme (gleichgeschriebene und gesprochene Wörter mit unterschiedlicher Bedeutung) - Synonyme - Antonyme - Stammformen der Wörter - Gebrauch der Wörterbücher 	<p>Bedeutungserklärungen mit Hilfe der Wörterbücher und Lexika.</p> <p>Wörter mit Hilfe von Oberbegriffen, Synonymen und Antonymen erklären.</p> <p>Symbole im Wörterbuch erkennen und richtig zuordnen.</p>	<p>Form und Bedeutung des Wortes erkennen.</p> <p>Die Stammformen aussuchen und richtig aufschreiben können.</p> <p>Grundkenntnisse zum Gebrauch der einsprachigen und zweisprachigen Wörterbücher.</p>
<p>Grundfähigkeiten zu den Wortarten.</p> <p>Das Verb.</p> <p>Zeitstufen und Zeitformen unterscheiden.</p> <p>Beziehung zwischen Zeitformen und Stammformen.</p> <p>Platz und Rolle des Verbs im Satz.</p>	<p>Die Stammformen des Verbs benutzen können.</p> <p>Bildung und Gebrauch von Indikativ in den fünf Zeitformen: Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I.</p> <p>Die Befehlsformen/ Imperativformen bilden und verwenden.</p>	<p>Die Stammformen richtig aufschreiben und verwenden können.</p> <p>Die Konjugation beherrschen.</p> <p>Das konjugierte Verb in Aussage-, Frage- und Aufforderungssätzen richtig einsetzen können.</p>
<p>Das Substantiv.</p> <p>Großschreibung der Substantive.</p> <p>Deklination der Substantive im Singular und Plural in vier Fällen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nominativ - Genitiv - Dativ - Akkusativ <p>Gebrauch der Präpositionen.</p>	<p>Die deklinierten Formen (Nominativ, Genitiv, Dativ, Akkusativ) im Satz und im Kontext mit und ohne Präposition verwenden.</p>	<p>Die Grundform des Substantivs im Wörterbuch suchen und richtig aufschreiben können.</p> <p>Bildung und Gebrauch des deklinierten Substantivs im Kontext.</p>
<p>Das Adjektiv.</p> <p>Deklination des Adjektivs nach bestimmten und unbestimmten Artikeln.</p> <p>Komparation - Bildung der Grund-, Mittel- und Oberstufe.</p> <p>Vergleich (so ... wie; - als)</p>	<p>Das Adjektiv nach bestimmten und unbestimmten Artikeln gebrauchen und deklinieren.</p> <p>Das Adjektiv in</p> <ul style="list-style-type: none"> - Redewendungen - Grußformeln - Anreden <p>richtig einsetzen.</p>	<p>Die Wortart bestimmen und das Adjektiv deklinieren können.</p> <p>Gegensatzpaare kennen.</p> <p>Die gesteigerten Formen bilden können.</p>

<p>Der Satz. Aufbauelemente des Satzes. Unterschied zwischen Wort und Satzglied. Kenntnisse über die Satzglieder des einfachen erweiterten Satzes (Subjekt, Prädikat, Ergänzungen). Verschiebeprobe. Wortstellung im Haupt- und Nebensatz. Bewußtes Verwenden der Satzzeichen.</p>	<p>Einzelne Wörter zum einfachen Satz verknüpfen. Subjekt, Prädikat und Satzglieder durch Verschiebeprobe/Umstellprobe bestimmen/feststellen.</p> <p>Zeichensetzung in der wörtlichen Rede kennenlernen.</p>	<p>Die Satzglieder (Subjekt, Prädikat, Ergänzungen) benennen und bestimmen können. Richtige Fragestellung zu den einzelnen Satzgliedern. Verschiedene Arten der Wortstellung im einfachen erweiterten Satz. Stellung des Subjekts und Prädikats im Aussage- und Fragesatz. Satzzeichen/Interpunktion und Satzendzeichen richtig setzen können.</p>
--	--	--

Literarische Texte, Sach- und Gebrauchstexte

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen (Fähigkeiten, Kompetenzen)	Minimale Anforderungen
<p>Einblick in die epische Literatur durch gemeinsames und individuelles Lesen. Die wichtigsten Merkmale der epischen Kleinformen: – Volksmärchen – Kunstmärchen – Sage – Fabel – Schwank Einfache Textanalyse bekannter epischer Werke (Einleitung, Spannung, Höhepunkt, Schluß).</p>	<p>Das Interesse für Lesen und Literatur wecken. Kurze epische Texte lesen, bearbeiten, analysieren. Aufbauteile der Struktur (Titel, Einleitung, Überleitung, Höhepunkt, Lösung) bestimmen. Unterhaltung über – Personen – Ort der Handlung – Einleitung – Lösung.</p>	<p>Den Inhalt bekannter Texte zusammenfassen können. Epische Textsorten an ihren Merkmalen erkennen (Märchen, Sage, Fabel, Schwank). Eigene Meinung über Personen, Handlung und Ort bilden und vertreten können.</p>
<p>Volksdichtung und Kunstdichtung unterscheiden durch Bearbeitung von Volksmärchen und Kunstmärchen. Typischer Wortschatz u. Inhalts-Formelemente/Gestaltungsmittel der Märchen kennenlernen. Ungarndeutsche Märchen und Sagen aus der Nähe des Wohnortes kennenlernen und bearbeiten.</p>	<p>Volksmärchen, Kunstmärchen und Sagen lesen, nacherzählen und dramatisieren. Ein Volksmärchen modernisieren. Informationen zur Biographie der Gebrüder Grimm. Autoren und Sammler der ungarndeutschen Märchen und Sagen kennenlernen. Selbständige Forschungsarbeit, Projekt durchführen.</p>	<p>Den Inhalt bekannter Märchen und Sagen nacherzählen, illustrieren können. Die Erzählperspektive ändern können.</p>
<p>Begegnungen mit der Welt der Dichter. Künstlerische Mittel, Formelemente der Dichtung: – Vers – Strophe – Rhythmus, Gedankenrhythmus – Reim – Personifizierung – Metapher Kindergedichte von heutigen ungarndeutschen Autoren.</p>	<p>Erkennen, welche Gefühle, Gedanken der Dichter in dem Leser/Zuhörer wecken will. Konkrete Bedeutung und metaphorische bzw. übertragene Bedeutung herausfinden und unterscheiden. Durch Spiele mit der Sprache einfache Reime und Gedichte schreiben.</p>	<p>Gedichte mit unterschiedlichen Themen vortragen können. "Mein Lieblingsgedicht" interpretieren können. 5 Gedichte auswendig lernen.</p>
<p>Einblick in die deutschsprachige Kinder- und Jugendliteratur des 20. Jahrhunderts. Kurze Biographie der Autoren. Informationen aus der ungarndeutschen Kinderliteratur unserer Tage. In der Bibliothek Zeitungsartikel, Bücher darüber suchen und vorstellen.</p>	<p>Ein bekanntes Buch zum Lesen empfehlen. Auszüge aus Jugendromanen lesen und bearbeiten. Die Quellen/die Hilfsmittel der Sammelarbeit kennen (Anthologien, Kalender, Zeitschriften..)</p>	<p>Den Inhalt der gelesenen Texte formulieren, wiedergeben und illustrieren können.</p> <p>Einen kleinen Vortrag über ein konkretes Thema erarbeiten können.</p>

Deutschsprachige Jugendzeitschriften. Jugendsprache.	Interessante, aktuelle Zeitungsartikel bearbeiten und zum Lesen empfehlen können.	Die wichtigsten Informationen hervorheben, den Inhalt des Artikels nacherzählen können.
--	---	---

Detaillierte Anforderungen am Ende der 8. Jahrgangsstufe

Mündlicher und schriftlicher Sprachgebrauch

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen (Fähigkeiten, Kompetenzen)	Minimale Anforderungen
Lesen und Vorlesen von Texten unterschiedlicher Gattungen wie literarische und Sachtexte, Zeitungsartikel usw.	Texte unterschiedlicher Gattungen in entsprechendem Tempo, flüssig, sinngerecht, formgerecht und wirkungsvoll vorlesen und vortragen.	Anspruchsvolles Lesen. Verständliches, textgerechtes und wirkungsvolles Vorlesen mit richtigem Tempo und richtiger Intonation.
Lesen und Hören von Dialogen und erzählenden Texten. Umgestaltung /Umformung verschiedener Texte.	Texte mit verteilten Rollen lesen. Rollenspiel improvisieren, einstudieren und aufführen.	Dramatisieren eines Textes. Sich in die Rolle einer handelnden Person versetzen können.
Berichten, Erzählen nach Beispielen in Zeitungen, Zeitschriften, Rundfunk- und Fernsehsendungen Lehrbuchtexten, literarischen Texten über Sachverhalte und Probleme aus dem Interessenbereich der Schüler z.B.: Schul-, Familienleben, Hausordnung, Sport, Mode, Reisen. Musik, Freunde, Liebe.	Über Schul-, Klassenereignisse, eigene Erlebnisse, wichtige, interessante Vorfälle sachgerecht und höreorgerecht berichten. Über Erlebnisse, Geschehnisse mündlich und schriftlich erzählen und dabei die Eindrücke, Stimmungen, Gefühle schildern; auch nicht-sprachliche Zeichen verwenden.	Kurzer Bericht über gehörte, gelesene oder erlebte, aktuelle und interessante Geschehnisse. Eindrücke wiedergeben, Gefühle äußern.
Beschreiben. Das Beschreiben einfacher Arbeitsabläufe und Gegenstände sowie des Aussehens und der Verhaltensweisen von Tieren und Menschen.	In Lexika, Nachschlagewerken, Fachbüchern etc. Beispiele finden und diese untersuchen. Bilder, Skizzen, Abbildungen mit Beschreibungen verknüpfen. Eine Beschreibung nach Stichwörtern/Stichwortzetteln und Skizzen/Abbildungen anfertigen.	Beschreiben mit Hilfe eines Musterbeispiels; auf die richtige zeitliche und räumliche Reihenfolge, Logik achten.
Erzählen, Berichten und Beschreiben. Vergleichen der verschiedenen Textsorten.	Kennzeichen des Erzählens, Berichtens und Beschreibens; Unterschiede zwischen den genannten Textsorten erkennen.	Erkennen der verschiedenen Textsorten.
Inhaltsangabe. Aufbau und Stilmittel der Inhaltsangabe, wichtige und unwichtige Informationen, Ereignisse. Struktureinheiten/Aufbau/Teile eines gelesenen Textes.	Einem gelesenen oder gehörten Text die wichtigsten Informationen entnehmen, mündlich und schriftlich zusammenfassen, sinnvoll wiedergeben; den Text in Abschnitte gliedern. Inhaltsangabe von Lesebucherzählungen, Kurzgeschichten, Sagen, Filmen u.a. anfertigen.	Bekannte, mehrmals gelesene od. gehörte Texte, Ereignisse mündlich oder schriftlich zusammenfassen können.
Interview. Beispiele für ein Interview in der Presse, im Rundfunk und Fernsehen.	Ein informatives und geselliges Gespräch, ein Interview durchführen. Sich dem Wortschatz und Gesprächsstil der gefragten Person anpassen. Erkennen, wie man das Interesse wecken und den Leser/Hörer informieren und unterhalten kann.	Stellung nehmen zu einem gehörten oder gelesenen Interview. Ein kurzes Interview mit einer bekannten Person vorbereiten können.

Diskussion. Pro und Contra. Rundgespräch, Diskussionsleiter, wichtige Diskussionsregeln. Diskussion und Rundgespräch in den Medien.	Die Diskussionstechniken anwenden. Unterschiedliche Formen von Fragen, direkte, indirekte Fragen, Rückfragen formulieren. Entscheidungs- und Ergänzungsfragen an der richtigen Stelle einsetzen. Deutlich und verständlich reden. Standpunkte begründen und vertreten. Fachbegriffe kennen und verwenden. Behauptungen formulieren, Aussagen durch Beispiele belegen. Die eigene Meinung vertreten. Überzeugen und überreden. Ablehnung und Zustimmung ausdrücken. Mißverstehen und Nichtverstehen unterscheiden. Antworten richtig verstehen, einordnen und bewerten.	Mit einem Gesprächspartner oder mit mehreren Partnern diskutieren, den eigenen Standpunkt darlegen, begründen und verteidigen, die Gegenmeinung zurückweisen können.
Standardisierte informative- und Sachtexte: Anzeige Bewerbungsschreiben Lebenslauf (tabellarische- und Textform) Telegramm Nachricht Aushang/Mitteilung	Das Erkennen/Kennenlernen der formalen Merkmale, Abkürzungen, Fachausdrücke, Satzzeichen. Anzeigen, Bewerbungsschreiben, Lebenslauf in tabellarischer- und Textform, Telegramm, schriftliche Nachrichten/Aushang abfassen. Nach Vorgaben, Themen, Stichwörtern schreiben.	Das richtige Lesen der standardisierten Texte. Nach einem Muster einen Lebenslauf, ein Telegramm, eine Anzeige und einen Aushang richtig schreiben können.
Höfliche Rede: – sprachliche und non-verbale Mittel der höflichen Rede, – Unterschied in der mündlichen und schriftlichen Ausdrucksweise.	Bitten, Beschwerden, Entschuldigungen in verschiedenen Situationen formulieren, die höfliche Ausdrucksweise verwenden. Die richtige Einschätzung des Gesprächspartners und der -situation.	Gebrauch einiger Ausdrucksmittel wie höfliche Anrede, Partikel, Konjunktiv II. Bewußtes Anwenden der passenden Lautstärke, der Intonation und anderer Sprachmittel.

Sprachbetrachtung, Rechtschreibung

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen (Fähigkeiten, Kompetenzen)	Minimale Anforderungen
Gesprochene Sprache und Schriftsprache. Hochsprache, Umgangssprache und Dialekt.	Einblick in die gesprochene und geschriebene Sprache, Erwachsenen- u. Jugendsprache gewinnen. Den Unterschied zwischen gesprochener und Schriftsprache, zwischen Hochsprache und Dialekt erkennen. Kennenlernen einiger Modeaus- drücke und der Jugendsprache. Einsicht und Willen zum Verstehen der Mundart wecken.	Das Erkennen des Unterschieds zwischen gesprochener und Schriftsprache. Verstehen einiger Ausdrücke der Jugendsprache.
Der Satz. Verhältnis zwischen Satz und Text. Textsorten und ihre Rollen/Aufgaben.	Den Unterschied zwischen losen Sätzen und Text erkennen. Die Art und Absicht eines Textes erkennen. Aus Sätzen mit geeigneten sprachlichen und inhaltlichen Mitteln einen Text anfertigen.	Bei der Textgestaltung auf Eindeutigkeit, Verständlichkeit achten. Richtiger Gebrauch der Pronomina und Bindewörter.

Das Komma. Die wichtigsten Kommaregeln.	Die syntaktische Funktion des Kommas kennen, bei Leseübungen die syntaktischen Zäsuren beachten.	Die wichtigsten Kommaregeln richtig gebrauchen.
Der Satz. Einfacher und zusammengesetzter Satz. Sätze mit und ohne Konjunktionen verbinden. Hauptsatzreihe. Satzgefüge. Reihenfolge der Teilsätze. Wortstellung im Hauptsatz und im untergeordneten Nebensatz. Konditionalsätze mit und ohne "wenn".	Den einfachen Satz, den zusammengesetzten Satz, die Teilsätze (Haupt- und untergeordneter Satz) erkennen. Haupt und Nebensätze mit Konjunktionen verbinden. Sätze sinnvoll und klar miteinander verbinden Konditionalsätze auch ohne "wenn" bilden. Hauptsatzreihen und Satzgefüge mit richtiger Wortstellung/mit der richtigen Stellung der Personalform bilden. Die Teilsätze wechseln. Die Wörter "das" und "daß" richtig verwenden. Die wichtigsten Kommaregeln im zusammengesetzten Satz kennen.	Erweiterten Satz, Hauptsatz, Nebensatz, Hauptsatzreihe, Satzgefüge erkennen. Bekannte Bindewörter richtig verwenden. Einige untergeordnete Nebensätze (Kausalsatz, Konditionalsatz, Relativsatz ...) richtig bilden, verwenden. Vermeiden, daß zu viele Nebensätze verbunden werden. Richtige Wortstellung anstreben.
Wortarten im Satz. Rolle der Wortarten. Wortarten und Satzglieder.	Erkennen, welche Funktion / Rolle die Wortarten (Verb, Substantiv, Adjektiv, Adverbien) im Satz haben können.	Erkennen und Benennen der wichtigsten Wortarten und Satzglieder.
Das Substantiv. Begleiter des Substantivs. Bildung des Substantivs durch – Ableitung – Zusammensetzung – substantivierte Adjektive – Genus des neuen Substantivs	Substantive, Artikel, Pronomina deklinieren. Abgeleitete und zusammengesetzte Substantive erkennen und bilden. Substantivierte Adjektive bilden und richtig schreiben (Großschreibung). Artikel des gebildeten Wortes richtig nennen.	Substantive und ihre Begleiter sowie Vertreter in allen vier Fällen richtig verwenden können. Häufig gebrauchte Präpositionen richtig verwenden können.
Verben. Aktiv und Passiv. Bildung, Konjugation und Gebrauch des aktiven und passiven Verbs.	Die Konjugation der Verben im Aktiv, Indikativ in allen Zeitformen außer Futur II erkennen und verwenden. Das Passiv richtig verstehen, seine Funktion erkennen. Passiv mit und ohne Modalverben bilden, die Verben im Konj. II Präteritum und Plusquamperfekt konjugieren.	Erkennen und Verstehen des Passivs. Passiv im bekannten/gelernten Text richtig verwenden können. Passiv in geübten Wendungen richtig gebrauchen.
Konjunktiv II Konjunktiv I	Konjunktiv II Gegenwart und Vergangenheit auch in Ersatzformen erkennen und gebrauchen. Konjunktiv I erkennen und richtig verstehen.	Konj. II Präteritum, Plusquamperfekt und würde-Form erkennen, verstehen; in geübten Gesprächssituationen, in bekannten Texten richtig verstehen und verwenden können.
Beziehung zwischen Lautreihe und Bedeutung des Wortes: – Wörter mit einer Bedeutung – Wörter mit mehreren Bedeutungen – Synonyme – Homonyme – Antonyme Bedeutungswandel - Bedeutungsübertragung.	Synonyme, Homonyme, Antonyme erkennen, definieren und bei Worterklärungen verwenden. Ihre Rolle im Gespräch und Schreiben erkennen. Synonyme und Antonyme u.a. als Stilmittel. Wörter, Begriffe u. Textstellen mit eigenen Worten erklären.	Synonyme, Antonyme, Homonyme erkennen können. Ihr Gebrauch bei Worterklärungen, Umschreibungen, in Aufsätzen, bei Textanalysen.

Fachwörter und Fremdwörter.	Die Schreibweise und Bedeutung wichtiger Fach- und Fremdwörter kennen, sie im Kontext gebrauchen. Schwer verständliche Fach- und Fremdwörter mit eigenen Worten erklären.	Wichtige Fachwörter und Fremdwörter genau verstehen, richtig schreiben und im passenden Kontext verwenden können. Einsehen, daß Fremdwörter sehr oft nicht unersetzbar sind.
Mündlicher und schriftlicher Sprachgebrauch.	Den Unterschied zwischen dem mündlichen und schriftlichen Sprachgebrauch erkennen. Anspruchsvollen mündlichen und schriftlichen Sprachgebrauch anstreben. Auf die richtige Wortwahl achten, sich klar und deutlich ausdrücken, Wiederholungen, zu viele Ballastwörter /Partikel vermeiden.	Unterschied im mündlichen und schriftlichen Sprachgebrauch; Fehler entdecken können, anspruchsvoll reden und schreiben können.
Zitat. Wörtliche Rede. Dialog.	Wiederholung und Vertiefung der wichtigsten Regeln zum Niederschreiben des Dialogs, der wörtlichen Rede und des Zitates. Dialoge, Zitate und wörtliche Rede beim Diktat und im freien Schreiben richtig aufzeichnen. Selbstkontrolle ständig entwickeln.	Die Akzeptierung der Regeln soll auch im selbständigen Aufsatzschreiben angestrebt werden. Ständig kontrollieren. Auf anspruchsvolle äußere Form der schriftlichen Arbeiten achten.

Literarische Texte, Gebrauchs- und Sachtexte

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen (Fähigkeiten, Kompetenzen)	Minimale Anforderungen
Informierende, kommentierende (sachbezogene) Textarten: – Nachricht – Bericht – Reportage – Interview – Werbung – Anzeigen – Plakate	– Sachbezogene Texte mit Hilfe von Wörterbüchern und Lexika verstehen. – Sachbezogene Textarten erfassen und auswerten. – Ziele, Mittel und Wirkung der verschiedenen Erscheinungsformen der Werbung kennen. – Aus Zeitungen, Zeitschriften, Sachbüchern, Schulbüchern, Nachschlagewerken Informationen sammeln.	Wichtige, wertvolle Informationen erkennen, verstehen und verfassen können. Erkennen, daß Werbungen die Menschen manipulieren, beeinflussen wollen.
Epische Texte: – Erzählung – Kurzgeschichte – Sage – Anekdote – Witz – Beispielgeschichten zu Sprichwörtern – utopische Erzählungen	– Unterschiedliche epische Texte mündlich und schriftlich deuten/erschließen. – Anliegen von einzelnen Texten erkennen. – Die wichtigsten Gattungsmerkmale erkennen. – Den geschichtlichen, sozialen Hintergrund in groben Zügen kennenlernen/erforschen. Lektüre kurz vorstellen und den Mitschülern zum Lesen empfehlen.	Die Gattung der epischen Texte erkennen, den Inhalt/die Handlung des Textes kurz zusammenfassen, die Lehre, die Problematik darstellen können.
Jugendbuch lesen und besprechen: – Aufbau – Handlungsverlauf – Entwicklung der Personen – Gestaltungsmittel – Problematik – Meinung des Lesers	Ein Jugendbuch gemeinsam lesen und bearbeiten/ interpretieren/deuten und über bestimmte Gesichtspunkte Auskunft geben. Eigene Meinung über die Handlung, Personen und Problematik ausdrücken.	Einen Jugendroman lesen, darüber Notizen machen. Über die Handlung, Personen und Problematik sprechen können. Eigene Meinung über das Werk haben.

<p>Gedichte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naturgedichte - Erzählgedichte - komische Gedichte - Balladen 	<p>Lyrische Gedichte und ausgewählte Balladen sinnentsprechend lesen, verständlich, fließend und ausdrucksvoll vortragen. Folgende künstlerische Mittel/Fachausdrücke kennen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vergleich, - Metapher, - Personifizierung - Wiederholung - Rhetorische Frage - Dialog/direkte Rede - Motiv - Stimmung <p>Lyrisches Gedicht, Erzählgedicht, Ballade, konkrete Poesie erfassen und erschließen.</p>	<p>Lyrische Gedichte, Balladen verständlich und stimmungsvoll vorlesen und rezitieren können. Gedichte erfassen und die künstlerischen Mittel erkennen können.</p>
<p>Drama, Komödie, Tragödie. Hörspiel. Gestaltungselemente des Dramas: Personen, Haupt- und Nebenfiguren/Darsteller Dialog, Monolog. Requisiten, Kulissen, Bühnenbild.</p>	<p>Drama -Theaterstück oder Hörspiel- lesen und in Sequenzen vorspielen. Den Inhalt des Dramas erzählen können. Gestaltungselemente des Dramas kennen. Spannende Erzählungen dramatisieren, aus dem Stegreif spielen.</p>	<p>Gattungselemente des Dramas kennen. Teilnahme in der Aufführung einer kurzen Szene; einen interessanten Text dramatisieren können.</p>
<p>Jugendzeitschriften. Zeitschriften, Zeitungen. Bücher und Verlage. Lexika. Wörterbücher. Handbücher.</p>	<p>Informationen haben über Zeitungen, Zeitschriften, Ausgaben der Massenmedien, über Bücher und Verlage. Form und Inhalt wichtiger Tagesblätter und Zeitschriften kennenlernen. Anliegen von einzelnen Texten erkennen. Benutzung des Handbuches erlernen.</p>	<p>Orientierung im Bereich der Presse; Ziel- und Leserkreis, Profil einiger Zeitschriften erkennen. Aus Büchern, Zeitschriften wichtige Informationen entnehmen können.</p>

Detaillierte Anforderungen am Ende der 10. Jahrgangsstufe

Sprache

Mündlicher und schriftlicher Sprachgebrauch

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen (Fähigkeiten, Kompetenzen)	Minimale Anforderungen
<p>Kenntnisse zu Themen wie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Familie und Partnerschaft - Jugendprobleme - Schule - Umwelt - Reisen - Feiertage - Verkehrsprobleme - Gesundes Leben - Vorurteile - Europa usw. 	<p>Sich mit unterschiedlichen Aussagen zu einem aktuellen Thema bzw. Problem auseinandersetzen. Standpunkte und Interessen in Gespräch und Rede wirkungsvoll vertreten.</p>	<p>Zu Texten und Bildern Stellung nehmen. In Situationen im Zusammenhang mit dem Thema angemessen reagieren.</p>
<p>Unterschiedliche Formen mündlichen Informierens, z.B. Auskunft, Bericht, Kurzreferat.</p>	<p>Fähigkeit zu sachgerechter und der Situation angemessener Information. Fähigkeit, ein Kurzreferat vorzubereiten (Stoffsammlung, Aufbau usw) und es in freier Rede vorzutragen.</p>	<p>In Alltagssituationen im Zusammenhang mit den behandelten Themen um Auskunft bitten und Auskunft geben. Über eigene Erlebnisse berichten können.</p>

Diskussion (besonders im Zusammenhang mit Themen wie Fernsehen, Vorurteile, Jugendprobleme bzw. mit Themen, die im Literaturunterricht behandelt werden).	Fähigkeit, thema- und partnerbezogen zu diskutieren.	Den eigenen Standpunkt vertreten, sich den der anderen vor Augen halten.
Zusammenfassende Wiedergabe der wichtigsten Aussagen und Inhalte von Texten und Filmen.	Fähigkeit, im Zusammenhang mit Texten und Filmen aus unterschiedlichen Gesichtspunkten zu berichten.	
Beschreibung von Verhaltensweisen von Menschen bzw. Charakterisierung von Personen.	Kompetente Beschreibungen und Charakteristika verfassen.	
Inhaltsangabe zu poetischen und nichtpoetischen Texten.	Fähigkeit, den Inhalt verschiedener Texte dichterisch auszudrücken, Merkmale zu erfassen und zu beschreiben.	Das Wesen poetischer und nichtpoetischer Texte erfassen, es schriftlich in kompetenter Form festhalten.
Problemerkörterung.	Fähigkeit, einfache Fragen und Sachverhalte zu erörtern.	Stoff sammeln, Argumente formulieren.
Erörterung zu poetischen und nichtpoetischen Texten.	Sachverhalte und Probleme sinngemäß erfassen und sprachlich angemessen erörtern.	Probleme im Zusammenhang mit Texten sprachlich angemessen erörtern.
Beschreiben der Eigenart eines Textes nach Inhalt und Aufbau, Aussage und Motiven, Absicht und Wirkung, sprachlichen Mitteln und ihrer Funktion.	Poetische und nichtpoetische Texte analysieren, zu ihnen Stellung nehmen.	Die begründete und entsprechende Anwendung der zur Beschreibung der Werke notwendigen poetischen Grundbegriffe.
Textgestaltungsübungen: privates und offizielles Schreiben, Antrag, Bewerbung, Fragebogen.	Fähigkeit, Sachtexte in den unterschiedlichsten Gattungen des privaten und öffentlichen Lebens zu gestalten.	Einfachere Sachtexte wie Lebenslauf, Privatbrief, Bewerbung in kompetenter Form und Sprache formulieren.
Kreatives Textgestalten.	Fähigkeit, Texte nach bestimmten Gesichtspunkten kreativ zu verändern. Standpunkt-, Ton- und Stilwechsel.	Das fehlende Ende eines Textes ergänzen, in einigen Texten die Erzählperspektive wechseln.
Leseübungen zu anspruchsvollen poetischen und nichtpoetischen Texten.	Sinngemäßes Vorlesen und Vortragen von Texten aller Art.	Texte mit bekanntem Wortschatz sinngemäß vorlesen.

Sprachlehre

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen (Fähigkeiten, Kompetenzen)	Minimale Anforderungen
Gezielte Wiederholung grammatischer Strukturen wie: <ul style="list-style-type: none"> – Tempus des Verbs, Konjugation – Imperativ – Substantiv, Artikel – Pronomen – Präpositionen – Adjektivdeklinatation und -komparation – Modalverben – Rektion der Verben und der Adjektive – Passiv – Konjunktiv II 	Die Grundregeln der deutschen Grammatik kennen und sie mündlich und schriftlich richtig anwenden. Die wichtigsten Termini der deutschen Grammatik kennen.	Bestrebt sein, sich mit möglichst hoher grammatischer Richtigkeit auszudrücken.
Das Verb: <ul style="list-style-type: none"> – Passiv mit Modalverben – Subjektive Bedeutung der Modalverben – Indirekte Rede 	Grammatische und syntaktische Erscheinungen und deren Funktion in einem Text erkennen, sie sinngemäß und korrekt in der eigenen Rede anwenden.	Modalverben in Passivkonstruktionen richtig anwenden. Sinn und Zweck der indirekten Rede in Texten erkennen.
Wortbildung-Zusammensetzungen <ul style="list-style-type: none"> – Ableitungen 	Fähigkeit, Strukturen der Wortbildung zu erkennen, nach diesen Strukturen Wörter zu bilden.	

Wortbedeutung, Wortbegriff.	Geübtheit, Über- und Unterbegriffe einander zuzuordnen, Wortfelder aufzubauen. Geübtheit, ein- und zweisprachige Wörterbücher zu benutzen.	Über- und Unterbegriffe aus der Alltagssprache einander zuordnen können und geübt sein, Wörterbücher zu benutzen.
Satzgrammatik: – Verknüpfung von Satzteilen – Objekte	Fähig sein, Satzteile zu erkennen, Verben mit dem richtigen Objekt gebrauchen.	
Verknüpfung von Sätzen: – Kausal-, Konditional-, Temporal- und Relativsätze – Konjunktionen	Die Schüler sollen Gliedsätze richtig bilden, Konjunktionen richtig gebrauchen.	
Nominal- und Verbalstil.	Fähigkeit, die Unterschiede der gesprochenen und der geschriebenen Sprache zu erkennen.	
Hoch- und Umgangssprache, Gruppensprachen (Schwerpunkt: Jugendsprache).	Einen Einblick in unterschiedliche Formen der Sprachverwendung gewinnen.	
Definition, Umschreibung.	Fähigkeit, Begriffe sprachlich angemessen zu definieren.	Begriffe aus der Alltagssprache sprachlich angemessen definieren.
Rechtschreibung: – Groß- und Kleinschreibung – Dehnung von Vokalen – s-Schreibung – Schreibung häufig vorkommender Fremdwörter – andere schwierige Einzelfälle	Die Regeln der deutschen Rechtschreibung sicher anwenden.	Die Regeln der Groß- und Kleinschreibung richtig anwenden. Bei den anderen Regeln eine möglichst hohe Richtigkeit anstreben.

Literatur- und Textbetrachtung

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen (Fähigkeiten, Kompetenzen)	Minimale Anforderungen
Grundkenntnisse aus dem Bereich der Massenkommunikation: Nachricht, Kommentar, Bericht, Interview, Reportage, Anzeige. Fernsehsendungen -Formen und Wirkungen.	Sichere Orientierung in den Gattungen der Massenkommunikation. Fähigkeit, einfache Formen von diesen zu erstellen. Sich mit verschiedenen Sendungen des Fernsehens auseinandersetzen.	Die wichtigsten Textformen der Massenkommunikation erkennen, Grundkenntnisse über ihre Aufgaben haben.
Die Grundgattungen der Literatur: Epik, Lyrik, Drama.	Formelle und inhaltliche Merkmale der drei Grundformen der Literatur kennen und Werke nach ihnen unterscheiden.	Formelle und inhaltliche Merkmale der drei Grundformen der Literatur kennen und Werke nach ihnen unterscheiden können. Epische, lyrische und dramatische Texte voneinander unterscheiden können.
Themen- und motivgleiche Gedichte aus verschiedenen Epochen vom Mittelalter bis zum 20. Jahrhundert (Motive wie Liebe, Naturerfahrung, Farben, die Stadt usw.).	Fähigkeit, Gedichte sinngemäß zu deuten, Wechselbezüge zwischen Form und Gehalt feststellen.	Einfache Gedichte mit ähnlichem Thema miteinander vergleichen.
Epische Kurzformen - Kurzgeschichte – Parabel – Satire – Parodie	Fähigkeit, Merkmale und Wirkung der unterschiedlichen Darstellungsweisen zu erkennen.	Kurzgeschichten und Parabeln erkennen, ihre Aussagen verstehen.
Erzähltexte des 19. und des 20. Jahrhunderts (mindestens 2 längere Werke als Ganzschriften).	Fähigkeit, längere epische Texte selbständig zu erschließen. Kenntnisse über die Autoren und die Entstehungsgeschichte der Werke.	Auch längere epische Werke - mit Hilfe von Besprechungen im Unterricht - größtenteils selbständig erschließen.

Ein Jugendbuch als Ganzschrift.	Fähigkeit, ein Jugendbuch selbständig auszuwählen und zu lesen, darüber mündlich und schriftlich zu berichten.	
Konkrete Poesie.	Besonderheiten erkennen, ähnliche "Gedichte" schreiben.	Den Zusammenhang zwischen Form und Inhalt der "konkreten Poesie" erkennen.
Die Ballade.	Die Merkmale der Ballade kennen, sie nach diesen erschließen.	Balladen nach Inhalt, Aufbau und Sprache untersuchen können.
Songs, Liedertexte.	Eigentümlichkeiten von Songs erkennen, sich mit ihrem Inhalt auseinandersetzen.	
Die Stilmittel Vergleich, Symbol, Metapher, Humor, Satire, Ironie.	Fähigkeit, verschiedene Stilmittel in Texten zu erkennen, zur Beschreibung der Werke die notwendigen Begriffe begründen und entsprechend anzuwenden.	Stilmittel erkennen, sie bei der Interpretation bestimmter Werke nennen können.
Ein dramatischer Text - eventuell auch in Hörspielform.	Einen längeren dramatischen Text erschließen.	
Gedichte und kurze Erzähltexte aus der ungarndeutschen Literatur.	Einblick in Themen und Tendenzen der modernen ungarndeutschen Literatur gewinnen, die wichtigsten Autoren kennen.	Die wichtigsten Autoren und Themen kennen, darüber berichten können.

1.2. Deutsche Sprache und Literatur (an Schulen mit traditionellem und erweitertem Minderheiten- Sprachunterricht)

Detaillierte Anforderungen am Ende der 4. Jahrgangsstufe

Lerninhalte

Sprechverstehen und Sprechen

Einfache Äußerungen, Fragen und Antworten verstehen und darauf reagieren
 Einfache Aussagen machen, Bitten, Wünsche, Fragen, Antworten formulieren
 Dialoge führen
 Mündlich auf Anweisungen reagieren sowie Anweisungen geben
 Formen der Begrüßung und Verabschiedung
 Grüßen, sich vorstellen, jemanden vorstellen
 Herstellung von Kontakten
 Einfache Auskünfte/Erkundigungen einholen, sich informieren
 Informationen geben bzw. weitergeben
 Gefallen/Nichtgefallen äußern, um Entschuldigung bitten
 Dank und Glückwünsche aussprechen
 Auskünfte über Personen geben
 Einfache Besitzverhältnisse ausdrücken
 Über ein behandeltes Thema sprechen
 Von persönlichen und gemeinsamen Erlebnissen erzählen
 Die eigene Meinung darlegen
 Mitteilungen machen

Lesen und Textverständnis

Lautes und stilles Lesen
 Lautrichtige und wortgenaue Aussprache beim Lesen
 Rhythmisches Lesen, verständnisgerechte Betonung
 Sinnerfassendes Lesen entwickeln
 Aus einfachen Texten Informationen gewinnen und wiedergeben

Umgehen mit altersgemäßen Alltags- und Gebrauchstexten
Einführung in den Gebrauch von Wörterbuch und Lexika

Schreiben und Schriftgebrauch

Schreiben der Wörter des Grundwortschatzes
Sätze und kurze Texte in Schreibschrift ab- und aufschreiben
Aufschreiben von Äußerungen
Ausdrücken der eigenen Gedanken
Bilder beschreiben, Bildgeschichten verfassen
Die wichtigsten Grundregeln der deutschen Rechtschreibung aneignen

Themenkreise

Das Zuhause und die Schule

Die Familie und die Familienmitglieder
Familienleben zu Hause, Hausarbeiten, Aufgaben des Kindes in der Familie
Das Zuhause und die Umgebung
Einrichtungs- und Gebrauchsgegenstände
Die Arbeit, der Beruf der Eltern
Die Schule und ihre Umgebung, das Klassenzimmer und seine Einrichtungsgegenstände
Arbeit in der Schule, Lernen, ein Unterrichtstag, die Lehrer
Verhalten gegenüber Erwachsenen und untereinander
Einkaufen, Lebensmittel
Freizeit und Spiel, Freizeitbeschäftigungen
Familienfeiern, Schulfeiern, nationale Feiertage und kirchliche Feste
Mahlzeiten, Essen

Wohnort, Verkehr

Der Wohnort und seine Umgebung, Orientierung in Wohnort und Umgebung
Bilder aus dem Leben des Wohnortes
Dorf, Stadt
Häuser, Gebäude, öffentliche Einrichtungen
Straße, Verkehr, Verkehrsmittel

Umwelt

Die umgebende Natur
Charakteristika der Jahreszeiten in Natur und Wetter, ihr Bezug zu der Garten-, Feld- und Hausarbeit, zur Bekleidung und zum Essen
Bedeutung der Pflanzen und Tiere für den Menschen
Die wichtigsten Garten- und Feldblumen, Gemüsesorten, Obst
Haustiere, einige Wald- und Feldtiere, Tiere im Zoo
Die Anpassung des Menschen an die Natur
Der Mensch formt die Natur, Umweltschutz

Gesundheit

Körperteile
Körperpflege/Hygiene
Grundvoraussetzungen für eine gesunde Lebensweise, Vorbeugung von Krankheiten
Gesundheit - Krankheit, beim Arzt/Zahnarzt, in der Apotheke
Schutz unserer körperlichen Unversehrtheit und der unserer Mitmenschen

Über unsere Nationalität

Bilder und Geschichten aus dem Leben unseres Wohnortes und der deutschen Einwohner, über Arbeit, Bräuche und Kultur unserer Vorfahren
Bilder und Geschichten aus dem Leben anderer Nationalitäten und ethnischer Gruppen in Ungarn

Volksdichtung/Literatur

Abzählreime, Rätselfragen
Sprüche, Reime, Kinderspiellieder

Sprichwörter

Gedichte und Volkslieder, die die Schönheit der Natur und der menschlichen Kontakte besingen

Erzählungen und Märchen

Lesestücke aus der deutschen Literatur

*Entwicklungsanforderungen (Kompetenzen und Fähigkeiten)
(Die minimalen Anforderungen sind **fett** gedruckt.)*

Sprechverstehen und Sprechfertigkeit

Der Schüler soll fähig sein, die deutsch geführte Stunde des Lehrers zu verstehen und richtig zu reagieren, sowie mit der gelernten Lexik und den gelernten Strukturen seine Gedanken auszudrücken.

Er soll einfache sprachliche Kontakte herstellen können und entsprechend der Situation einen Dialog von vier bis fünf Sätzen führen können.

Er soll sicher Fragen stellen und in bekannten Themen auf gestellte Fragen sinngemäß einfache Antworten geben.

Er soll zu den bearbeiteten Themen, in einer konkreten oder simulierten Situation, mit richtiger Betonung und im normalen Sprechtempo Informationen erfragen und **informieren können**.

Zu einem bekannten Thema, zu einem gelesenen Text, **Bild**, Ereignis oder Erlebnis **soll der Schüler unter Anleitung des Lehrers einige** zusammenhängende **Sätze sprechen können**.

Leseverständnis

Der Schüler soll fließend, mit richtiger Aussprache, ohne Steckenbleiben und mit entsprechender Betonung **lesen können**.

Er soll fähig sein, auf Fragen von Lehrer und Mitschülern über das Gelesene sprechen zu können.

Er soll fähig sein, aufgrund gegebener Fragen Textteile zu finden. Er soll auch selbst zum Text Fragen stellen können.

Er soll in sechs bis acht Sätzen das Wesentliche des Gelesenen erzählen können.

Schreibfertigkeit

Nach intensiver Übung soll der Schüler ein Diktat mit einfachen Wörtern und kurzen Sätzen schreiben können.

Seine Gedanken soll er in einigen Sätzen ausdrücken und in einem kleinen Aufsatz von sechs bis acht Sätzen **niederschreiben können**.

Er soll den behandelten Wortschatz orthographisch korrekt schreiben können.

Grammatische Inhalte

Der Schüler soll fähig sein, die gelernten und eingeübten Strukturen anwenden zu können.

Er soll Genus und Numerus der Substantive erkennen.

Er soll die Anwendung von Substantiv und Artikel im Akkusativ und Dativ kennen.

Er soll einfache Verben im Indikativ Präsens anwenden können.

Er soll die Anwendung von "haben" und "sein" beherrschen.

Er soll mit einfachen Verben auffordern können.

Er soll in Verbindung mit dem Verb "gehören" sicher bei der Anwendung des Dativs des Personalpronomens sein.

Das Verb "gehören" und seine Verbindungen im Satz sollen zum sicheren passiven Wortschatz des Schülers gehören.

Er soll die mit der Körperpflege in Verbindung stehenden reflexiven Verben anwenden können.

Er soll auf gestellte Fragen mit den entsprechenden Strukturen antworten können.

Im Satz soll er Subjekt und Prädikat erkennen.

Er soll erweiterte Sätze bilden können.

Er soll verneinen können.

Auswendiglernen

Der Schüler soll 12 Sprüche, Reime, Sprichwörter und 5 Gedichte aufsagen sowie 10 Lieder singen können. Er soll eine kurze Geschichte, einen Prosaauszug aus der Literatur oder eine Anekdote von 6 bis 8 Sätzen erzählen können.

Detallierte Anforderungen am Ende der 6. Jahrgangsstufe*Lerninhalte***Sprechverstehen und Sprechen**

Alltägliche Gesprächssituationen bewältigen
Am Gespräch teilnehmen - sich äußern und widersprechen
Fachwortschatz in täglichen Themen anwenden
Sich selbst und andere informieren
Von Erlebnissen erzählen
Gegenstände, Tiere, Personen beschreiben, Personen charakterisieren

Lesen und Textverständnis

Lesen und Verstehen von Sachtexten (aktuelle authentische Texte, Prospekte, Artikel aus Jugendzeitschriften usw.)
Realistische und phantastische Geschichten, Erzählungen, Märchen, Späße und Anekdoten lesen und inhaltlich verstehen sowie darüber sprechen.
Bearbeitung von Sprüchen, Sprachspielen, Dichtungen, Nonsensgeschichten
Liebe zum Lesen erwecken durch Auszüge aus altersgemäßen Jugendbüchern
Ganze (einfache) Bücher lesen
Das Wörterbuch benutzen

Schriftlicher Ausdruck

Selbsterlebte oder erfundene Ereignisse in einigen Sätzen beschreiben
Charakterisierung von Personen, Beschreiben von Tieren
Schriftliche Kontakte in alltäglichen Situationen herstellen, Briefe schreiben
Eigene Meinung zum Ausdruck bringen

Themenkreise*Das Zuhause und die Schule*

Wohnen, Einrichtung der Wohnung, Umräumen, Umzug
Das Leben der Familie in der Stadt, auf dem Land, soziale Verhältnisse
Verwandtschaftsbeziehungen
Schulleben im Dorf und in der Stadt

Arbeit

Berufe und Unternehmen
Arbeitsplätze und Ausrüstung
Garten und Feldarbeit
Einkauf, Waren (Lebensmittel, Bekleidung, Spielwaren)

Freizeit, Kultur

Freizeitgestaltung: Sport, Spiel, Erholung
Unterhaltung: Theater, Kino, Bücher, Musik, TV
Reisen im In- und Ausland
Landschaften und Bräuche in anderen Ländern

Verkehr

Ausflüge und Reisen mit dem Bus, dem Zug, dem Auto
Klassenfahrt
Fahrplan, Lösen von Fahrkarten, Abfahrt, Ankunft
Geschriebene und ungeschriebene Verkehrsregeln
Unfall, Erste Hilfe

Nachrichtenübermittlung

Presse, Rundfunk, Fernsehen
Post, Korrespondenz, Telegramm, Telefon, Telefax
Technik (Computer)

Natur

Über das Wetter sprechen
Typisches Wetter in den Jahreszeiten
Himmelsrichtungen. Sonne, Mond und Sterne
Die zerstörende Kraft der Natur (Sturm, Wasser, Feuer)
Zerstörungen der Natur durch den Menschen
Naturschutz - Umweltschutz

Gesundheitswesen

Krankheiten, Hausarzt, Krankenhaus, Krankenversorgung, Apotheke, Zahnarzt
Gesunde Lebensweise

Aus dem Leben unserer Nationalität

Volksbräuche in von Ungarndeutschen bewohnten Gebieten
Kennenlernen der Überlieferungen (Geschichten, Märchen, Lieder, Tänze, Spiele, Reime) unserer Minderheit

Minderheiten und ethnische Gruppen in Ungarn

Lesestücke aus der Geschichte der Minderheiten und ethnischen Gruppen in Ungarn.
Typische Volkstrachten, Volksbräuche, Traditionen von Minderheiten und ethnischen Gruppen in Ungarn

Literatur

Märchen und Werke ungarndeutscher Autoren
Erzählungen und Auszüge aus der deutschsprachigen Kinder- und Jugendliteratur
Altersgemäße Gedichte

*Entwicklungsanforderungen (Kompetenzen und Fähigkeiten)
(Die minimalen Anforderungen sind **fett** gedruckt.)*

Sprechverstehen und Sprechfertigkeit

Der Schüler soll mit bekannten und behandelten Themen einen kurzen Dialog führen und über Erlebnisse und Wahrnehmungen in Verbindung mit dem Thema berichten **können**.

Er soll über einfache Ereignisse in zeitlicher Reihenfolge informieren, über Erlebnisse erzählen und Lebewesen oder Sachen in einfacher Weise charakterisieren können.

Er soll einfache Vorgänge beschreiben können.

Leseverständnis

Der Schüler soll grammatisch und lexikalisch bekannte, jedoch nicht geübte Texte fließend lesen.

Er soll mit einer entsprechenden Wort- und Satzbetonung und inhaltlich gegliedert **lesen und Fragen zum Text stellen können.**

Er soll mit der Beantwortung von Fragen und mit eigenen Äußerungen **beweisen, daß er den Text verstanden hat.**

Er soll mündlich und schriftlich Personen charakterisieren können.

Wechsel der Erzählperspektive

Schreibfertigkeit

Der Schüler soll einen persönlichen Brief schreiben können und dessen Formanforderungen beherrschen.

Grammatische Inhalte

Der Schüler soll den Akkusativ und Dativ mit starken Substantiven im Satz anwenden können, auch nach Präpositionen.

Der Schüler soll das Adjektiv nach unbestimmtem Artikel in allen Fällen außer dem Genitiv richtig verwenden können.

Er soll die unbestimmten Pronomen "viel, man, es" gebrauchen können.

Er soll mit Verben im Präsens und Perfekt sicher umgehen können.

Er soll in den gelernten Zeitformen trennbare und untrennbare Verben gebrauchen können.

**Er kennt die Steigerung einfacher Adjektive (Positiv und Komparativ) und kann vergleichen.
Er verwendet die im Akkusativ oder Dativ stehenden einfachen Fragepronomen.**

Er verwendet die am häufigsten gebrauchten Modaladverbien.

Er soll erweiterte Sätze mit zusammengesetztem Prädikat bilden können und die Wortfolge im erweiterten Satz beherrschen.

Auswendiglernen

Der Schüler soll 6 weitere Gedichte und 4 neue Lieder auswendig können.

Detaillierte Anforderungen am Ende der 8. Jahrgangsstufe

Lerninhalte

Sprechverstehen und Sprechen

Mit unterschiedlichen Sprechpartnern umgehen
Informationen sammeln
Genau Informationen geben
Meinungen zu Gesehenem und Gelesenem formulieren
Gegenstände, Vorgänge genau beschreiben
Ansichten begründen
Interessen, Wünsche und Bedürfnisse angeben
Zureden und überzeugen
Inhalte verkürzt wiedergeben
In den Themenkreisen des Deutschunterrichts Gespräche führen
Über sich selbst erzählen
Über Ungarn erzählen
Über landes- und volkskundliche Erfahrungen und Themen berichten

Lesen und Textverständnis

Lesestrategien erwerben
Texte aller Art bearbeiten
Sachtexte lesen und erarbeiten
Literarische Texte lesen und erarbeiten
Sinnbetontes Lesen aneignen
Suchen von Sinnträgern
Ergänzen, Umformen, Beenden angefangener Texte

Schriftlicher Ausdruck

Texte verfassen in angemessener Ausführlichkeit
Lebenslauf verfassen
Bericht verfassen
Gegenstände, Vorgänge, Personen genau beschreiben
Genau Informationen geben
Mitteilung von Fakten in zeitlicher Reihenfolge und der Wichtigkeit gemäß
Sich zu Problemen äußern
Stellungnahme

Themenkreise

Schule

Unterrichtsinstitutionen in Ungarn
Schulwahl, Schultypen
Berufswahl, Studium
Möglichkeiten zum Vertiefen der deutschen Sprachkenntnisse außerhalb der Schule
Leben in ausländischen Schulen (in Deutschland, Österreich und in der Schweiz), Situation der Schüler, Unterrichtsfächer, Stundenplan, Ausflüge, Verbringen der Sommerferien
Partner- und Austauschbeziehungen der Schule, Schüleraustausch, Briefpartner

Arbeit, Beruf

Dienstleistungsberufe

Berufe in der Produktion u. Landwirtschaft

In Fachgeschäften (Einkaufsgespräche, Ausdrücken des Nichtgefallens, Reklamation, Bedauern)

Handwerkliche Berufe

Kultur, Sport, Freizeit

Besuch von Ausstellungen und Museen, Nutzung einer Bibliothek

Kennenlernen von Heimatmuseen, der Volkskultur, Vorstellen von Nationalitätenorten

Auswahl aus den Programmen des Fernsehens (Satellitenprogramme)

Sprechen über Fernsehsendungen und Sportveranstaltungen

Reisen

Reisen mit der Familie und mit der Schule

Reiseausrüstung, Wandertouren, Fahrradtouren

Reisebüro

Um Informationen bitten und Auskunft geben

Post und Sparkasse

Auf der Post: Die wichtigsten Dienstleistungen

Briefe, Telegramme, Postkarten aufgeben; Paketsendungen, Einschreiben, auch ins Ausland

Postschließfach

In der Sparkasse

Ernährung und Gesundheit

Ungarische Küche, ungarndeutsche Spezialitäten

Gesundheitliche Bedeutung vollwertiger Ernährung

Ein Blick in andere Länder

Unser gesellschaftliches Leben

Unsere Hauptstadt Budapest

Der Fremdenverkehr in Ungarn

Die geographische Lage Ungarns

Leben, Arbeit und Kultur

Leben und Bräuche der deutschen Nationalität

Pflichten und Rechte der Minderheiten in Ungarn

Beziehungen zu anderen Menschen und anderen Ländern

Touristen in Ungarn

Zu Gast in anderen Ländern und Kennenlernen fremder Menschen

Verbindungen herstellen, Korrespondenz

Über das Leben anderer Nationalitäten und ethnischer Gruppen in Ungarn

Über das Leben in den deutschsprachigen Ländern

Berühmte Landschaften und Städte, typische Regionen und Bräuche in den deutschsprachigen Ländern

Literatur

Auszüge aus Werken ungarndeutscher Autoren

Altersgemäße Gedichte und Prosaauszüge aus der deutschsprachigen Literatur

Lektüre altersgemäßer Ganzschriften

Entwicklungsanforderungen (Kompetenzen und Fähigkeiten)

*(Die minimalen Anforderungen sind **fett** gedruckt.)*

Sprechverstehen und Sprechfertigkeit

Der Schüler soll über alltägliche Themen sprechen können. Er soll fähig sein, mit einem muttersprachlichen Partner in alltäglichen Themen zu kommunizieren.

Er soll in deutscher Sprache Kontakte herstellen, sich informieren, fragen, sich erkundigen, Wünsche ausdrücken und über sich selbst, seine engere Heimat Auskunft geben können.

Er soll aussagen, fragen, informieren und argumentieren können.

Er soll über Erlebnisse und Erfahrungen in einfachen Satzkonstruktionen berichten können.

Leseverständnis

Der Schüler soll auch unbekannte Texte fließend, mit richtiger Betonung lesen können.

Er soll fähig sein, einfache literarische Texte zu verstehen.

Er soll in zeitlich richtiger Reihenfolge über Ereignisse sowie über Lesestücke erzählen können.

Unter Benutzung seines lexikalischen Wissens und seiner grammatischen Kenntnisse soll er über das Gelesene kurz berichten und seine Meinung dazu äußern können.

Er soll fähig sein zu begründen, warum ihm etwas gefallen bzw. nicht gefallen hat.

Er soll in der Lage sein auch bei umfangreicheren Texten, den wesentlichen Sinn zu erfassen.

Schreibfertigkeit

Der Schüler soll fähig sein, seine Gedanken schriftlich ausdrücken zu können.

Er soll Aufsätze zu den behandelten Themen schreiben können.

Er soll sich in Briefen ausdrücken und dabei die Form des Privatbriefes anwenden können.

Schriftlich soll er genaue Informationen geben können.

Er soll Personen - auch sich selbst - beschreiben und aufgrund ihres Verhaltens charakterisieren können.

Grammatische Inhalte

Der Schüler soll die modalen Hilfsverben in Präsens und Präteritum anwenden können.

Er soll die behandelten Verben mit Rektion beherrschen.

Er soll die Konstruktion würde + Infinitiv und "wäre" oder "hätte" + Partizip Perfekt erkennen und anwenden können.

Er soll den Unterschied zwischen Aktiv und Passiv kennen und sich im Passiv ausdrücken können.

Er soll das Plusquamperfekt der Handlungsverben kennen.

Er soll die Wortfolge im einfachen und erweiterten Satz kennen.

Er soll zusammengesetzte Sätze bilden können.

Er soll nebengeordnete Sätze verwenden können.

Auswendiglernen

Der Schüler soll 6 weitere Gedichte auswendig können.

Detaillierte Anforderungen am Ende der 10. Jahrgangsstufe

Lerninhalte

Sprechverstehen und Sprechen

Über Sachverhalte sprechen und Vergleiche ziehen

Über Darstellungen in Literatur, Theater, Film sprechen

Darstellen und diskutieren unter Einbeziehung von literarischen Texten

Sich über Personen und ihren Charakter äußern

Über sich selbst und eigene Zukunftsvorstellungen sprechen

Stellung nehmen und begründen

Bestellen und reklamieren

Interviews führen und geben (Fragenkatalog zur Durchführung von Interviews entwickeln)

Lesen und Textverständnis

Selbständiges Erarbeiten von Texten

Artikel aus Zeitungen und Zeitschriften lesen und darüber sprechen, authentisches Material auswerten

Informationen aus Texten und Filmen entnehmen

Über literarische Texte sprechen

Gebrauchsanweisungen befolgen, mit eigenen Worten erklären

Schriftlicher Ausdruck

Informationen oder Materialien schriftlich anfordern
Bewerbungsschreiben verfassen
Aufzeichnen von Interviews

Themenkreise

Wirtschaft, Landwirtschaft, Handel, Technik

Dienstleistungen für die Bevölkerung

Einkauf in Fachgeschäften

Industrieausstellungen, Messen, neue technische Einrichtungen

Kauf und Verkauf von Produkten in- und ausländischer Unternehmen

Groß- und Kleinproduktion in der Landwirtschaft, Biokulturen

Leben im Freundeskreis

Freundschaft, Partnerschaft

Liebe, Sexualität

Der Mensch als gesellschaftliches Wesen

Nationalitäten und ethnische Gruppen als Mitglieder der Gesellschaft

Einblicke in die Minderheitenpolitik Ungarns

Konflikte im Umgang mit Minderheiten in anderen Ländern

Deutschsprachige Länder

Landeskundliche Informationen

Familien und Gewohnheiten

Private und offizielle Beziehungen

Literatur

Leseproben aus der deutschsprachigen Literatur

Entwicklungsanforderungen (Kompetenzen und Fähigkeiten)

*(Die minimalen Anforderungen sind **fett** gedruckt.)*

Sprechverstehen und Sprechfertigkeit

Der Schüler soll fähig sein, einen muttersprachlichen Partner anzusprechen und befragen zu können.

Er soll eine, seinem Lebensalter entsprechende Fragetechnik erwerben und seine Meinung äußern sowie die Unterhaltung mit seinem Gesprächspartner lebendig gestalten können.

Leseverständnis

Der Schüler soll altersgemäße literarische Texte verstehen und darüber sprechen können. Er kann sich zu diesen Texten äußern.

Er soll Sachtexte mit Hilfe von Wörterbüchern erschließen können.

Schreibfertigkeit

Der Schüler soll kurze Interviews auch schriftlich anfertigen können.

Grammatische Inhalte

Der Schüler soll die wichtigsten Regeln der deutschen Grammatik kennen und sie in Wort und Schrift korrekt anwenden können.

Wortschatz

Der Schüler soll den Wortschatz der behandelten Themenkreise so präsent haben, daß die Kommunikation leicht möglich ist.

Auswendiglernen

Der Schüler soll 6 weitere Gedichte auswendig können.

2. Anforderungen in Landes- und Volkskunde für ungarndeutsche Minderheitenschulen

Detaillierte Anforderungen am Ende der 4. Jahrgangsstufe

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen	Minimale Anforderungen
<p>Berufe in der Familie in Vergangenheit und Gegenwart sowie ihre mundartlichen Benennungen. Tagesablauf der Familie früher und jetzt. Besuch einer Handwerkerwerkstatt. Herstellen einiger handwerklicher Erzeugnisse aus Knetmasse. Bedeutende Gebäude des Ortes. Besuch und Betrachtung alter Baudenkmäler.</p> <p>Haustiere, Gemüsepflanzen und ihre mundartlichen Benennungen. Alte Verwandtschaftsbezeichnungen und ihre standardsprachlichen Entsprechungen.</p> <p>Ethnische Zugehörigkeit der Einwohner des Heimatortes, Unterschiede zwischen ihnen.</p> <p>Sprachgebrauch in der Familie und außerhalb der Familie. Deutsch zu Hause und in der Schule. Im Heimatort bekannte Sprichwörter, Wetterregeln, Zungenbrecher Reime und Lieder über Tiere und Naturerscheinungen sowie an Jahresfesten.</p>	<p>Einsicht in das Leben der Ungarndeutschen in Vergangenheit und Gegenwart auf Grund von Gesprächen mit älteren Leuten. Erkennen der wichtigsten Unterschiede zwischen den früheren und gegenwärtigen Lebensverhältnissen.</p> <p>Sammeln von mundartlichen Wörtern mit Hilfe eines Arbeitheftes.</p> <p>Bewußtmachen der Verschiedenartigkeit der Menschen (in erster Linie in Sprache und Brauchtum).</p> <p>Erkennen der Varietäten in der deutschen Sprache.</p> <p>Anregen zum Sammeln und Erlernen von Reimen, Liedern und Spielen. Erkennen der Schönheit und des Wertes der Volksdichtung.</p>	<p>Grundlegende Kenntnisse über das Leben der Vorfahren und über ihre tägliche Arbeit.</p> <p>Aufzählen alter Bauten im Heimatort.</p> <p>Kenntnis der mundartlichen Benennungen von drei Pflanzen, Haustieren und Verwandtschaftsbezeichnungen.</p> <p>Kenntnis von zwei unterschiedlichen Bräuchen. Kenntnis der Existenz von Mundart und Standardsprache.</p> <p>Auswendiglernen von je drei Reimen/Liedern, Sprichwörtern, Wetterregeln aus der Volksdichtung, und eines Gedichtes aus der Kunstdichtung.</p>
<p>Deutsche und ungarndeutsche Kindergedichte, Abzählreime, Kinderspiele (Kreis- und Geschicklichkeitsspiele). Eierfärben nach alter Tradition. Alte Oster- und Weihnachtsgeschenke (Pferde, Puppen, Tauben usw.) und ihre Anfertigung aus Knetmasse. Alter Weihnachtsschmuck. Gemeinsames Schmücken eines Weihnachtsbaumes nach ungarndeutscher Tradition. Alte ungarndeutsche Spielzeuge und ihre mundartlichen Bezeichnungen. Anfertigung alter Spielzeuge aus Kartoffeln, Kastanien, Maisstengeln usw.</p> <p>Sammeln alter Fotos. Tracht der Klein- und Schulkinder. Mundartliche und standardsprachliche Bezeichnungen der wichtigsten Kleidungsstücke. Alte ungarndeutsche Speisen und ihre Namen.</p>	<p>Wecken der Lust zum Kennenlernen der Kultur der Vorfahren durch spielerisches Reproduzieren von Überlieferungen. Erkennen der Wichtigkeit der Traditionspflege.</p>	<p>Reproduzieren von drei Gegenständen, Kenntnis über ihre Verwendung.</p>

Detaillierte Anforderungen am Ende der 6. Jahrgangsstufe

1. Historische und geographische Inhalte

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen	Minimale Anforderungen
<p>Ungarndeutsche heute in Dörfern und Städten.</p> <p>Zahlen über die Ungarndeutschen Siedlungsformen. Bevölkerungsanteil.</p> <p>1291: Die Wilhelm Tell-Sage.</p> <p>Albrecht Dürer. Die ungarische Krone und die Habsburger (Frau Kottaner). Befreiung Ungarns von den Türken mit der Hilfe des Deutsch-Römischen Reiches. Verdienste des Eugen von Savoyen. Siedlungsbewegung im Karpatenraum am Beispiel von Einzelschicksalen (z.B. Stifffuldaer).</p>	<p>Einsicht in das Leben einer von Deutschen bewohnten Siedlung.</p> <p>Kennenlernen ungarndeutscher Siedlungsgebiete von heute und ihrer geographischen Gegebenheiten.</p> <p>Einsicht in die Entwicklungsgeschichte der deutschsprachigen Länder.</p> <p>Erkennen der Beziehungen Ungarns zum deutschsprachigen Raum im Mittelalter.</p> <p>Erkennen, warum und wie die "Schwaben" nach Ungarn gekommen sind.</p>	<p>Funktion und Aufgabe der Selbstverwaltung wissen.</p> <p>Aufzählen und kurze Beschreibung der Ballungszentren der ungarndeutschen Bevölkerung.</p> <p>Nacherzählen von einigen wichtigen Ereignissen.</p> <p>Nacherzählen von mindestens einer Geschichte.</p> <p>Gründe der Ansiedlung wissen. Nacherzählen einiger Siedlerschicksale.</p>
<p>Auswahl aus der Sagenwelt der Germanen. Grundstrukturen des germanischen Zusammenlebens.</p>	<p>Einsicht in die Lebensformen, Wanderungen germanischer Stämme mit besonderem Hinblick auf die im Karpatenraum lebenden Gepiden, Langobarden.</p>	<p>Kenntnis der wichtigsten Götter der Germanen. Nacherzählen von einer germanischen Sage.</p>

2. Kultur

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen	Minimale Anforderungen
<p>Faschingsbräuche der Ungarndeutschen und Ungarn. Fasching in den deutschsprachigen Ländern.</p> <p>Alte Weihnachtsbräuche bei den Ungarndeutschen und Ungarn. Advent und Weihnachten in den deutschsprachigen Ländern.</p> <p>Abergläubische Bräuche früher und jetzt.</p> <p>Alte und neue Straßen- und Flurnamen im Heimatort. Kreisspiele, einfache Volkstänze, Volkslieder.</p> <p>Sagen, kurze Geschichten und Gedichte von deutschen und ungarndeutschen Autoren.</p> <p>Wichtigste lautliche und lexikalische Unterschiede zwischen Ortsmundart und Standardsprache.</p> <p>Ungarische Wörter in der Ortsmundart.</p>	<p>Kennenlernen der wichtigsten Bräuche der Jahres- und Religionsfeste. Gemeinsames Sammeln und Besprechen der Bräuche.</p> <p>Vertrautmachen der Schüler mit den wichtigsten kulturellen Traditionen der Ungarn und der deutschsprachigen Länder.</p> <p>Erkennen der Gemeinsamkeiten und Unterschiede in den behandelten Bräuchen.</p> <p>Erwecken von Interesse an anderen Kulturen und Erziehung zu deren Achtung.</p> <p>Anregung zur Pflege des ungarndeutschen Tanz- und Liedgutes.</p> <p>Wecken von Interesse für deutschsprachige Literatur.</p> <p>Aufgrund der bisher gesammelten Mundartwörter feststellen, welche Laute der Ortsmundart von der standardsprachlichen Norm auffallend abweichen.</p> <p>Begründen der Übernahme ungarischer Wörter.</p>	<p>Aufzählen der behandelten Jahresbräuche. Kurze Beschreibung zweier Bräuche.</p> <p>Kenntnis von zwei Gedichten und Volksliedern, Nacherzählen einer Geschichte/Sage.</p> <p>Aufzählen von je fünf lautlichen und lexikalischen Eigentümlichkeiten der Ortsmundart. Sammeln von zehn Entlehnungen aus dem Ungarischen.</p>

<p>Grundform der ungarndeutschen Siedlungen. Einrichtung einer alten Küche. Alte Küchengeräte, ihre Verwendung und mundartlichen Benennungen.</p> <p>Landwirtschaftliche Arbeiten während der einzelnen Jahreszeiten, ihre mundartlichen und standardsprachlichen Benennungen.</p> <p>Winterliche Beschäftigungen (Spinnen, Stricken, Korbflechten usw.).</p> <p>Wichtigste Alltagspeisen der Ungarndeutschen und Ungarn, Unterschiede und Gemeinsamkeiten.</p> <p>Alltagstracht der Jugendlichen und Erwachsenen, Benennung der Kleidungsstücke in der Mundart und in der Standardsprache.</p>	<p>Anlage ungarndeutscher Dörfer kennenlernen.</p> <p>Einsicht in das frühere Alltagsleben der ungarndeutschen Bauern.</p> <p>Erkennen der gegenseitigen Beeinflussung in der Volksnahrung.</p> <p>Erkennen und Begründen der Unterschiede zwischen der früheren und heutigen Kleidung.</p>	<p>Grundkenntnisse über die Dorfformen.</p> <p>Wichtigste Möbelstücke in der alten Küche.</p> <p>Aufzählen der wichtigsten Bauernarbeiten, alten Speisen sowie Kleidungsstücke.</p>
---	---	---

Detaillierte Anforderungen am Ende der 8. Jahrgangsstufe

1. Historische und geographische Inhalte

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen	Minimale Anforderungen
<p>Die Schlacht auf dem Lechfeld 955 in vereinfachter Form.</p> <p>Heiratspolitik der Árpáden.</p> <p>Angriffe seitens des Deutsch-Römischen Reichs.</p> <p>Handelsbeziehungen im Mittelalter.</p> <p>Matthias Corvinus, Wiens Eroberer.</p> <p>Städtisches Leben im Oberland, in Preßburg oder Ödenburg.</p>	<p>Erkennen, warum die Ungarn nach der Schlacht auf dem Lechfeld mit den Kriegszügen aufhören mußten.</p> <p>Erfassen der nachbarschaftlichen Beziehungen im Mittelalter.</p> <p>Erkennen, wie sich die Grenzen nach Westen veränderten.</p> <p>Erfassen von deutschen Siedlungsgebieten im historischen Ungarn während der Türkenzeit.</p>	<p>Wissen wichtiger Fakten der Kriegszüge.</p> <p>Nacherzählen der Geschichte der Lechfeldschlacht.</p> <p>Wiedergabe einer ausgewählten Geschichte.</p> <p>Erstellen von geographischen Karten der Grenzregion.</p> <p>Wissen der deutschen Bezeichnungen der betreffenden Landschaften.</p> <p>Wissen des Beitrags deutscher Bürger zur gesamtungarischen Kultur anhand von Beispielen.</p>

2. Kultur

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen	Minimale Anforderungen
<p>Frühlingsbräuche: 1. Mai, Maibaumaufstellen, Pfingstbräuche.</p> <p>Kirchweihbräuche. Kirchweih in den deutschsprachigen Ländern.</p> <p>Hochzeitsbräuche. Vergleich der behandelten Bräuche mit den ungarischen Entsprechungen.</p> <p>Volkslieder, Volkstänze.</p> <p>Gedichte und kurze Erzählungen von deutschen Dichtern der Vergangenheit und Gegenwart.</p> <p>Gedichte und kurze Erzählungen von ungarndeutschen Autoren.</p> <p>Ungarns Minderheiten.</p> <p>Minderheitenpolitik in Ungarn.</p> <p>Schulsystem der Ungarndeutschen.</p>	<p>Traditionen der Vorfahren entdecken und wiederbeleben.</p> <p>Erkennen der interethnischen Beziehungen.</p> <p>Heranleitung zur selbständigen sprachlichen und inhaltlichen Bearbeitung literarischer Werke.</p> <p>Verständnis der Rolle der Minderheiten in den internationalen Beziehungen.</p>	<p>Grundkenntnisse über die behandelten Bräuche.</p> <p>Selbständige Bearbeitung einer kürzeren Erzählung.</p> <p>Aufzählen der in Ungarn lebenden Minderheiten sowie ihrer wichtigsten Rechte.</p>

<p>Wichtigste morphologische und syntaktische Merkmale der Ortsmundart.</p> <p>Territoriale Gliederung der ungarndeutschen Mundarten.</p> <p>Hauptmerkmale der hessisch-fränkischen, bayerischen und schwäbischen Mundarten.</p>	<p>Auf Grund von Tonbandaufnahmen die auffallendsten Abweichungen zwischen Dorfmundart und Standardsprache erkennen.</p> <p>Unterscheidung der drei großen Mundartgruppen.</p>	<p>Aufzählen der in Ungarn gesprochenen drei Mundartgruppen. Kenntnis von je drei ihrer Hauptmerkmale.</p>
<p>Besuch eines Heimatmuseums.</p> <p>Grundriß und Bautechnik eines alten Bauernhauses.</p> <p>Anordnung des Wohngebäudes und der Nebengebäude auf dem Hofplatz.</p> <p>Traditionelle Einrichtung eines Zimmers.</p> <p>Alte landwirtschaftliche Geräte, ihre Benennungen und Verwendung.</p> <p>Bedeutende deutschstämmige Baumeister, Architekten und Bildhauer, Musiker, Maler (Frigyes Schulek, Imre Steindl, Miklós Ybl, Alajos Stróbl, Károly Lotz usw.)</p> <p>Besuch einer ungarndeutschen Handwerkerwerkstatt (einer handwerklichen Ausstellung), Arbeitsphasen, Werkzeuge, Produkte des jeweiligen Handwerks.</p> <p>Speisen an Festtagen.</p> <p>Bestandteile der Festtagstracht und ihre Benennungen.</p>	<p>Wohntraditionen der Ungarndeutschen, ihr Vergleich mit denen der Ungarn.</p> <p>Erfassen der Entwicklung der Landwirtschaft und deren Gründe.</p> <p>Beitrag deutschstämmiger Künstler zur Entfaltung der ungarischen Kultur.</p> <p>Kennenlernen eines hauptsächlich von Ungarndeutschen ausgeübten Handwerks.</p> <p>Unterschiede zwischen Festtagen und Werktagen.</p>	<p>Wichtigste Informationen über Wohntraditionen, Landwirtschaft und handwerkliche Berufe.</p> <p>Aufzählen von drei ungarischen Künstlern deutscher Abstammung. Kenntnis je eines ihrer Werke.</p> <p>Aufzählen der bekanntesten alten Festtagsspeisen und der wichtigsten Kleidungsstücke der Festtagstracht.</p>

Detaillierte Anforderungen am Ende der 10. Jahrgangsstufe

1. Historische und geographische Inhalte

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen	Minimale Anforderungen
<p>Folgen der Türkenherrschaft und der Befreiungskriege.</p> <p>Lebensschicksale der Siedler in drei Generationsfolgen.</p> <p>Dorfkultur.</p>	<p>Erfassen der wichtigsten Siedlungsgebiete der Donauschwaben im historischen Ungarn.</p> <p>Geographie der Ansiedlungsgebiete.</p>	<p>Wissen der Siedlungsgebiete und ihrer geographischen Gegebenheiten.</p> <p>Nacherzählen von Geschichten der Siedlungsbewegung.</p>
<p>Das Reich unter Maria Theresia, Joseph II. und Franz I.</p> <p>Lebensbilder von deutschstämmigen Politikern, Soldaten.</p> <p>Deutsche unter den Märtyrern von Arad.</p> <p>Leben deutscher Handwerker.</p> <p>Typische, von Deutschen ausgeübte Berufe.</p>	<p>Erkennen des kulturellen Beitrags der deutschen Bevölkerung Ungarns im 17. Jh.</p> <p>Erkennen, wie aus dem Deutsch-Römischen Reich das Österreichische Kaisertum entstand.</p> <p>Erkennen, welche Rolle die Deutschen in Ungarn in der Reformzeit und der Revolutionszeit spielten.</p> <p>Erfassen, in welchen Berufen Deutschstämmige in der Österreichisch-Ungarischen Monarchie besonders beschäftigt waren.</p>	<p>Wissen der kulturellen Leistung der Donauschwaben im historischen Ungarn.</p> <p>Wissen der wichtigsten Entwicklungstendenzen im Habsburgerreich.</p> <p>Nacherzählen der Lebensgeschichte bedeutender Gestalten in der Reform- und Revolutionszeit.</p>
<p>Die geographische und ethnische Karte der Österreichisch-Ungarischen Monarchie.</p> <p>Schulgeschichten.</p>		<p>Wissen über deutsche Lehnwörter in der ungarischen Sprache.</p>

Schulen für Ungarndeutsche. Ungarndeutsche Kultur.	Erkennen des Anteils der Deutschen in der ehemaligen Monarchie. Erfassen, wie die einzelnen Völker im Vielvölkerstaat miteinander zusammenlebten, wie sich die Schulen entwickelten. Erfassen der Tendenzen deutscher Kultur in Ungarn der Zwischenkriegszeit.	Wissen von proportionalem Verhältnis der Völker. Über das Schulwesen erzählen. Nacherzählen von Schulgeschichten.
Volksbund der Deutschen in Ungarn. Treuebewegung. Kurze Geschichte der BRD und der DDR. Lebensart der Schüler in der BRD und der DDR. Menschliche Schicksale in Ostmitteleuropa der Nachkriegsjahre. Geschichte Österreichs zwischen 1945 und 1955. Befugnisse und Tätigkeit der Selbstverwaltungen.	Erkennen, wie sich das Deutschtum in zwei Richtungen spaltete. Erfassen, warum es zur Spaltung Deutschlands nach dem Zweiten Weltkrieg kam. Einsicht in die unterschiedliche Entwicklung der beiden deutschen Staaten bis 1991. Erfassen, wie und warum es zur Vertreibung der Ungarndeutschen kam. Lernen, wie Österreich ein neutraler Staat wurde. Erkennen, was Selbstverwaltung der Minderheiten bedeutet.	Nacherzählen anhand von Lebensschicksalen. Wissen von wichtigen Fakten über Gesellschaft, Geographie und Politik. Vergleich des schulischen Lebens. Nacherzählen von Lebensgeschichten ungarndeutscher Familien. Wissen von einigen wichtigen Fakten über Österreich. Sammeln von Angaben zur Geschichte der Selbstverwaltungen im Heimatraum.

2. Kultur

Lerninhalte	Entwicklungsanforderungen	Minimale Anforderungen
Lebens- und Denkweise sowie Wertordnung in den früheren ungarndeutschen Bauernfamilien. Namegebungstraditionen im Heimatort; Vornamen und Hausnamen. Bemalte Bauernmöbel, Zierrat der Töpferprodukte und Häuser. Kirche, Wegkreuze und Statuen im Heimatort und ihre Geschichte. Bedeutendste Künstler ungarndeutscher Abstammung nach 1945. Gedichte, Erzählungen und Romanauszüge aus der deutschen Gegenwartsliteratur. Gedichte und Erzählungen von ungarndeutschen Autoren. Sprachgebrauch der Ungarndeutschen. Verwendungsbereiche der Mundart und ihre Zukunftsaussichten. Tätigkeit der ungarndeutschen Ortsvereine und Kulturgruppen. Zusammenleben von Deutschen und anderen ethnischen Gruppen (im Heimatort). Deutsche Volksgruppen in Europa.	Erkennen der Unterschiede zwischen den früheren und gegenwärtigen Normen in den Bauernfamilien. Erkennen des Zusammenhangs zwischen Verzierung, Form und Funktion der Gegenstände. Erkennen des Beitrags begabter ungarndeutscher Handwerker und Künstler zur Entfaltung der ungarischen Kultur. Selbständige Bearbeitung und Interpretation einfacher literarischer Werke. Hauptproblematik der ungarndeutschen Literatur und ihre Gründe. Varietäten der deutschen Sprache bei den Ungarndeutschen. Leistung der Mundart. Erkennen der Rolle ungarndeutscher Organisationen in der Bewahrung der Identität. Erkennen der Wichtigkeit der Toleranz für andere Völker/Volksgruppen.	Grundkenntnisse in den angegebenen Themen. Kenntnis wichtigster Zierelemente. Aufzählen der bedeutendsten ungarndeutschen Künstler, Kenntnis je eines Werkes. Selbständige Bearbeitung eines kurzen Prosastückes und zweier Gedichte. Grundkenntnisse in den angegebenen Themen.

1.1. Német nyelv és irodalom (A tannyelvű és kétnyelvű kisebbségi oktatás számára)

Részletes követelmények a 4. évfolyam végén

Beszédértés és beszéd

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
Érthető, artikulált beszéd.	Tiszta artikuláció, érthető ritmusos beszéd, pl. mondókák, versek, nyelvtörők előadásakor.	Helyes kiejtés a mindennapi beszédben, versmondásban és prózamondásban.
A szóbeli közlés formái. A szókincs gyarapítása és pontosítása.	Szóbeli közlések és utasítások megértése és továbbadása. Információk megértése, továbbadása és alkalmazása; folyamatos beszéd. Gesztusok és jelek átalkítása szóbeli közléssé.	Utasítások, közlések megértése, a beszédhelyzethez igazodó beszéd.
Kommunikáció a társal, közös-ségben különféle beszédhelyze-tekben. Nyelvi fordulatok gyakorlása.	Párbeszéd alkalmazása különféle hétköznapi helyzetekben. Részvétel a beszélgetésben: – üdvözlés – búcsúzás – kívánság – kérés kifejezése.	Párbeszéd folytatása különböző szituációkban. A párbeszéd részeinek (kérdés, válasz) helyes alkalmazása.
Megfigyelések, élmények szóbeli közlése. Szövegalkotás képekről, rajzokról. Történetek, mesék.	Tanítói irányítással, közös előké-sztéssel megfigyelések végzése, azok nyelvi megformálása. Személyes élményről, képről, rajz-ról összefüggő beszéd. Elkezdett történet folytatása. Történetek, mesék eljátszása, elő-adása.	Megfigyelések, élmények össze-függő elmondása. Képekről 6-8 mondat alkotása szó-ban. Olvasmányok tartalmának össze-foglalása értelmes, összefüggő mondatokkal.

Olvasás és szövegértés

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
Szöveghű hangos olvasás.	A hangos és néma olvasás fej-lesztése.	Felkészülés és megértés után kü-lönböle szövegek folyamatos han-gos olvasása.
Az értő olvasás. Az életkornak megfelelő különbözö szövegfajták felismerése: – mondókák – találós kérdések – viccek – képregények – párbeszédok – versek – mesék – ismeretközlö szövegek – receptek – barkácsolási útmutatók – játékszabályok Az olvasottak alapján válaszadás kérdésekre.	Szöveghű olvasás helyes kiejtés-sel. Helyes hanglejtés. Hangzásnak megfelelő olvasás. Mondatközi és mondatvégi írásje-lek figyelembevétele. Az értő olvasás fejlesztése. Válaszadás kérdésekre. Szövegrészek kikeresése. Önállóan ismeretek gyűjtése. Információk gyűjtése ismeretközlö művekből.	Az életkornak megfelelő szöveg néma olvasása. A megértés ellenörzése egyszerű feladatokkal. Különbözö szövegfajták megfelelő felidézése.
A kisiskolás számára érthető me-sék megjelenítése.	Mesék, versek előadása, hangula-tuk érzékeltetése.	Olvasott mese mondanivalójának, rövid megfogalmazása tanítói se-gítséggel. Négy vers szöveghű felidézése.
Gyermekfolyóiratok, újságok, lexi-konok, szótárak jellemzői, fontos-ságuk észrevétetése.	Információk gyűjtése.	Ismerkedés a lexikonok és szótárak helyes használatával.

Írás, írásbeli nyelvhasználat

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
Emlékezetből írás.	Írásfejlesztés. Változatos mondatok, szövegek gyakorlás utáni leírása.	Mondatok és rövid szövegek leírása betűtévesztés, betűkihagyás nélkül.
Fogalmazás képekről, képsorról írásban.	Képről kifejezések és mondatok gyűjtése. Sorba rendezés, mondatalkotás, megfelelő cím keresése.	Adott témáról hat–nyolc mondat összefüggő leírása önállóan, ill. tanítói segítséggel.
A levél.	A levél formájával, levélírás módjaival való megismerkedés.	Meghívó és üdvözlő kártya írása minta segítségével.
Ismeretközlő szövegek írása.	A szókinccs fejlesztése. Gyűjtött ismeretek lejegyzése: – bevásárló cédula – hirdetés	
Kívánságok kifejezése írásban. Események megfogalmazása és leírása. Egyszerű hétköznapi események párbeszédese leírása.	Személyes élmények, események, kívánságok megfogalmazása és leírása: – kívánságlista – meghívó – hajmosás – asztalterítés – orvosnál – vásárlás	Helyesírási szabályok megtartása.

Nyelvismeret és helyesírás

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
Fonetika. A betű. A német ABC.	Hangok és betűk megkülönböztetése. A német ABC ismerete szóban és írásban.	A német ABC ismerete.
A szavak elválasztása.	Fontosabb elválasztási szabályok ismerete, gyakorlása.	Ismert és begyakorolt szavak helyes elválasztása (sp, st, ck, tz).
A szófajok: – ige – főnév – melléknév A határozott és határozatlan névelő. A főnevek esetei; egyes és többes száma. Az igeidők. Az ige személyragjai.	A szófajok helyes alkalmazása szóban és írásban. A névelők helyes használata. A főnév három esetének (alany, tárgy, részes) egyes és többes számának előjáró szavakkal és nélkül történő alkalmazása ismert szövegben. A jelen idő, befejezett jelen és elbeszélő múlt felismerése, megértése és használata. Az igeragozás egyes és többes számban.	A szófajok (ige, főnév, melléknév) csoportosítása. Az egyes és többes szám felismerése főneveknél. A főnév három esetének használata. A jelen idő helyes használata önállóan. A többi igeidő felismerése és alkalmazása tanítói segítséggel.
A melléknév.	A melléknév végződéseinek helyes használata begyakorolt szövegekben.	A melléknév helyes használata sztereotípiákban.
Mondatfajták ismerete. Mondatkezdés. Mondatok helyesírása. Mondatvégi írásjelek.	A kijelentő, kérdő és felszólító mondatfajták felismerése, helyes használata. A kijelentő, kérdő és felszólító mondatok szórendjének ismerete. A mondatvégi írásjelek helyes használata.	A mondat kezdésének és zárásának helyes jelölése. Kijelentő, kérdő és felszólító mondat szórendjének alkalmazása beszédben és írásban.

Részletes követelmények a 6. évfolyam végén

Szóbeli és írásbeli nyelvhasználat

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
Kommunikáció. A beszélő és hallgató szerepe a kommunikációban. Verbális és nonverbális kifejező eszközök kapcsolata. Kommunikációs helyzetgyakorlatok.	Hétköznapi kommunikációs helyzetekben való biztonságos eligazodás. Együttműködés a beszélgető partnerrel. A szerepek változtatása a párbeszéd során.	Eligazodás a hétköznapi élethelyzetekben. Elemi udvariassági formák ismerete és alkalmazása.
Vita egy adott témáról. Vitában való aktív részvétel. Interjú, körkérdés készítése, az eredmény kiértékelése.	Érzelmek, vélemények kifejezése. Véleménynyilvánítás és vita egy adott témáról. Saját álláspont kifejtése, mások meggyőzése. Az ellenvélemények akceptálása. A vita és a párbeszéd lényegének rövid írásbeli és szóbeli összefoglalása.	Vita eredményének rövid szóbeli összefoglalása.
Ismert és ismeretlen szöveg (vers és próza) olvasása, előadása, dramatizálása.	Gyakorlat az életkornak megfelelő különböző típusú szövegek olvasásában, előadásában hallgatóság előtt. Egy alkalmas szöveg dialogizálása.	Ismert szövegek folyamatos, kifejező olvasása, értelmezése, rövid összefoglalása. A helyes kiejtés és intonáció szabályainak ismerete és alkalmazása.
A szóbeli és írásbeli leírás legfontosabb ismérvei. Személyek, tárgyak, képek, szimbólumok, munkafolyamatok szóbeli és írásbeli bemutatása, szöveg és kép összefüggése.	Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése. Leírás készítése játék- és munkafolyamatokról a megfelelő logikai és időbeli sorrend betartásával.	Képek és illusztrációk leírása. Szöveg és kép összefüggéseinek felismerése. Egyszerű szóbeli és írásbeli leírás megszerkesztése. Feladatok és utasítások megértése.
Tudósítás szóban és írásban. Leírás és tudósítás megkülönböztető ismérvei. Tudósítások meghallgatása, véleményezése. Információk kigyűjtése lexikonokból, újságcikkekből, irodalmi művekből egy adott témához. Szókincsfejlesztő gyakorlatok + szótárhasználat.	Tudósítás megtörtént eseményről vagy adott témáról. Információgyűjtés módja. Olvasott tudósításból kulcsszavak kigyűjtése.	Leírás és tudósítás megkülönböztetése, a különbségek felismerése. Rövid tudósítás készítése egy megadott (ismert) témához.
Személyesen átélt események reprodukálása fogalmazás formájában. A fogalmazás szerkezeti elemeinek – bevezetés, tárgyalás, befejezés – ismerete. "Wörtliche Rede", párbeszédes forma szó szerinti lejegyzése.	Fogalmazás készítése átélt eseményről úgyelve a szerkezeti felépítésre (cím, tagolás) a megfelelő igeidők használatára, az események sorrendjére, az élményszerűsége. A "Wörtliche Rede" alkalmazása a gyakorlatban.	A fogalmazás szerkezeti elemeinek megnevezése. Fogalmazás írása a szerkezeti felépítés szabályainak betartásával.
Levél írás. A személyes és hivatalos levél megkülönböztető jegyei. A levél szerkezeti felépítése. Az egyes típusok felismerése tartalmi és formai jellemzőik alapján.	Példák a hivatalos és személyes levél, meghívó, gratuláció, bocsánatkérés tartalmi és szerkezeti különbségeire. A fentiek alapján hasonló hangvételű levél, meghívó stb. írása. Formanyomtatványok kitöltése.	Eltérő típusú levelek megkülönböztetése, megnevezése. Személyes levél megszerkesztése, meghívó, köszönetnyilvánítás, távirat írása.

Nyelvismeret és helyesírás

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
A szó alakjának és jelentésének különbsége, összefüggése. A szavak jelentésére vonatkozó gyakorlatok egy- és többjelentésű és azonos alakú szavak (Homonymie), rokon és ellentétes értelmű szavak. A szavak szótári alakjai. Szótárhasználati alapismeretek.	Jelentéselemzési gyakorlatok szótárak és lexikonok segítségével. Szómagyarázatok készítése főlérendelt fogalmakkal, szinonimákkal és antonimákkal. A szótárakban használt szimbólumok ismerete.	A szó alakjának és jelentésének felismerése. A szavak szótári alakjának kikeresése és felírása. Alapismeretek az egynyelvű és kétnyelvű szótárak használatához.
A szófajokra vonatkozó alapismeretek.		
Az ige. Az idősíkok és igeidők kapcsolata, megfelelő alkalmazása. Az igeidők és az ige szótári alakjainak összefüggése. Az ige helye és szerepe a mondatban.	Az ige szótári alakjainak ismerete, képzése. Az igeragozás és öt igeidő, jelen idő, 1., 2. és 3. múlt és jövő idő, (Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I.) képzése és használata kijelentő és felszólító módban a különböző idősíkok és a cselekvő szándékainak kifejezésére.	Az ige szótári alakjainak felírása és alkalmazása. Az igeragozás, a ragozott igealakok helyes használata, kijelentő, kérdő és felszólító mondatokban a különböző igeidőkben.
A főnév helyesírása. A főnevek ragozása egyes és többes számban mind a négy esetben (alany-, birtokos-, részes-, tárgy-eset). Az előjárók szerepe. A főnév szótári alakjai.	A főnév ragozott alakjainak (Nominativ, Genitiv, Dativ, Akkusativ) képzése és használata a mondatban. A főnév ragozott alakjainak használata előjárókkal. A főnév ragozott alakjainak használata szövegkontextusokban.	A főnév szótári alakjának kikeresése, felírása. A ragozott alakok helyes használata ismert kontextusban.
A melléknév. A melléknévragozás szabályai határozott és határozatlan névelő után. A melléknév fokozása. Alap-, közép- és felsőfok képzése. Összehasonlítás.	A melléknév ragozott alakjainak használata határozott és határozatlan névelő után és állandó szókapcsolatokban. (Köszönés, megszólítás, idiomatizmusok.)	A melléknév szófajának meghatározása, ragozása, ellentétpárok ismerete. A fokozott alakok képzése.
A mondat alkotóelemei: a szó és a mondatrész különbsége, értelmezése. Az egyszerű bővített mondat mondatrészeinek ismerete (alany, állítmány, bővítmények). Mondatrész-eltolás, szórendváltoztatás (Verschiebeprobe). A főmondat és mellékmondat szórendje. Az írásjelek használatának tudatosítása.	Szavak összekapcsolása egyszerű mondatra. Az alany és az állítmány meghatározása. A mondatrészek/bővítmények elkülönítése a szórend változtatásával (Verschiebeprobe). A "Wörtliche Rede"/ párbeszédek szó szerinti lejegyzésének szabályai.	A mondatrészek (alany, állítmány, bővítmények) megnevezése, kijelölése. Helyes kérdések feltevése az egyes mondatrészekre. Az egyszerű mondat szórendfajtainak, ismerete. Az alany és az állítmány helye a kijelentő és kérdő mondatokban, a kiemelt mondatrész után. A mondatközi és mondatvégi írásjelek alkalmazása.

Irodalom és szövegismeret

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
Ismerkedés az elbeszélő irodalommal közös és egyéni olvasás alapján. Rövid terjedelmű epikai művek (népmese, mûmese, monda, állatmese, tréfás történet (Schwank) megkülönböztetése jellemző jegyeik alapján. Rövid prózai művek legfontosabb jellemzői: - népmese - mûmese - monda - fabula - tréfás elbeszélés	Nyitottság az olvasás, az irodalom iránt. Rövid prózai művek olvasása, feldolgozása, műfajuk meghatározása. A szerkezetet alkotó elemek felismerése (bevezetés, bonyodalom, tetőpont, megoldás). Beszélgetés az olvasottakról: - szereplők - a főhős életútja - helyszín - a mű kezdése és befejezése	Az olvasott művek tartalmának összefoglalása, műfajuk rövid jellemzése. Véleményalkotás és -nyilvánítás a szereplőkről, cselekményről, helyszínről.

Népköltészet és műköltészet megkülönböztetése népmeséken és műmeséken keresztül. A mesék jellemző szókincsének és szerkezetének, tartalmi és formai jegyeinek megismerése. Tájékozódás a lakókörnyezet német nemzetiségi hasonló műfajú irodalmában (mese, monda).	Népmesék, műmesék, mondák olvasása, elmesélése, dramatizálása. Népmesék átírása, modernizálása. A Grimm testvérek rövid életrajza. A lakóhely nemzetiségi meséit és mondáit összegyűjtő, feldolgozó személyek megismerése. Önálló kutatómunka, projekt végzése.	Az olvasott mesék és mondák tartalmának összefoglalása, elmesélése, illusztrálása. A mesélő személyének megváltoztatása.
Ismerkedés az életkornak megfelelő versek világával. A versek formai elemeinek és művészi eszközeinek megismerése: – verssor, versszak – ritmus, gondolaitritmus – rím – megszemélyesítés – metafora Gyermekversek mai magyarországi német szerzőktől.	A vers mondanivalójának, a költő szándékának felismerése. A betű szerinti és a metaforikus jelentés felismerése és megkülönböztetése. Szójátékkal egyszerű rímek és versek írása önállóan.	Változatos témájú versek kifejező olvasása. Kedvenc versünk bemutatása. 5 vers memorizálása.
Ismerkedés a közelmúlt német nyelvű gyermek- és ifjúsági irodalmával. A szerzők rövid életrajza. Tájékozódás napjaink nemzetiségi irodalmában. A témakörben könyvek és újságcikkek gyűjtése a könyvtárban és bemutatásuk.	Könyvajánlás összeállítása. Ifjúsági regényekből vett részletek olvasása, feldolgozása. Önálló anyaggyűjtés sajtóból, antológiákból, kalendáriumokból.	Az olvasott részletek rövid összefoglalása, illusztrálása. Az összegyűjtött anyag ismertetése kiselőadás formájában.
Német nyelvű ifjúsági folyóiratok. A mai német fiatalok szókincsa.	Érdekes témájú cikkek feldolgozása, kulcsszavak kigyűjtése. Ajánlás készítése.	A megismert cikkek lényegének rövid, vázlatos összefoglalása.

Részletes követelmények a 8. évfolyam végén

Szóbeli és írásbeli nyelvhasználat

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
Folyóiratok, napilapok, rövidebb szépirodalmi művek, részletek, tényközlő, informatív és irodalmi szövegek olvasása.	Különböző műfajú/fajtájú szövegek igényes és hatásos felolvasása és előadása. A tartalomnak, formának megfelelő tempó és előadásmód.	Értő, érthető és kifejező olvasás, előadás. Helyes tempó, intonáció, hangszín, hangerő megválasztása.
Párbeszéd és elbeszélő szövegek olvasása, hallgatása. Szövegek átalakítása. Adott téma, szituáció megjelenítése.	Szövegek felolvasása szereposztásban. Jelenetek rögtönzése, begyakorlása és előadása.	Összefüggő szöveg dramatizálása. Ismert szituáció szereplőjének megszólaltatása.
Beszámoló, tudósítás. Újságok, folyóiratok, rádió, televízióadások, tankönyvi szemelvények, irodalmi olvasmányok mintái alapján beszámoló, tudósítás a tanulókat érintő, érdeklő eseményekről, problémákról, pl. iskolai élet, házirend, jogok, kötelességek, család, sport, divat, utazás, zene, párkapcsolatok.	Fontos, érdekes iskolai vagy egyéb eseményekről, saját élményekről tényszerű, a hallgató személyének szóló tudósítás. Eseményekről, saját élményekről a benyomások, érzelmek, lelkiállapot bemutatásával szóban és írásban mesélés, nem-nyelvjelek használata.	Rövid beszámoló, tudósítás hallott, olvasott vagy átélt aktuális és érdekes eseményről. Utalás az érzelmekre, lelkiállapotra.
Leírás. Egyszerű munkafolyamatok, tárgyak, emberek és állatok külsejének és viselkedésének leírása.	Példák felkutatása lexikonokban, ismeretterjesztő kiadványokban, szakkönyvekben. A leíráshoz képi magyarázat, vázlat csatolása. Vázlat, címszavak alapján leírás készítése.	Minta alapján leírás készítése. Térbeli elhelyezés, időrend, logikai rend figyelembevétel.

Elbeszélés, tudósítás, leírás. Különböző szövegtípusok összehasonlítása.	Elbeszélés, tudósítás és leírás jellemzőinek felismerése, szövegfajták megkülönböztetése.	Szövegfajták felismerése.
Az olvasott vagy hallott szöveg szerkezeti egységei. Fontos és mellékes események, információk. Tartalmi összefoglaló szerkezete, stílusjegyei.	Olvasott vagy hallott szöveg lényeges információinak, eseményeinek kiemelése, elismertlése. Szerkezeti egységeinek felismerése. Elbeszélések, rövid történetek, mondák, filmek tartalmi összefoglalója.	Ismert, többször hallott vagy olvasott történet tartalmi összefoglalójának elkészítése szóban és írásban.
Interjú. Példák a tömegkommunikáció köréből.	Informatív és "csevegő" beszélgetés. Interjú készítése. Az interjúalanyhoz illő szavak és stílusesszók kiválasztása. A hallgató, ill. olvasó személyének figyelembevétele.	Olvasott vagy hallott interjú megítélése. A vélemény indoklása. Közeli személlyel rövid interjú készítése.
A vita. Partner és ellenfél. A vitavezető szerepe. A vitakozás szabályai. Tömegkommunikációs példák.	A vitakozás szabályainak használata. A különböző kérdések (kiegészítendő és eldöntendő, direkt, indirekt, visszakérdés) megfogalmazása és helyes alkalmazása. Az álláspont világos megfogalmazása és indoklása. A fontosabb szakkifejezések ismerete és helyes használata. A megállapítások érthető közlése. Kijelentések alátámasztása példákkal. Az egyéni vélemény kifejtése és megvédése. A meggyőzés és rábeszélés nyelvi eszközeinek használata. Elutasítás és egyetértés megfogalmazása. A félreértés és a megnemértés közötti különbség felismerése. A válaszok helyes értelmezése és értékelése.	Egy adott témáról egy partnerrel, illetve több személlyel szemben a saját álláspont kifejtése, indokokkal alátámasztása és az ellenvélemény elutasítása.
Kötött formájú informatív, tényközlő szövegek: – apróhirdetés – pályázat – életrajz (táblázatszerű és szövegszerű) – távirat – hír – közlemények	Formai sajátosságok, jellemző szóhasználat, rövidítések, írásjelek használatának megfigyelése, felismerése. Minták alapján megadott témákhoz, kulcsszóhoz a kívánt szövegtípus megszerkesztése.	A kötött formájú, standard szövegek helyes olvasása. Minta alapján életrajz, távirat, apróhirdetés, közlemény megírása.
Az udvarias kifejezésmód nyelvi és metakommunikációs eszközei. A szóbeli és írásbeli kifejezésmód közti különbség.	Helyzetgyakorlatok a kérés, kérdés, panasz, mentegetőzés, reklamáció stb. kifejezésére. Udvarias kifejezések, fordulatok gyűjtése, memorizálása, használata szituációkban. A szituáció, szereplő személyek helyes megítélése.	Egyes nyelvi eszközök mint az udvarias megszólítás (Sie), töltelezszavak (Partikel), kötőmód használata. A beszédstílus, hangerő, intonáció szerepének tudatos alkalmazása.

Nyelvismeret és helyesírás

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
A beszélt és az írott nyelv jellemzői. Rétegnyelvek.	A beszélt és írott nyelv, felnőtt és fiatalok, tájnyelv és irodalmi nyelv különbségének felismerése gyűjtött példák elemzésével. Néhány rétegspecifikus kifejezés ismerete. Törekvés a tájnyelvi kifejezések megértésére és megőrzésére.	Az írott és beszélt nyelv különbségének felismerése. A diáksargon és néhány divatos kifejezés ismerete pl. dalszövegekből.

<p>A mondat. A mondatok és a szöveg kapcsolata, összefüggései.</p> <p>A szöveg fajtája és rendeltetése.</p>	<p>A mondathalmaz (Kauderwelsch) és szöveg közötti különbség felismerése.</p> <p>A szövegalkotás nyelvi és logikai eszközeinek megismerése és használata.</p> <p>A szöveg fajtájának és rendeltetésének felismerése.</p>	<p>A mondatok szöveggé alakításánál az egyértelmű, világos fogalmazásra törekvés.</p> <p>A névmások és utalószavak helyes használata.</p>
<p>A vessző szerepe a mondatban. A vessző használatának legfontosabb szabályai. A mondatok szerkezeti felépítése. Az egyszerű mondat. A bővített mondat. A mondatok összekapcsolása kötőszóval és anélkül. A "das" és "daß" .</p>	<p>A vessző mondattani funkciójának felismerése. Mondattani tagolás alkalmazása olvasáskor. Az egyszerű, összetett, fő- és mellékmondatok felismerése. A "das" és "daß" ("az" és "hogy") szavak helyes használata és írása. A mondatok értelmes és logikus egymáshoz kapcsolása, a helyes kötőszó kiválasztása.</p>	<p>A vessző legfontosabb szabályának ismerete. A mondatfajták (főmondat, mellérendelt főmondat, alárendelt tagmondat) felismerése. A helyes kötőszó alkalmazása. A "das" és a "daß" helyes használata.</p>
<p>A feltételes mellékmondat a "ha" kötőszóval és anélkül. Az alárendelő összetétel (Satzgefüge) tagmondatainak sorrendje. A tagmondatok felcserélése. A főmondati és mellékmondati (alárendelt) szórend. A mellérendelő összetett mondat (Hauptsatzreihe).</p>	<p>"ha" kötőszóval és anélkül feltételes tagmondatok képzése.</p> <p>Mellérendelő összetett mondatok szerkesztése. Helyes szórend alkalmazása a mellé- és alárendelő tagmondatokban. A tagmondatok sorrendjének felcserélése.</p>	<p>Feltételes mellékmondat képzése.</p> <p>Mellérendelő tagmondatok logikus összekapcsolása. A túl sok mellékmondat összekapcsolásának elkerülése. Törekvés a helyes szórendre.</p>
<p>A szófajok mondatbeli szerepe.</p>	<p>A szófajok (ige, főnév, melléknév, határozószó) mondatbeli szerepének (állítmány, alany, határozók/bővítmények) felismerése.</p>	<p>A legfontosabb szófajok és mondatrészek felismerése.</p>
<p>A főnév és kísérei. A szóképzés: képzővel, összetétellel új főnév alkotása. A főnévvé vált melléknevek. Az új főnév neme.</p>	<p>A főnév-, névelő-, névmásragozás eseteinek ismerete és helyes alkalmazása. Új főnév alkotása képzővel és összetétellel, a szóalkotás módjának felismerése. A melléknévből képzett főnév helyesírása (kis- és nagybetűs írás). A főnév nemének megállapítása a szóképzés bizonyos eseteinél.</p>	<p>A főnév és kísérei helyes használata mind a négy esetben. Ismert előjárósók és vonzataik helyes használata.</p>
<p>A főnévként használt melléknév. A képzés és névelőhasználat speciális esetei.</p>	<p>A főnévi használatú melléknevek leggyakoribb eseteinek ismerete, a névelővel, ragozással, nagybetűs írással kapcsolatos legfontosabb szabályok ismerete.</p>	<p>A leggyakrabban használt főnevesített melléknevek nyelvtani/nyelvhelyességi és helyesírási szabályainak ismerete, helyes használata.</p>
<p>Az ige. Az ige cselekvő (aktív) és szenvedő (passzív) alakja; képzése, ragozása, használata.</p>	<p>A cselekvő (aktív) igék felismerése és használata a kijelentő mód minden idejében (a befejezett jövő kivételével). A passzív igék helyes értelmezése és alkalmazása. A passzív igék használata módbeli segédigékkel és nélkülük.</p>	<p>A passzív ragozású ige felismerése, értelmezése. A passzív ragozású igealak helyes használata ismert, tanult szöveg reprodukálásakor, gyakran hallott, használt fordulatokban.</p>
<p>A kötőmód II. A kötőmód I.</p>	<p>Az igék ragozása kötőmód II. elbeszélő és befejezett múltban. Az igék használata kötőmód II. jelen és múlt időben szabályos képzéssel és körülírással is. A kötőmód I. jelentésének értése.</p>	<p>A kötőmód II. elbeszélő múlt és régmúlt alakjainak, a körülírás formáinak felismerése, értelmezése, használata ismert szöveg feldolgozásánál és hétköznapi gyakori beszédhelyzetekben.</p>

A szavak hangalakjának és tartalmának kapcsolata: – egyjelentésű és többjelentésű szavak – azonos jelentésű szavak – a rokon értelmű szavak – ellentétes jelentésű szavak – jelentésváltozás - jelentésátvitel – szóképzés jelentésátvitellel, jelentésváltozással	A jelentéstan – hangalak és tartalom – néhány esetének biztos felismerése, meghatározása, a példatár gyarapítása, tudatos használatuk szóbeli és írásbeli közléseknél, irodalmi művek elemzésekor. Nehezebb szavak, fogalmak és szövegrészek körülírása, megmagyarázása segítségükkel.	A rokon értelmű, azonos alakú, ellentétes jelentésű szavak felismerése. Használatuk főként szógyarazathoz, ismétlések elkerülésére, irodalmi művek elemzésekor.
Szakkifejezések és idegen szavak.	Fontos szakkifejezések és idegen szavak írása és jelentése. Használatuk szövegben. Nehezen érthető szakkifejezések és idegen szavak körülírással történő magyarázata.	Szakkifejezések és néhány fontos idegen szó pontos ismerete, megértése, helyes írása és alkalmazása megfelelő szöveggörnyezetben.
Szóbeli és írásbeli nyelvhasználat.	A szóbeli és írásbeli nyelvhasználat rendszeres vizsgálata, összehasonlítása, a különbségek tudatosítása. Növekvő elvárás az igényes szóbeli és írásbeli nyelvhasználatra. Törekvés a pongyola fogalmazás, ismétlés, töltelékszavak nagymértékű használatának elkerülésére.	A különbségek tudatos felismerése. Növekvő igényesség az egyéni nyelvhasználatban.
Az idézet és párbeszéd.	Az idézet és párbeszéd szövegrészek írása legfontosabb szabályainak ismétlése és elmélyítése. A szövegrészek megfigyelése, helyes alkalmazása emlékezetből történő leírásakor és önálló fogalmazásban.	Az idézetek és párbeszéd szövegrészek írásjel-használatának tudatosítása. A magyartól eltérő esetek helyes leírása ismert szövegben. Törekvés helyes használatukra a szabad fogalmazásban.
	Az önellenőrzésre törekvés fokozása. Hibák észrevételére, javítására, tudatos elkerülésére, igényes külső formára nevelés.	Hibák folyamatos javítása. Igényes külalak.

Irodalom és szövegismeret

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
Tényközlő szövegek: – hír – tudósítás – riport – interjú – reklám – hirdetés – prospektus, katalógus – plakát	Tényközlő szövegek megértése szótár segítségével. Tényközlő szövegek értékelése. Kulcsszavak segítségével, csak témamegjelöléssel hír, tudósítás, riport, interjú készítése. A cél, eszközök és hatás felismerése a reklám különböző formáiban. Információk gyűjtése újságokból, folyóiratokból, szakkönyvekből, tankönyvekből, lexikonokból.	Értékes információk felismerése, megértése, megfogalmazása. A reklámok manipulációs szándékának felismerése.
Különböző epikai művek: – elbeszélés – rövid történet "Kurzgeschichte" – monda – anekdota – vicc – példabeszédek – utópikus elbeszélések	Epikai művek fajtáinak és legfontosabb műfaji jegyeinek felismerése, azok elemzése szóban és írásban. A művek mondanivalójának/problematikájának megfogalmazása. A történelmi, szociális háttér leglényegesebb vonásainak feltárása. Az olvasmányok rövid bemutatása és olvasásra ajánlása.	Az epikai művek műfajának felismerése, a mű tartalmának rövid bemutatása, a mondanivaló és problematika rövid megfogalmazása.

<p>Ifjúsági regény. Az elemzés szempontjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a mű felépítése – cselekménye – a szereplők jellemzése – művészi eszközök – mondanivaló/problémafelvetés – az olvasó véleménye 	<p>Közösen elolvasott ifjúsági regény feldolgozása szóban és írásban; rövid jegyzetek készítése a műelemzés klasszikus szempontjai szerint.</p> <p>Saját vélemény kifejezése a cselekményről, a szereplőkről és a mondanivalóról.</p>	<p>Egy ifjúsági regény elolvasása; a cselekmény, szereplők és a mondanivaló megbeszélése. Rövid jegyzetek készítése. Véleményalkotás a műről.</p>
<p>Költemények. Lírai költemény. Elbeszélő költemény. Ballada.</p>	<p>Lírai költemények és néhány közismert ballada</p> <ul style="list-style-type: none"> – értelmes felolvasása, – érthető, folyékony és kifejező előadása, <p>művészi eszközök/szakkifejezések értelmezése/felismerése (hasonlat, metafora, megszemélyesítés, ismétlés, költői kérdés, párbeszéd, motívum, hangulat),</p> <ul style="list-style-type: none"> – lírai költemény, elbeszélő költemény, ballada, "konkrét költészet" (konkrete Poesie) megértése és elemzése. 	<p>Lírai költemények, balladák értelmes, érthető felolvasása és szövegű felidézése.</p> <p>A költő közlési szándékának, a mű szépségének megértésére törekvés.</p>
<p>Dráma, hangjáték. A drámai műfajok jellemzői:</p> <ul style="list-style-type: none"> – személyek, fő- és mellékszereplők – párbeszéd és monológ – kellékek, díszletek, színpadkép 	<p>Színházi előadás megtekintése, egy rövidebb drámai mű elolvasása.</p> <p>Egyes jelenetek eljátszása, a dráma tartalmának összefoglalása; legfontosabb alkotóelemeinek ismerete.</p> <p>Izgalmas elbeszélések dramatizálása, előadása rögtönzött jelenségekben.</p>	<p>Színdarab megtekintése, hangjáték meghallgatása és beszámoló a látottakról, hallottakról.</p> <p>Részvétel rövid jelenetek előadásában, érdekes részletek dramatiszálásában.</p>
<p>Ifjúsági és egyéb folyóiratok. Újságok, napilapok. Könyvek, kiadók. Lexikonok, kézikönyvek.</p>	<p>Ismeretek tömegkommunikációs kiadványokról, napilapokról, folyóiratokról, könyvekről és kiadókról.</p> <p>Fontosabb napilapok, folyóiratok formai és tartalmi jellemzőinek ismerete.</p> <p>A különböző szövegekben rejlő mondanivaló, közlési szándék felismerése.</p> <p>Kézikönyvek használata.</p>	<p>Tájékozódás a sajtó körében.</p> <p>Néhány napilap, folyóirat kiadása céljának és célcsoportjának felismerése.</p> <p>Könyvből, folyóiratokból információk szerzése.</p>

Részletes követelmények a 10. évfolyam végén

NYELV

Írásbeli és szóbeli nyelvhasználat

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
<p>Aktuális témákkal kapcsolatos nyelvi/szókincsbeli ismeretek</p> <p>Javasolt témakörök:</p> <ul style="list-style-type: none"> – család és barátság – fiatalok problémái – iskola – környezetünk – utazás – ünnepek – közlekedés/utazás – egészséges életmód – előítéletek – Európa stb. 	<p>Adott témával kapcsolatban állásfoglalás, az állásfoglalás megindoklása, a vélemény hatásos kifejtése.</p>	<p>Szövegek és képek alapján tudjon az adott témáról beszélni, a témával kapcsolatos szituációban helyesen reagálni.</p>

A szóbeli tájékoztatás különböző formái – felvilágosítás, beszámoló, referátum	Tárgyszerű és a szituációnak megfelelő információra való képesség. Kiselőadás (referátum) előkészítésének és önálló, szabad előadásának képessége.	A tanuló tudjon hétköznapi szituációkban felvilágosítást kérni és adni, saját élményeiről szabatosan beszámolni.
Vita az alább javasolt témákkal kapcsolatban: televízió, előítéletek, fiatalok problémái, valamint az irodalomórán megjelenő témák.	Kulturált, a partner véleményét figyelembe vevő vita és meggyőzés.	Tudja a saját véleményét képviselni, törekedjen mások álláspontját megérteni.
Szövegek, ill. filmek tartalmának és mondanivalójának összefoglalása.	Beszámoló szövegekről és filmekről különböző szempontok alapján.	
Emberi magatartásformák leírása, jellemzése.	Különböző emberekről, irodalmi művek szereplőiről szabatos leírás és jellemzés készítése.	
Tartalmi ismertetés szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegekhez.	Különböző szövegek tartalmának tömörítése, szövegek jellemzőinek felismerése és azok leírása.	Szépirodalmi és más szövegek tartalmának megfelelő megfogalmazása írásban.
Problémakifejtő fogalmazás.	Személyes, ill. aktuális problémákkal kapcsolatban érvek és ellenérvek összegyűjtése, ütköztetése.	Egyszerűbb témával kapcsolatban érvek és ellenérvek megfogalmazása.
Szépirodalmi vagy értekező művekkel kapcsolatban készített ismertető fejtegetés.	A művek tartalmával és a bennük felmerülő problematikával kapcsolatban nyelviileg szabatos fejtegető fogalmazás készítése.	A témának és a mondanivalónak megfelelő fogalmazás készítése
Szépirodalmi vagy értekező szövegek vizsgálata a tartalom, felépítés, mondanivaló, motívumok, hatások, formai jellemzőik alapján.	Szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek elemzése, tartalmuk és mondanivalójuk értelmezése.	A szükséges poétikai alapfogalmak megfelelő használata a művek értelmezése közben.
A magán- és közéletben használatos különböző szövegek: hivatalos és magánlevél, kérvény, pályázat, kérdőív.	A kommunikációs helyzethez alkalmazkodó szövegalkotási képesség a magán- és közélet különböző műfajaiban.	A címzettnak, a témának és a mondanivalónak megfelelő szöveg (önéletrajz, magánlevél, pályázat) szerkesztése.
Kreatív szövegalkotás.	Szövegek megváltoztatása különböző szempontok alapján, szemlélet-, hang- és stílusváltás.	Befejezetlen szövegek kiegészítése, egyszerűbb szövegeknél szemléletváltás.
Igényes szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek olvasása.	Különböző szövegek értelemszerű felolvasásának és előadásának képessége.	Ismert szövegek értő olvasása.

Nyelvtan és helyesírás

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
Korábban tanult nyelvtani szerkezetek ismétlése: – igeragozás, igeidők, – felszólító mód – főnév, névelők, névmások – elöljárószók – melléknévragozás és -fokozás – módbeli segédigék – igei és melléknévi vonzatok – szenvedő szerkezet – feltételes mód	A német nyelvtan alapvető szabályainak ismerete és helyes használata szóban és írásban. A legfontosabb nyelvtani terminológia ismerete.	Törekvés az írásbeli és szóbeli kifejezés nyelvtani helyességére.
Az ige: – szenvedő szerkezetek módbeli segédigékkel – módbeli segédigék szubjektív jelentése – függő beszéd	Nyelvtani és szintaktikai jelenségek, ezek funkciójának felismerése, szövegekben értelemszerű, helyes használatuk.	A módbeli segédigék helyes használata szenvedő szerkezetben, a függő beszéd értelmének és céljának felismerése szövegekben.
Szóképzés - szóösszetételek, - származékszavak	A szóképzés szabályainak ismerete, önálló szóképzés.	

Jelentéstan.	Jártasság az alá- és fölérendelt fogalmak egymáshoz rendelésében. Jártasság az egy- és kétnyelvű szótárak használatában.	A hétköznapi életből vett alá- és fölérendelt fogalmak egymáshoz rendelése. Szótárak gyakorlott használata.
Mondattan: – mondatrészek összekapcsolása – igevonatok	A mondatrészek felismerésének képessége, a helyes igevonatok használata.	
Mellékmondatok összekapcsolása okhatározó, időhatározó, feltételes és vonatkozó mellékmondatok.	Mellékmondatok helyes képzésének, a kötőszavak helyes használatának képessége.	
A beszélt és írott nyelv.	A beszélt és írott nyelv közötti különbség felismerésének képessége.	
Az irodalmi és a köznyelv, csoportnyelvek, fiatalok nyelve.	A nyelvhasználat különféle formáinak áttekintése.	
Definíció, körülírás.	Fogalmak nyelvileg szabatos definiálásának képessége.	Köznyelvi fogalmak értést biztosító definiálása.
Helyesírás: – nagy- és kisbetűs írás – hosszú magánhangzók – s-hangok – gyakori idegen szavak írása – egyéb gyakori hibaforrás	A német helyesírási szabályok biztos alkalmazásának képessége.	A nagy- és kisbetűs írás helyes használata, a többi szabály esetében törekvés a minél nagyobb helyességre.

Irodalom és szövegismeret

Tananyag	Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)	Minimális teljesítmény
Tömegkommunikációs műfajok: hír, kommentár, tudósítás, interjú, riport, hirdetés. Televíziós műfajok, formák, hatások.	Az eligazodás képessége a tömegkommunikáció műfajai között, ezek egyszerűbb formáinak létrehozására való képesség.	A tömegkommunikáció legfontosabb szövegformáinak felismerése, alapvető ismeretek a tömegkommunikáció feladatairól.
Epika, dráma, líra.	Az epika, dráma, líra formai és tartalmi jegyeinek felismerése és a művek besorolása ezek alapján.	A három irodalmi alapforma alaki és tartalmi jegyeinek az ismerete. A különböző művek megkülönböztetése műfaj szerint. Epikai, lírai és drámai művek megkülönböztetése.
Különböző korokban keletkezett hasonló témájú versek (szerelem, természetszemlélet, színek, város stb.).	A versek helyes értelmezése és összehasonlítása, a tartalom és a forma közötti kölcsönhatás felfedezése.	Hasonló témájú egyszerűbb versek összehasonlítása.
Konkrét költészet.	A konkrét költészet jellegzetességeinek felismerése.	A "vizuális költészet" tartalma és formája közötti összefüggés felismerése.
A ballada.	A ballada műfaji jellemzőinek felismerése, balladák elemzése.	Balladák vizsgálata a tartalom, felépítés és nyelv alapján.
Dalszövegek, szongok.	A szongok és dalszövegek jellemzőinek felismerése, állásfoglalás tartalmukkal kapcsolatban.	
Rövid epikai művek: – Kurzgeschichte – parabola – szatíra – paródia	A különböző műfajú művek jellemzőinek és hatásának felismerése, mondanivalójuk értelmezése.	A műfajok felismerése, mondanivalójuk megértése.
19. és 20. századi hosszabb lélegzetű epikai művek (legalább két teljes mű).	Hosszabb epikai művek önálló feldolgozásának és értelmezésének képessége. A legfontosabb szerzők és műveik keletkezéstörténetének az ismerete.	A tanórai megbeszélés segítségével hosszabb epikai művek (novella, kisregény) önálló feldolgozása.
Egy ifjúsági regény.	A tanulók válasszanak ki és olvaszanak el egy modern ifjúsági regényt, tudjanak erről szóban és írásban beszámolni.	

Hasonlat, szimbólum, metafora, humor, szatíra, irónia.	A stílusesszközök felismerése szövegekben, a művek leírásához szükséges fogalmak indokolt és megfelelő használata.	A stílusesszközök megnevezése, bizonyos művek értelmezéséhez ezek felhasználása.
Egy drámai mű – esetleg hangjáték.	Hosszabb drámai művek értelmezése.	
Versek és rövid epikai művek a magyarországi német irodalomból.	A tanulóknak legyen áttekintésük a modern magyarországi német irodalom tendenciáiról és témáiról.	A legfontosabb szerzők és témák ismerete.

1.2. Német nyelv és irodalom (A nyelvoktató kisebbségi oktatási forma számára.)

Részletes követelmények a 4. évfolyam végén

Tananyag

Beszédértés és beszéd

Egyszerű megnyilatkozások, kérdések és feleletek megértése, és arra való reagálás

Egyszerű kijelentések, kérések, kívánságok, kérdések, feleletek megfogalmazása

Dialógusok

Felszólításokra reagálás szóban, valamint utasítások adása

A köszönés és búcsúzkodás formái

Köszönés, bemutatkozás, bemutatás

Kapcsolatok kialakítása

Egyszerű felvilágosítások/információk kérése

Információk adása, illetve továbbadása

Tetszés–nem tetszés kifejezése, bocsánatkérés

Köszönet és jókívánság kifejezése

Személyekkel kapcsolatosan információk adása

Egyszerű tulajdonviszonyok kifejezése

Beszéd adott témáról

Személyes és közös élmények elmesélése

Saját vélemény kifejtése

Közlések megfogalmazása

Olvasás, szövegértés

Felolvasás és néma olvasás

Helyes és pontos kiejtés felolvasásnál

Olvasás helyes ritmusban, értelmes hangsúlyozás

Az értő olvasás fejlesztése

Egyszerű szövegekből információk nyérése és visszaadása

A gyermekek korának megfelelő hétköznapi és közérdekű (gyakorlati) szövegek feldolgozása

Bevezetés szótárak és kézikönyvek használatába

Írás és íráshasználat

Az alapszókinccs szavainak írása

Mondatok és rövid szövegek másolása és leírása

Megnyilatkozások leírása

Saját gondolatok kifejezése

Képleírás, képtörténetek fogalmazása, írása

A német helyesírás legfontosabb alapszabályainak elsajátítása

Témakörök

Az otthon és az iskola

A család és a családtagok

A család élete, házimunkák, a gyermek feladatai a családban

Az otthon és környezete

Berendezési és használati tárgyak

Munka, a szülők foglalkozása

Az iskola és környéke, az osztályterem és berendezési tárgyai

Munka az iskolában, a tanulás, egy tanítási nap, a tanárok

Viselkedés felnőttekkel és egymás között

Bevásárlás, élelmiszerek

Szabadidő és játék, elfoglaltságok a szabadidőben

Családi ünnepek, iskolai ünnepek, nemzeti ünnepek és egyházi ünnepek

Étkezések, evés

Lakóhely, közlekedés

A lakóhely és környéke, tájékozódás a lakóhelyen és környékén

Képek a lakóhely életéből

Falu, város

Házak, épületek, közintézmények

Utca, közlekedés, közlekedési eszközök

Környezet

Természet a környezetünkben

Az évszakok jellemzői a természetben és az időjárás tekintetében, a kerti, szántóföldi és házimunkákra vonatkoztatva, az öltözködéssel és az étkezéssel kapcsolatban

A növények és az állatok jelentősége az ember számára

A legfontosabb kerti és mezei virágok, zöldségfajták, gyümölcsök

Háziállatok, néhány erdei és mezei állat, állatok az állatkertben

Az emberek alkalmazkodása a természethez

Az ember átalakítja a természetet, környezetvédelem

Egészség

Testrészek

Testápolás/higiénia

Az egészséges életmód alapfeltételei, betegségek megelőzése

Egészség–betegség, orvosnál/fogorvosnál, patikában

Saját és embertársaink testi épségének védelme

Nemzetiségünkről

Képek és történetek lakóhelyünk és német lakosai életéből, elődeink munkájáról, szokásairól és kultúrájáról

Képek és történetek más Magyarországon élő nemzetiségek és etnikai csoportok életéből

Népköltészet/Irodalom

Kiszámolók, találós kérdések

Mondókák, rigmusok, gyermekjátékok dalai

Közmondások

Költemények és népdalok, melyek a természet szépségét és az emberi kapcsolatokat éneklik meg

Elbeszélések és mesék

Olvasmányok a német irodalomból

*Fejlesztési követelmények (kompetenciák és képességek)
(A minimális teljesítményt **vastag betűvel** szedtük.)*

Beszédértési készség és beszédképesség

A tanuló legyen képes a tanár által németül vezetett óra megértésére és a helyes reagálásra, valamint tudja a tanult lexikával és a tanult szerkezetekkel gondolatait megfelelően kifejezni.

Tudjon egyszerű nyelvi kontaktust teremteni és a szituációnak megfelelően egy négy–öt mondatos párbeszédet folytatni.

Biztosan tudjon kérdéseket feltenni és ismert témákkal kapcsolatban feltett kérdésekre értelem szerint egyszerű válaszokat adni.

A tárgyalat témákkal kapcsolatban, konkrét vagy szimulált szituációban, tudjon helyes hangsúllyal és normális beszédtempóban információkat kérni és adni.

Ismert témában tudjon olvasott szöveggel, képpel, eseménnyel vagy élménnyel kapcsolatban tanári segítséggel néhány összefüggő mondatot mondani.

Olvasásértési készség

Tudjon folyamatosan, helyes kiejtéssel, megakadás nélkül és megfelelő hangsúlyozással olvasni.

Tudjon a tanár és tanuló társai kérdéseinek segítségével az olvasottakról beszélni.

Tudjon adott kérdések alapján szövegrészeket kikeresni. Tudjon saját maga is a szöveghez kérdéseket feltenni.

Legyen képes hat–nyolc mondattal az olvasott anyag lényegét kifejezni.

Írásbeli készség

Intenzív gyakorlást követően tudjon egyszerű szavakból és rövid mondatokból álló tollbamondást írni.

Tudja gondolatait néhány mondatban kifejezni és egy hat–nyolc mondatból álló kis fogalmazásban leírni.

Tudja a tanult szókinccset helyesen írni.

Nyelvtani szerkezetek

Legyen képes a tanult és begyakorolt szerkezetek használatára.

Ismerje fel a főnevek nemét és számát.

Ismerje a főnév és a névelő alkalmazását tárgy- és részesesetben.

Tudja alkalmazni az egyszerű igéket Indikatív Präsensben.

Tudja alkalmazni a "haben" és a "sein" igéket.

Tudjon egyszerű igékkel felszólítani.

A "gehören" igével kapcsolatban bányon biztosan a személyes névmás részesesetével.

A "gehören" ige és kapcsolatai a mondatban tartozzanak a tanuló biztos passzív szókinccséhez.

A testápolással kapcsolatos visszaható igéket tudja alkalmazni.

A feltett kérdésekre a megfelelő szerkezetekkel tudjon válaszolni.

Ismerje fel az alanyt és az állítmányt a mondatban.

Tudjon bővített mondatokat alkotni.

Tudjon tagadni.

Memoriter, dalok

A tanuló tudjon 12 mondást, rímeket, közmondást és 5 verset kívülről, valamint tudjon 10 dalt énekelni.

Tudjon rövid történeteket, egy prózakivonatot irodalomból vagy egy hat–nyolc mondatos anekdotát elmesélni.

Részletes követelmények a 6. évfolyam végén

Tananyag

Beszédértés és beszéd

Hétköznapi beszédhelyzetek feldolgozása

Beszélgetésben való részvétel – megnyilatkozás és ellentmondás

Hétköznapi témák szakszókinccse

Információadás

Élmények elmesélése

Tárgyak, állatok, személyek leírása, személyek jellemzése

Olvasás és szövegértés

Szakszövegek olvasása és megértése (eredeti aktuális szövegek, prospektusok, cikkek ifjúsági lapokból stb.).

Reális és fantasztikus történetek, mesék, viccek és anekdoták olvasása és tartalmi megértése valamint az erről való beszéd

Mondások, nyelvi játékok, költemények, nonszensz történetek feldolgozása

Az olvasás megkedveltetése a gyermek korának megfelelő ifjúsági könyvekből vett kivonatokkal

Teljes (egyszerű nyelvezetű) ifjúsági könyv elolvasása

A szótár használata

Írás és írásbeli kifejezés

Átélt vagy kitalált események leírása néhány mondatban
Személyek jellemzése, állatok leírása
A mindennapi szituációkban írásbeli kapcsolatok teremtése, levelek írása
Saját vélemény kifejezése

Témakörök*Az otthon és az iskola*

A lakás és berendezése, átrendezés, költözés
A család élete a városban, vidéken, szociális körülmények
Rokonsági kapcsolatok
Iskolai élet falun és a városban

Munka

Foglalkozások és vállalkozások
Munkahelyek és berendezésük
Kerti és szántóföldi munka
Bevásárlás, árucikkek (élelmiszerek, ruházat, játékszerek)

Szabadidő, kultúra

Szabadidős tevékenység: sport, játék, pihenés
Szórakozás: színház, mozi, könyvek, zene, televízió
Utazás bel- és külföldön
Más országok tájai és szokásai

Közlekedés

Kirándulás és utazás busszal, vonattal, személygépkocsival
Osztálykirándulás
Menetrend, jegyváltás, indulás, érkezés
Írott és íratlan szabályok a közlekedésben
Baleset, elsősegély

Hírek továbbítása

Sajtó, rádió, tv
Posta, levelezés, távirat, telefon, telefax
Technika (számítógép)

Természet

Időjárás, tipikus időjárás a különböző évszakokban
Égtájak, Nap, Hold és csillagok
A természet romboló ereje (vihar, víz, tűz)
Az ember – a természet rombolója
Természetvédelem – környezetvédelem

Egészségügy

Betegségek, háziorvos, kórház, betegellátás, patika, fogorvos
Egészséges életmód

Nemzetiségünk életéből

Népszokások a magyarországi németek által lakott területeken
Nemzetiségünk kulturális örökségének megismerése (történetek, mesék, dalok, táncok, játékok, rigmusok)

Kisebbségek és etnikai csoportok Magyarországon

Olvasmányok a magyarországi kisebbségek és etnikai csoportok történetéből
Tipikus népviseletek, népszokások, a magyarországi kisebbségek és etnikai csoportok hagyományai

Irodalom

Mesék és magyarországi német szerzők művei

Történetek és kivonatok a német nyelvű gyermek- és ifjúsági irodalomból

A korcsoportnak megfelelő versek

*Fejlesztési követelmények (kompetenciák és képességek)
(A minimális teljesítményt **vastag betűvel** szedtük.)*

Beszédértési készség és beszédképesség

A tanuló tudjon az ismert és tárgyalt témákban rövid párbeszédet folytatni, élményeiről és észleléseiről a témával kapcsolatban beszámolni.

Tudjon egyszerű eseményekről időrendi sorrendben információt adni, élményekről mesélni, és az átélt vagy kitalált eseményeket egyszerű módon jellemezni.

Tudjon egyszerű folyamatokat leírni.

Olvasásértési készség

Legyen képes nyelvtanilag és lexikailag ismert, de nem begyakorolt szövegeket folyamatosan olvasni.

Tudjon megfelelő szó- és mondathangsúllyal és tartalmilag tagoltan olvasni és kérdéseket a szöveghez feltenni.

Kérdésekre adott válaszaival és saját megnyilatkozásaival bizonyítsa be, hogy megértette a szöveget.

Tudjon szóban és írásban személyeket jellemezni.

Tudja az elbeszélő személyét változtatni.

Írásbeli készség

Tudjon személyes levelet írni, és ismerje ennek minimális formai követelményeit.

Nyelvtani szerkezetek

Tudja a tárgy- és részesesetet az erős főnevekkel mondatban alkalmazni, elöljárószók után is. Használja helyesen – a birtokos esetet kivéve – a határozatlan névelő után a melléknevet.

Tudja használni a "viel, man, es" határozatlan névmásokat.

Tudjon biztosan bánni az igékkel Präsens és Perfekt időkbén.

Tudja használni a tanult igeidőkbén az elváló és a nem elváló igéket.

Ismerje az egyszerű melléknevek fokozását (Positiv, Komparativ) és tudjon összehasonlítani.

Használja a tárgy- és részesesetben álló egyszerű kérdőnévmásokat.

Alkalmazza a leggyakrabban használt módhatározókat.

Tudjon bővített mondatokat képezni összetett állítmánnyal, és ismerje a helyes szórendet a bővített mondatban.

Memoriter, dalok

A tanuló tudjon legalább 6 további verset és 4 új dalt kívülről.

Részletes követelmények a 8. évfolyam végén*Tananyag***Beszédértés és beszéd**

Beszélgetés különböző partnerekkel

Információk beszerzése

Pontos információk adása

A látottakkal és olvasottakkal kapcsolatos vélemények beszerzése

Tárgyak, folyamatok pontos leírása

Nézetek megokolása

Érdeklődés, kívánság és igény megadása

Rábeszélés és meggyőzés

Tartalom rövidített formában történő visszaadása

Beszélgetések betegségről, sikerről és sikertelenségről

Információadás a saját személyről

Beszélgetés Magyarországról
Beszámoló ország- és népismerettel kapcsolatos témákról, e körben szerzett saját tapasztalatokról

Olvasás és szövegértés

Különféle szövegek feldolgozása
Szakszövegek olvasása és feldolgozása
Irodalmi szövegek olvasása és feldolgozása
Értelem szerinti hangsúlyozás
Lényeg kiemelése
Megkezdett szövegek kiegészítése, átformálása, befejezése

Írásbeli kifejezés

Szövegek szerkesztése
Önéletrajz írása
Beszámoló megfogalmazása
Tárgyak, folyamatok, személyek pontos leírása
Pontos információk adása
Tények valósághű közlése időrendi sorrendben
Hozzászólás problémákhoz
Állásfoglalás

Témakörök

Iskola

Az oktatás intézményei Magyarországon
Iskolaválasztás, iskolatípusok
Pályaválasztás, további tanulmányok
A német nyelvismeret elmélyítésének lehetőségei iskolán kívül
Iskolák külföldön (Németországban, Ausztriában és Svájcban), a tanulók helyzete, tantárgyak, órarend, kirándulások, nyári szünidő eltöltése
Az iskola partner- és cserekapcsolatai, diákcsere, levelezőpartner

Munka, hivatás

Szolgáltatás – szakmák, foglalkozások
Szakboltokban (bevásárlás, a nemtetszés kifejezése, reklamáció, sajnálkozás)
Kézműves szakmák

Kultúra, sport, szabadidő

Kiállítások és múzeumok látogatása, könyvtárlátogatás
Honismereti, néprajzi múzeumok megismerése, nemzetiségi falvak bemutatása
Válogatás a tv programjaiból (műholdas programok)
Beszélgetés a tv műsorokról és sportrendezvényekről

Utazások

Utazás a családdal és az iskolával
Utazási felszerelés, gyalogtúrák, kerékpártúrák
Utazási iroda
Információ kérése és adása

Posta és takarékpénztár

Postán. A fontosabb szolgáltatások
Levelek, táviratok, levelezőlapok feladása, csomagfeladás, ajánlott küldemények
Postafiók
Takarékpénztárban

Táplálkozás és egészség

Magyar konyha, magyarországi német specialitások
A teljes értékű táplálkozás egészségügyi jelentősége
Pillantás más országok életébe

Társadalmi életünk

Fővárosunk Budapest
Idegenforgalom Magyarországon
Magyarország földrajzi helyzete
Élet, munka és kultúra
A német nemzetiség élete és szokásai
A kisebbségek kötelezettségei és jogai Magyarországon

Más emberekkel és más országokkal való kapcsolat

Turisták Magyarországon
Vendégként más országokban és idegen emberek megismerése
Kapcsolatok kialakítása, levelezés
Más nemzetiségek és etnikai csoportok életéről Magyarországon
Az élet a német nyelvű országokban
Híres tájak és városok, tipikus régiók és szokások a német nyelvű országokban

Irodalom

Kivonatok magyarországi német szerzők műveiből
A kornak megfelelő versek és prózakivonatokat és teljes művek a német nyelvű irodalomból

*Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)
(A minimális teljesítményt **vastag betűvel** szedtük.)*

Beszédértési készség és beszédképesség

A tanuló tudjon hétköznapi témákról beszélni. Legyen képes anyanyelvi partnerrel hétköznapi témában beszélgetést folytatni.

Alakítson ki kapcsolatokat német nyelven, informálódjon, **kérdezzen, érdeklődjön, tudjon kívánságokat kifejezni** és saját magáról, hazájáról felvilágosítást adni.

Tudjon kijelenteni, kérdezni, informálódni és érvelni.

Tudjon élményekről és tapasztalatokról egyszerű mondatszerkezettel beszámolni.

Olvasásértési készség

Tudjon ismeretlen szöveget is folyamatosan, helyes hangsúllyal olvasni.

Legyen képes egyszerű irodalmi szövegek megértésére.

Tudjon időrendileg helyes sorrendben élményekről, valamint olvasmányokról mesélni.

Lexikai tudásának használatával és nyelvtani ismeretei segítségével tudjon röviden beszámolni az olvasottakról, és fejtse ki véleményét is róla.

Legyen képes megindokolni, miért tetszett, illetve nem tetszett neki.

Legyen képes hosszabb szövegek esetén is arra, hogy kiemelje a lényegét.

Írásbeli készség

A tanuló legyen képes gondolatait írásban kifejezni.

Tudjon fogalmazást írni a tárgyalt témákban.

Tudja magát levélben kifejezni és eközben a magánlevél formáját alkalmazni.

Tudjon írásban pontos információkat adni.

Tudjon személyeket – magát is – leírni és magatartása alapján jellemezni.

Nyelvtani szerkezetek

Tudja használni a módbeli segédigéket Präsensben és Präteritumban.

Tudja a tárgyalt igéket vonzatokkal használni.

Ismerje fel a würide + Infinitiv és a "wäre" vagy "hätte" + Partizip Perfekt szerkezetet, és tudja használni.

Ismerje a különbséget az Aktiv és a Passiv között és tudja magát passzívban kifejezni.

Ismerje a cselekvő igék Plusquamperfektjét.

Ismerje az egyszerű és az összetett mondat szórendjét.

Tudjon összetett mondatokat képezni.

Tudja a mellérendelt mondatot használni.

Memoriter

A tanuló tudjon további 6 verset kívülről.

Részletes követelmények a 10. évfolyam végén*Tananyag***Beszédértés és beszéd**

Beszélgetés tényekről, párhuzamok vonása
Irodalomról, színházról, filmről szóló beszéd
Ábrázolás és vita irodalmi szövegek alapján
Megnyilatkozás személyekről és azok jellemvonásairól
A saját személlyel és a saját jövőképpel kapcsolatos megnyilatkozás
Állásfoglalás és annak megindokolása
Rendelés és reklamáció
Interjú készítése és adása (interjúhoz kérdések összeállítása)

Olvasás és szövegértés

Szövegek önálló feldolgozása
Újságokból és folyóiratokból cikkeket olvasni és arról beszélni, eredeti anyagokat kiértékelni
Információkat kigyűjteni szövegekből és filmekből
Irodalmi szövegekről beszélni
Használati utasítások szerint eljárni, saját szavakkal elmagyarázni.

Írásbeli kifejezés

Információk, tájékoztató anyagok kérése írásban
Pályázati kérvény megfogalmazása
Interjúk lejegyzése

Témakörök

Gazdaság, mezőgazdaság, kereskedelem, technika
Lakossági szolgáltatások
Bevásárlás szaküzletekben
Ipari kiállítások, vásárok, új technikai berendezések
Külföldi és belföldi vállalatok termékeinek vásárlása és eladása
Nagy- és kisüzemi termelés a mezőgazdaságban, biokultúrák

Baráti kör

Barátság, partnerek
Szerelem, szexualitás

Az ember mint társas lény

Nemzetiségek és etnikai kisebbségek a társadalom tagjaként
Ismeretek Magyarország kisebbségi politikájáról
Kisebbségekkel kapcsolatos konfliktusok más országokban

Német nyelvű országok

Ország- és népismereti információk
Családok és szokások
Baráti és hivatalos kapcsolatok

Irodalom

Szemelvények a német nyelvű irodalomból

*Fejlesztési követelmények (kompetenciák, képességek)
(A minimális teljesítményt **vastag betűvel** szedtük.)*

Beszédértési készség és beszédképesség

A tanuló legyen képes arra, hogy egy német anyanyelvű beszélőt megszólítson és hozzá kérdéseket intézzon.

Legyen korának megfelelő kérdéstechnikája, tudjon véleményt mondani, és tudja a beszélgetést beszélgetőpartnerével elevenen lefolytatni.

Olvasásértési készség

Legyen képes korának megfelelő irodalmi szövegek megértésére és tudjon azokról beszélni.

Tudjon a szöveggel kapcsolatban megnyilatkozni.

Tudjon szakszöveget szótár segítségével feldolgozni.

Írásbeli készség

Tudjon írásban is rövid interjúkat készíteni.

Nyelvtani szerkezetek

Ismerje a német nyelvtan fontosabb szabályait és tudja azokat szóban és írásban helyesen alkalmazni.

Szókincs

A tárgyalt témakörökben rendelkezzen olyan szókinccsel, hogy a különféle kommunikációs helyzetekben könnyen boldogulni tudjon.

Memoriter

A tanuló tudjon további 6 verset kívülről.

2. Német népismeret (Minden oktatási forma számára)

Részletes követelmények a 4. évfolyam végén

Tananyag	Fejlesztési követelmények	Minimális teljesítmény
<p>A családban üzött foglalkozások a múltban és a jelenben, valamint azok nyelvjárási megnevezései. A család egy napjának folyamata korábban és ma.</p> <p>Kézművesműhely meglátogatása. Néhány kézműipari termék előállítása gyurmából.</p> <p>A helység jelentősebb épületei. Régi építészeti emlékek meglátogatása és megfigyelése.</p>	<p>Betekintés a magyarországi németek korábbi és jelenlegi életébe, idősebb személyekkel folytatott beszélgetések alapján.</p> <p>A korábbi és jelenlegi életkörülmények közötti legfontosabb különbségek felismerése.</p>	<p>Alapvető ismeretek az elődök életéről és mindennapi munkájáról.</p> <p>A szülőfaluban található néhány régi épület felsorolása.</p>
<p>Háziállatok, konyhanövények és nyelvjárási elnevezésük.</p> <p>Rokonsági viszonyok régi elnevezései és azok irodalmi nyelvi megfelelői.</p> <p>A szülőfalu lakóinak etnikai hovatartozása. A lakosok közötti különbségek.</p>	<p>Nyelvjárási szavak gyűjtése munkafüzet segítségével.</p> <p>Az emberek különbözőségének tudatosítása (elsősorban a nyelv és a szokások tekintetében).</p>	<p>Három növény, háziállat és rokonsági viszony nyelvjárási elnevezésének ismerete.</p>
<p>Nyelvhasználat a családon belül és kívül.</p> <p>A német nyelv otthon és az iskolában.</p> <p>A szülőfaluban ismeretes közmondások, időjósítások, nyelvtörők, állatokról és természeti jelenségekről szóló, valamint egyes ünnepekhez kapcsolódó mondókák, dalok.</p> <p>Német és magyarországi német gyermekversek, kiszámolók, gyermekjátékok (kör- és ügyességi játékok).</p>	<p>A német nyelv változatainak felismerése.</p> <p>Mondókák, dalok és játékok gyűjtésének és megtanulásának szorgalmazása.</p> <p>A népköltészet szépségének felismerése.</p>	<p>Két különböző szokás ismerete.</p> <p>A nyelvjárás és az irodalmi nyelv létezésének ismerete.</p> <p>Három-három népi mondóka/dal, közmondás, időjósítás és egy műköltészeti alkotás megtanulása kívülről.</p>

<p>Tojásfestés régi hagyományok szerint. Régi húsvéti és karácsonyi ajándékok (lovak, babák, galambok) és elkészítésük gyurmából.</p> <p>Régi fenyőfadíszek. Fenyőfa közös díszítése magyarországi német hagyomány szerint.</p> <p>Régi magyarországi német játékszerek és nyelvjárási elnevezéseik. Régi játékok készítése burgonyából, gesztenyéből, kukoricaszárból stb.</p> <p>Régi fényképek gyűjtése. A kis- és iskolásgyermek viselete. A legfontosabb ruhadarabok nyelvjárási és irodalmi német elnevezései.</p> <p>Régi magyarországi német ételek és elnevezésük.</p>	<p>Az elődök kultúrájának megismeréséhez való kedv felébresztése a hagyományok játékos reprodukálásával.</p> <p>A hagyományápolás fontosságának felismerése.</p>	<p>Három tárgy reprodukálása, használatuk ismerete.</p>
---	--	---

Részletes követelmények a 6. évfolyam végén

1. Történelmi és földrajzi ismeretek

Tananyag	Fejlesztési követelmények	Minimális teljesítmény
<p>Magyarországi németek mai falvakban és városokban.</p> <p>A magyarországi németekre vonatkozó számadatok.</p> <p>Települési formák.</p> <p>Népességi arányuk.</p> <p>1291: a Tell Vilmos monda.</p> <p>Albrecht Dürer. A magyar korona és a Habsburgok (Kottanerné). Magyarország felszabadítása a török alól a Német-Római Birodalom segítségével. Savoyai Jenő érdemei.</p> <p>A telepések mozgása a Kárpát-medence irányába egyéni sorsok alapján (pl. a "stífolderek").</p>	<p>Betekintés egy németek által lakott település életébe.</p> <p>A mai magyarországi német települési területek és földrajzi adottságaik megismerése.</p> <p>Betekintés a német nyelvű országok fejlődéstörténetébe.</p> <p>Magyarország és a német nyelvű területek középkori kapcsolatainak felismerése.</p> <p>Felismerni, hogy miért és hogyan jöttek a "svábok" Magyarországra.</p>	<p>Az önkormányzat szerepének és feladatának ismerete.</p> <p>A magyarországi népesség központi területeinek felsorolása és rövid leírása.</p> <p>Néhány fontos esemény elmondása.</p> <p>Legalább egy történet elmondása.</p> <p>A betelepülés okainak ismerete. Telepes-sorsok elmondása.</p>
<p>Válogatás a germánok mondavilágából. A germán együttélés alapstruktúrái.</p>	<p>Betekintés a germán törzsek életformájába, vándorlásukba, különös tekintettel a Kárpátok térségében élő gepidákra, longobárdokra.</p>	<p>A germánok fontosabb isteneinek ismerete. Egy germán monda elmondása.</p>

2. Kultúra

Tananyag	Fejlesztési követelmények	Minimális teljesítmény
<p>A magyarországi németek és a magyarok farsangi szokásai.</p> <p>A farsang a német nyelvű országokban.</p> <p>Régi karácsonyi szokások a magyarországi németeknél és a magyaroknál.</p> <p>Advent és karácsony a német nyelvű országokban.</p> <p>Babonás szokások korábban és ma.</p> <p>A szülőfalu régi és új utca- és dűlőnevei.</p>	<p>Az év napjaihoz, ill. a vallási ünnepekhez kapcsolódó fontosabb szokások megismerése. A szokások közös gyűjtése és megbeszélése.</p> <p>A tanulók megismertetése a magyarok és a német nyelvű országok legfontosabb kulturális hagyományaival. A tárgyalt szokások közötti hasonlóságok és eltérések felismerése.</p> <p>Más kultúrák iránti érdeklődésre és azok tiszteletére való nevelés.</p>	<p>A tárgyalt népszokások felsorolása. Két szokás rövid ismertetése.</p> <p>Két vers és népdal ismerete, egy történet/monda elmesélése.</p>

<p>Körjátékok, egyszerű néptáncok, népdalok.</p> <p>Mondák, rövid történetek és versek német és magyarországi német szerzőktől.</p> <p>A helyi nyelvjárás és az irodalmi nyelv közötti legfontosabb hangtani és lexikális különbségek. Magyar szavak a szülőfalu nyelvjárásában.</p>	<p>A magyarországi német tánc- és dalkincs ápolásának ösztönzése. A német nyelvű irodalom iránti érdeklődés felkeltése.</p> <p>Az eddigi gyűjtött nyelvjárasi szavak alapján annak megállapítása, hogy a helyi nyelvjárás mely hangjai térnek el feltűnően az irodalmi nyelvtől.</p> <p>A magyar szavak átvételének indoklása.</p>	<p>A helyi nyelvjárás öt-öt hangtani és lexikális sajátosságának felsorolása.</p> <p>Tíz magyar jövevényszó gyűjtése.</p>
<p>A magyarországi német települések alapformája. A régi konyha berendezése. Régi konyhai eszközök, azok használata és nyelvjárasi neve.</p> <p>Az egyes évszakok mezőgazdasági munkái, nyelvjárasi és irodalmi nyelvi megnevezésük.</p> <p>Téli elfoglaltságok (fonás, kötés, kosárfonás stb.).</p> <p>A magyarországi németek és a magyarok legfontosabb hétköznapi ételei, az azok közötti különbségek és hasonlóságok.</p> <p>A fiatalok és a felnőttek hétköznapi viselete, a ruhadarabok megnevezése a nyelvjárásban és az irodalmi nyelvben.</p>	<p>A magyarországi német falvak szerkezetének megismerése.</p> <p>Betekintés a magyarországi németek egykori hétköznapijaiba.</p> <p>A kölcsönös hatások felismerése a népi táplálkozásban.</p> <p>A korábbi és mai öltözködés különbségeinek felismerése és megindoklása.</p>	<p>Településformákra vonatkozó alapismeretek.</p> <p>A régi konyha legfontosabb bútorai.</p> <p>A legfontosabb paraszti munkák, régi ételek és ruhadarabok felsorolása.</p>

Részletes követelmények a 8. évfolyam végén

1. Történelmi és földrajzi ismeretek

Tananyag	Fejlesztési követelmények	Minimális teljesítmény
<p>A 955-ben lezajlott Lech-mezei csata egyszerű módon elbeszélve.</p> <p>Az Árpádok házassági politikája. A német-római birodalom támadásai. Kereskedelmi kapcsolatok a középkorban. Mátyás király, Bécs hődoltatója.</p> <p>Városi élet a Felvidéken, Pozsonyban vagy Sopronban.</p>	<p>Annak felismerése, hogy miért kellett a magyaroknak befejezni kalandozásikat a Lech-mezei csata után.</p> <p>A középkori szomszédsági kapcsolatok áttekintése. Annak felismerése, hogy hogyan változtak nyugat felé a határok.</p> <p>A történelmi Magyarország németek lakta területeinek áttekintése a törökkor alatt.</p>	<p>A kalandozások fontos tényeinek ismerete. A Lech-mezei csata történetének elmondása.</p> <p>Egy tetszés szerinti történet visszaadása. A határovezet földrajzi térképének elkészítése. A vonatkozó térségek német elnevezésének ismerete.</p> <p>Példák alapján ismerni a német polgárok hozzájárulását az összmagyarországi kultúra fejlődéséhez.</p>

2. Kultúra

Tananyag	Fejlesztési követelmények	Minimális teljesítmény
<p>Tavaszi szokások: május 1., májusfaállítás, pünkösdi szokások. A búcsú népszokásai. Búcsú a német nyelvű országokban. Lakodalmas szokások. A tárgyalt szokások összehasonlítása magyar megfelelőikkel.</p> <p>Népdalok, néptáncok.</p> <p>Korábbi és kortárs német szerzők versei és rövid elbeszélései. Magyarországi német szerzők versei és rövid elbeszélései.</p>	<p>Az elődök hagyományainak felfedezése és újjáélesztése.</p> <p>Az interetnikus kapcsolatok felismerése.</p> <p>Bevezetés irodalmi művek önálló nyelvi és tartalmi feldolgozásába.</p>	<p>Alapismeretek a tárgyalt népszokásokban.</p> <p>Egy rövidebb elbeszélés önálló feldolgozása.</p>

<p>Kisebbségek Magyarországon. A magyar kisebbségi politika. A magyarországi németek iskolarendszere.</p> <p>A helyi nyelvjárás legfontosabb morfológiai és szintaktikai jellemzői.</p> <p>A magyarországi német nyelvjárások területi tagolódása.</p> <p>A hesseni-frank, a bajor és a sváb nyelvjárások főbb ismertetőjegyei.</p>	<p>A kisebbségek nemzetközi kapcsolatok terén betöltött szerepének megértése.</p> <p>A falu nyelvjárása és az irodalmi nyelv közötti legszembetűnőbb eltérések felismerése magnófelvételek alapján.</p> <p>A három nagy nyelvjárás csoport megkülönböztetése.</p>	<p>A Magyarországon élő kisebbségek és főbb jogaik felsorolása.</p> <p>A Magyarországon beszélt három német nyelvjárás csoport felsorolása, három-három fő jellemzőjük ismerete.</p>
<p>Tájház megtekintése. A régi parasztházak alaprajza és építéstechnikája.</p> <p>A lakóház és a melléképületek elrendezése a telken. A szoba hagyományos berendezése.</p> <p>Régi mezőgazdasági eszközök, azok elnevezése és használata.</p> <p>Magyarországi német kézműves műhely (kézműves kiállítás) megtekintése. Az adott mesterség munkafolyamatai, szerszámai, termékei.</p> <p>A legjelentősebb német származású építőmesterek, építészek, szobrászok (Schulek Frigyes, Steindl Imre, Ybl Miklós, Stróbl Alajos stb.).</p> <p>Az ünnepnapok ételei.</p> <p>Az ünnepi népviselet részei és azok neve.</p>	<p>A magyarországi németek lakáshagyományai, összehasonlítva a magyarokéval.</p> <p>A mezőgazdaság fejlődése és annak okai.</p> <p>Egy elsődlegesen a magyarországi németek által gyakorolt kézműves mesterség megismerése.</p> <p>Német származású művészek hozzájárulása a magyar kultúra kibontakozásához.</p> <p>Az ünnepnapok és hétköznapi közötti különbségek.</p>	<p>Fontosabb tudnivalók a lakáshagyományokkal, mezőgazdasággal és kézműves mesterségekkel kapcsolatban.</p> <p>Három német származású magyar művész felsorolása, egy-egy alkotásuk ismerete.</p> <p>A legfontosabb régi ünnepi ételek és az ünnepi viselet fő ruhadarabjainak felsorolása.</p>

Részletes követelmények a 10. évfolyam végén

1. Történelmi és földrajzi ismeretek

Tananyag	Fejlesztési követelmények	Minimális teljesítmény
<p>A török uralom és a felszabadító háborúk következményei. A települések sorsának végigkövetése három nemzedéken keresztül.</p> <p>Falusi kultúra, német szokások.</p>	<p>A dunai németek legfontosabb települési területeinek áttekintése a történelmi Magyarország területén.</p> <p>A települési területek földrajza.</p> <p>A 17. századi magyarországi német népesség kulturális hozzájárulásának felismerése.</p>	<p>A települési területek és azok földrajzi adottságainak ismerete. A települési mozgalom történeteinek elmondása.</p> <p>A dunai svábok kulturális teljesítménye a történelmi Magyarországon.</p>
<p>A birodalom Mária Terézia, II. József és I. Ferenc alatt.</p> <p>Német származású politikusok, katonák életútjai. Németek az aradi vértanúk között.</p>	<p>Felismerni, hogy hogyan vált ki a Német-római birodalomból az osztrák császárság.</p> <p>Annak felismerése, hogy milyen szerepet játszottak a németek a reformkori Magyarországon és a forradalom időszakában.</p>	<p>A Habsburg-birodalom legfontosabb fejlődési irányainak ismerete.</p> <p>Elmondani a reformkor és a forradalom időszaka fontosabb személyiségeinek életréteit.</p>
<p>Német kézművesek élete. Jellemzőes, németek által betöltött foglalkozások.</p> <p>Az Osztrák-Magyar Monarchia földrajzi térképe.</p>	<p>Áttekinteni, hogy milyen foglalkozási ágazatok voltak különösen kedveltek a német származásúak körében az Osztrák-Magyar Monarchiában.</p> <p>A németek arányát az egykori Monarchiában felismerni. Annak áttekintése, hogy hogyan éltek együtt a soknemzetiségű Monarchia egyes népei, hogyan fejlődtek iskoláik.</p>	<p>A magyar nyelv néhány német kölcsönszavát ismerni.</p> <p>A népek egymáshoz viszonyított arányainak ismerete. Tudnia kell az iskoláról beszélni.</p>

A magyarországi németek iskolái. Iskolai történetek. Magyarországi német kultúra.	A magyarországi német kultúra fejlődési irányainak áttekintése a két háború közötti időszakban.	Iskolai történetek elmondása.
A Volksbund Magyarországon. A hűségmozgalom.	Annak felismerése, hogy miként szakadt két irányzatra a németiség.	
Az NSZK és NDK rövid története.	Áttekinteni, hogy miért szakadt Németország két részre a második világháború után.	A társadalom, földrajz és politika fontos tényeinek ismerete
A tanulók életmódja az NSZK-ban és az NDK-ban.	Betekintés a két német állam elmentéses irányú fejlődésébe 1990-ig.	Az iskolai élet összehasonlítása
Emberi sorsok Kelet-Közép-Európában a háború utáni években.	Annak áttekintése, hogy hogyan került sor a magyarországi németek kiűzésére.	Magyarországi német családok élettörténetének elmondása.
Ausztria története 1945 és 1955 között.	Megismerni, hogy hogyan vált Ausztria semleges országgá.	Néhány fontos adat ismerete Ausztriával kapcsolatban.
Az önkormányzatok jogosítványai és tevékenysége.	Felismerni, hogy mit jelent a kisebbségi önkormányzat.	Adatgyűjtés a lakóhely önkormányzatának történetéhez.

2. Kultúra

Tananyag	Fejlesztési követelmények	Minimális teljesítmény
A korábbi magyarországi német parasztcsaládok élet- és gondolkodásmódja, értékrendje. Névadási hagyományok a szülőfaluban; keresztnévek és háznevek.	A parasztcsaládok korábbi és mai normái közötti különbségek felismerése.	Alapvető ismeretek a megadott témakörökben.
Festett parasztbútorok; a fazekas termékek és a házak díszítései. Templom, útminti keresztek és szobrok a lakóhelyen; ezek története. A legfontosabb magyarországi német származású művészek 1945 után.	A tárgyak díszítése, alakja és funkciója közötti összefüggés felismerése. Tehetséges magyarországi kézművesek és művészek hozzájárulása a magyar kultúra kibontakozásához.	A legfontosabb díszítőelemek ismerete. A legfontosabb magyarországi német művészek felsorolása, egy-egy művük ismerete.
Versek, elbeszélések és regényrészletek a kortárs német irodalomból. Magyarországi német szerzők versei és elbeszélései.	Egyszerű irodalmi művek önálló feldolgozása és értelmezése. A magyarországi német irodalom fő problematikája és annak okai.	Egy rövidebb elbeszélés és két vers önálló feldolgozása.
A magyarországi németek nyelvhasználata. A nyelvjárás használatának területei és a nyelvjárás jövőbeni kilátásai.	A német nyelv változatai a magyarországi németeknél. A nyelvjárás szerepe.	
A helyi magyarországi német egyesületek és kultúrcsoportok tevékenysége. Németek és más etnikai csoportok együttélése a lakóhelyen. Német népcsoportok Európában.	A magyarországi német szervezet identitás megőrzésében betöltött szerepének felismerése. A más népekkel/népcsoportokkal szembeni tolerancia fontosságának megértése.	Alapvető ismeretek a megadott témakörökben.

III. rész HATÁROZATOK

A Köztársasági Elnök határozatai

A Köztársaság Elnökének 59/1998. (IV. 24.) KE határozata

bíró felmentéséről, bírák kinevezéséről

Az Országos Igazságszolgáltatási Tanács előterjesztésére

Hangyálné dr. Orosz Klára Mónikát

1998. évi április hó 30-i hatállyal — kérelmére — bírói tisztségéből

felmentem;

*Ferencsikné dr. Parti Mónika Juditot,
dr. Fekete Tamást és
dr. Király Pétert*

1998. évi május hó 1. napjától 2001. évi április hó 30. napjáig bírónak

kinevezem.

Budapest, 1998. évi április hó 21. napján

*Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke*

A Kormány határozatai

A Kormány 1050/1998. (IV. 24.) Korm. határozata

a polgári jogi kodifikációról

A Kormány elrendeli a polgári jog, ezen belül a Polgári Törvénykönyv átfogó korszerűsítésére irányuló munkálatok megkezdését. A felülvizsgálat közvetlen célja egy korszerű, a nemzetközi gyakorlatnak és elvárásoknak is megfelelő Polgári Törvénykönyv megalkotása, amely a gazdaság alkotmányaként, a civilisztika alaptör-

vénye lesz. Közvetett cél ezen túlmenően a jogbiztonság magasabb szintre emelése, a más törvényekkel, illetve jogszabályokkal való viszony, a „főszabály-kivétel” kapcsolatok áttekinthetőbbé, egyértelművé tétele, a jogkeresők eligazodásának megkönnyítése a személyi és vagyoni viszonyaikat meghatározó joganyagban. Az új Ptk. legyen az 1990-től készült törvények szintézisével a civilisztika terén a rendszerváltás folyamatának egyfajta kodifikációs lezárása, összgezése.

1. A felülvizsgálatot a következő típusú bizottságok közötti munkamegosztás keretében kell megszervezni:

— Polgári Jogi Kodifikációs Főbizottság, amelynek feladata a munkacsoportok javaslatai és a Szerkesztőbizottság előterjesztése alapján döntéshozatal a koncepcionális súlyú kérdésekben;

— Polgári Jogi Kodifikációs Szerkesztőbizottság, amelynek feladata a munkabizottságok tevékenységének irányítása, koordinálása és ennek alapján előterjesztések készítése a Főbizottság számára, valamint a Főbizottság állásfoglalásán és a munkabizottságok javaslatain alapuló koncepciónak megfelelő normaszöveg kodifikációja;

— munkacsoportok, amelyeknek feladata a szaktudomány reprezentánsai, továbbá a minisztériumok és országos hatáskörű szervezetek, valamint az állampolgári szervezetek és a gazdasági élet szereplőit reprezentáló érdekképviselőket, köztestületek képviselőinek bevonásával a Ptk. egyes részterületeire vonatkozó javaslatok kidolgozása.

Felelős: igazságügy-miniszter

Határidő: a) a melléklet szerinti Polgári Jogi Kodifikációs Főbizottság, illetve Polgári Jogi Kodifikációs Szerkesztőbizottság megalakítására: azonnal

b) a munkacsoportok megalakítására: 1998. október

2. Ki kell dolgozni és széles körű szakmai, illetőleg társadalmi vitára kell bocsátani a polgári jog felülvizsgálatára vonatkozó részletes koncepciót, valamint a Ptk. téziseit, majd elő kell készíteni az új Kódexet.

Felelős: igazságügy-miniszter

Határidő: a) a koncepció és a tézisek kidolgozására: 2001. III. negyedév

b) a szakmai, illetve társadalmi viták lefolytatására: 2002. I. negyedév

c) az egységes új Kódex előkészítésére: 2002. IV. negyedév

3. Ki kell dolgozni és a Kormány, majd az Országgyűlés elé kell terjeszteni azokat a módosításokat, amelyek nem halaszthatók a Kódex hatálybalépéséig, de nem érintik a

szabályozás egységét és tapasztalataik hasznosíthatók a Ptk. átfogó korszerűsítése során.

Felelős: igazságügy-miniszter
az érintett minisztériumok,
érdekképviseltek és köztestületek
bevonásával

Határidő: a) a feladatjegyzék összeállítására:
1999. I. negyedév
b) a módosítások Kormány elé terjesztésére:
1999. IV. negyedév

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

Melléklet

az 1050/1998. (IV. 24.) Korm. határozathoz

Polgári Jogi Kodifikációs Főbizottság

1. *Harmathy Attila* egyetemi tanár, az MTA alelnöke, a Főbizottság elnöke,
2. *Gadó Gábor* helyettes államtitkár, a Főbizottság elnökhelyettese,
3. *Martonyi János* egyetemi tanár, a Főbizottság elnökhelyettese,
4. *Besenyi Lajos* tanszékvezető egyetemi tanár, a József Attila Tudományegyetem képviselőjében,
5. *Bíró György* tanszékvezető egyetemi docens, a Miskolci Egyetem képviselőjében,
6. *Bóka Judit*, az Országos Közjegyzői Kamara elnöke,
7. *Horeczky Károly*, a Legfelsőbb Bíróság kollégiumvezetője,
8. *Horváth Jenő*, az Országos Ügyvédi Kamara elnöke,
9. *Kecskés László* tanszékvezető egyetemi tanár, a Janus Pannonius Tudományegyetem képviselőjében,
10. *Kisfaludi András* egyetemi docens, a Főbizottság tudományos titkára,
11. *Petrik Ferenc*, a Legfelsőbb Bíróság kollégiumvezetője,
12. *Sáriné Simkó Ágnes* az IM Polgári Jogi Kodifikációs Iroda vezetője,
13. *Török Gábor* kandidátus, tudományos főmunkatárs, az MTA Jogtudományi Intézet képviselőjében,
14. *Vékás Lajos* ELTE ÁJTK tanszékvezető egyetemi tanár.

Polgári Jogi Kodifikációs Szerkesztőbizottság

1. *Harmathy Attila* egyetemi tanár, az MTA alelnöke, a Szerkesztőbizottság vezetője,
2. *Draskovics Tibor* közigazgatási államtitkár,
3. *Gadó Gábor* helyettes államtitkár,
4. *Kisfaludi András* egyetemi docens,

5. *Martonyi János* egyetemi tanár,
6. *Németh Ágnes* alkotmánybírósági tanácsadó, egyetemi adjunktus,
7. *Petrik Ferenc*, a Legfelsőbb Bíróság kollégiumvezetője,
8. *Sáriné Simkó Ágnes* az IM Polgári Jogi Kodifikációs Iroda vezetője,
9. *Vékás Lajos* ELTE ÁJTK tanszékvezető egyetemi tanár.

**A Kormány
1051/1998. (IV. 24.) Korm.
határozata**

**a MAGYARSAT programmal kapcsolatos
kormányhatározatok hatályon kívül helyezéséről**

1. A Kormány a MAGYARSAT programról szóló 1003/1995. (I. 20.) Korm. határozatot és a MAGYARSAT programban való részvételről szóló 1037/1995. (V. 10.) Korm. határozatot hatályon kívül helyezi.

2. Ez a határozat közzétételének napján lép hatályba.

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

IV. rész IRÁNYMUTATÁSOK

**A Magyar Köztársaság
Legfelsőbb Bírósága
jogegységi határozata**

1/1998. KJE szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának közigazgatási jogegységi tanácsa a Közigazgatási Kollégium vezetőjének indítványa folytán meghozta a következő

jogegységi határozatot:

1. A magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1993. évi CI. törvénnyel módosított 1991. évi XC. törvény 34. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján az adóalap megállapításakor az összjövedelemből a belföldi székhelyű alapítvány céljára átadott összeg — a rendeltetésszerű joggya-

korlás elvére figyelemmel — csak akkor vonható le, ha a befizetés a magánszemély vagyónának tényleges csökkenését eredményezi.

2. Adókedvezmény igénybevételét nem zárja ki, ha az adományozás vagyoni előny érdekében történik. Az adományozott összeg összjövedelmet csökkentő levonására akkor nem kerülhet sor, ha az összeget az alapítvány által — közvetlenül vagy közvetve — nyújtott vagyoni előny megszerzése vagy nyújtása érdekében fizetik be.

3. Az adóhatóság a levonásra jogosító igazolás kiadását követően, utólag is ellenőrizheti, hogy a konkrét befizetést a magánszemély nem előre meghatározott vagyoni előny megszerzése vagy nyújtása érdekében adja.

4. Ez a jogegységi határozat az 1991. évi XC. törvény — 1995. január 1. napjától hatályos — 38/A. §-a (1) bekezdésének *i*) pontja tekintetében is értelemszerűen irányadó.

INDOKOLÁS

I.

A Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának vezetője az 1997. évi LXVI. törvény (Bsz.) 31. §-a (1) bekezdésének *a*) pontjában írt jogkörében jogegységi eljárás lefolytatására és annak eredményeként jogegységi határozat hozatalára tett indítványt a következő elvi kérdésekben:

„Az 1993. évi CI. törvénnyel módosított, a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1991. évi XC. törvény (Szja.) 34. §-a alkalmazása során:

1. Az adóalap megállapításakor az összjövedelemből levonható-e az alapítványhoz történő befizetés [Szja. 34. § (1) bekezdés *a*) pontja], amelynek összegét az adományozó részére harmadik személy biztosította.

2. Kizárja-e az adókedvezmény igénybevételét, ha az alapítványnak adományozott összeget vagyoni előny megszerzése vagy nyújtása érdekében adják [Szja. 34. § (9) bekezdés utolsó fordulata].

3. Az adóhatóság utólag ellenőrizheti-e, hogy az adományozó az összeget — az Szja. 34. § (9) bekezdésére figyelemmel — előre meghatározott vagyoni előny megszerzése vagy nyújtása érdekében adja.”

Jogegységi határozat hozatalának szükségességét a következőkkel indokolta:

„Az alapítványi befizetésekkel kapcsolatos adóhatósági és bírói gyakorlat a következő kérdésekben nem egységes:

1. Hogyan kell értelmezni a „belföldi alapítvány céljára átadott összeg” fogalmát, kizárja-e az adományozás meg-

állapítását, ha az alapítványhoz történő befizetés összegét az adományozó részére harmadik személy biztosította.

2. Kizárja-e az adókedvezmény igénybevételét, ha az alapítványnak adományozott összeget vagyoni előny megszerzése vagy nyújtása érdekében adják. Van olyan jogi álláspont, mely szerint az elért adókedvezmény attól nem válik vagyoni előnnyé, ha egy adott egyesület és alapítvány oly módon működnek, hogy az adózó adókedvezményt érheszen el, feltéve, hogy a törvényi feltételekben foglalt előírásoknak maradéktalanul eleget tettek (Baranya Megyei Bíróság 3.Pf.20.016/1996/4.). Más álláspont szerint az adókedvezmény fiktív támogatási-juttatási rendszere révén az adományozott összeget a szolgáltatással összefüggésben vagyoni előny megszerzése, illetve nyújtása érdekében adták (Fővárosi Bíróság 58.Kf.34.078/1996/2.).

3. Az adóhatóság ellenőrzési joga alapján utólag ellenőrizheti-e, hogy az adományozó az adományozott összeget — az Szja. 34. § (9) bekezdésére figyelemmel — előre meghatározott vagyoni előny megszerzése vagy nyújtása érdekében adja. Van olyan vélemény, mely szerint az adóhatóság a 34. § (9) bekezdésében foglaltakat csak akkor vizsgálhatja, amikor dönt az előzetes hozzájárulás megadásáról, az igazolás birtokában eszközölt adóalapcsökkentés jogszerűségének elbírálásakor már nem (Baranya Megyei Bíróság 3.Pf.21.370/1996/3.).

A megyei bíróságok eltérő döntései és a gyakorlatában alkalmazott eltérő jogi indokolások szükségessé teszik, hogy az előterjesztett indítvány tárgyában a jogegységi tanács jogegységi határozatot hozzon, akként, hogy az iránymutatás terjedjen ki az 1995-ös adóévben alkalmazandó hasonló tartalmú Szja. 38/A. § értelmezésére is.”

II.

A jogegységi tanács nem nyilvános ülésén az indítványozó fenntartotta az indítványt.

A legfőbb ügyész képviselője az indítvánnyal kapcsolatos felszólalásban kifejtette, hogy az adókedvezmény valós adomány esetén vehető igénybe, ezért a jogegységi határozatban foglalt jogértelmezést támogatta.

III.

Megállapítható, hogy a bírósági gyakorlatban az Szja. 34. §-a (1) bekezdésének *a*) pontja, illetve az 1995. adóévtől kezdődően az Szja. 38/A. §-a (1) bekezdésének *i*) pontja alkalmazásánál ellentétes álláspontok alakultak ki az alapítvány céljára befizetett összegek összjövedelemből, illetve adóból való levonásának jogszerűségével kapcsolatban.

IV.

Az ellentétes álláspontok feloldása és az egységes ítélezési gyakorlat biztosítása érdekében a jogegységi tanács elsősorban azt vizsgálta, hogy az adójogi jogviszonyban is érvényesíteni kell-e a rendeltetésszerű joggyakorlás kötelezettségét megállapító általános jogelvet.

1. A Magyar Köztársaság Alkotmányának 70/I. §-a kimondja, hogy a Magyar Köztársaság minden állampolgára köteles jövedelmi és vagyoni viszonyának megfelelően a közterhekhez hozzájárulni. Az állampolgárok közterhekhez való hozzájárulásának alkotmányos kötelezettségéből kiindulva alkotta meg az Országgyűlés az Szja.-t, amely a közös társadalmi feladatok ellátásához szükséges adóbevételeket biztosítja. Az Szja. 1. §-ának (1) bekezdése szerint a belföldi illetőségű magánszemélyt a belföldről származó jövedelme után e törvény alapján adókötelezettség terheli. A törvény ugyanakkor meghatározza azokat a társadalmilag preferált eseteket is, amikor a magánszemély adója — az összjövedelmet csökkentő tételek levonásával, vagy adókedvezmény igénybevételével — csökkenthető. A társadalmi igazságosság érvényesítése, az arányos közteherviselés biztosítása érdekében az adófizetési kötelezettség mértékének megállapítása során különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a törvényben biztosított jövedelmet csökkentő tételek levonása során, illetve az adókedvezmény igénybevételénél a magánszemély jogát visszaélészerűen ne gyakorolhassa, a törvényi előfeltételeket maradéktalanul teljesítve tegyen eleget adófizetési kötelezettségének. A rendeltetésszerű joggyakorlás tehát az adójogviszonyban is olyan általános jogelv, melyet az adózó polgárnak fizetési kötelezettsége teljesítése, a hatóságnak pedig eljárása során érvényesíteni kell.

2. Az Szja. 34. §-a (1) bekezdésének *a)* pontja alapján az adóalap megállapításakor az összjövedelemből [32. § (1) bekezdés] levonható összesen legfeljebb az előző évi adóalap után a 37. § (1) bekezdése szerint fizetendő, az adókedvezményekkel (38—39. §) csökkentett összegű adó 50 százalékáig terjedően a belföldi székhelyű alapítvány céljára átadott összeg, ha az adóhatóság előzetesen hozzájárult, hogy az alapítvány a befizetésről igazolást adjon. Az Szja. 34. §-ának (9) bekezdése szerint az adóhatóság a hozzájárulást kérelemre akkor adja meg, ha az alapítvány betegségmegelőző és gyógyító, tudományos, kutatási, környezetvédelmi, műemlékvédelmi, természetvédelmi, kulturális, oktatási, diák- és tömegsport, vallási célt, a közrend, közbiztonság védelmét, az öregek és a hátrányos helyzetűek, illetve a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos előbbi célok megvalósítását, menekültek megsegítését, a törvényhozói munka elősegítését szolgálja, és ha egyidejűleg az alapítvány működési szabályzata, valamint az alapítványi pénzeszközök felhasználása alapján egyaránt kizárható, hogy az adományozott összegeket akár

közvetlenül, akár valamely szolgáltatással összefüggésben előre meghatározott vagyoni előny megszerzése vagy nyújtása érdekében adják.

Az összjövedelem csökkentésének Szja. 34. §-a (1) bekezdésének *a)* pontjában és 34. §-ának (9) bekezdésében megállapított feltételei a következők:

— a magánszemély belföldi alapítvány céljára összeget ad át;

— az alapítvány a jogszabályban felsorolt célokat szolgálja, és a levonásra jogosító igazolás kiadásához az adóhatóság előzetesen hozzájárult;

— kizárható, hogy az adományozott összeget akár közvetlenül, akár valamely szolgáltatással összefüggésben előre meghatározott vagyoni előny megszerzése vagy nyújtása érdekében adják.

Az első feltétel szerint a magánszemélynek az alapítvány javára összeget kell adományozni. Az összeg átadása nem jelent feltétlenül készpénzben történő teljesítést, viszont az adományozás sem közvetlenül, sem közvetve nem lehet látszólagos. A jövedelemadó szempontjából jövedelem minden — bármilyen címen és formában — megszerzett vagyoni érték. Ennek megfelelően az összjövedelmet csökkentő befizetés akkor veendő figyelembe, ha az a magánszemély vagyonából történik, a magánszemélyt illető vagyoni érték csökkenését eredményezi. Nem vonható le tehát akkor sem az összjövedelemből az összeg, ha azt az adózó magánszemély helyett harmadik személy oly módon fizeti be az alapítványhoz, hogy az az adózó vagyonát nem csökkenti.

3. Az adókedvezmény igénybevételét nem zárja ki, ha a magánszemély részben vagy kizárólag azért fordít vagyonából bizonyos összeget — a törvényben meghatározott célra — mert ezáltal adókedvezményben megvalósuló vagyoni előnyhöz kíván jutni. Önmagában a vagyoni előny megszerzésére törekvés nem ütközik a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményébe. A vagyoni előny megszerzése azonban nem járhat együtt azzal, hogy a vagyoni előnyt az az alapítvány nyújtja, amely részére a befizetés történt (pl. az alapítvány részére befizetett összeg fejében az alapítvány hasonló értékű szolgáltatást nyújt az adományozónak vagy pl. közeli hozzátartozójának).

4. Az adóhatóság a jövedelemcsökkentő levonásra jogosító igazolás kiadásához adott előzetes hozzájárulásával még nem az alapítványhoz befizetett összeg levonásának jogszerűségét minősíti. A hozzájárulás megadásakor az adóhatóság csak azt tudja vizsgálni, hogy az alapítvány a törvényben felsorolt célokat szolgálja-e. A magánszemély adócsökkentésének jogszerűségét ugyanakkor az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény 51. §-ának (1) bekezdése alapján a hatóság jogosult és köteles is ellenőrizni. E rendelkezés szerint az adóhatóság ellenőrzi az adózással kapcsolatos jogszabályok megtartását. Az ellenőrzés ered-

ményeként megállapítja, hogy az adózó a kötelezettségét teljesítette, vagy felhívja őt a hiba, hiányosság megszüntetésére, szükség esetén megindítja az adóigazgatási eljárást. Az adócsökkentés jogszerűségét az adóhatóság csak akkor tudja megállapítani, ha adójogi szempontból ellenőrzi az igénybevétel valamennyi törvényes feltételének fennállását, az alapítványi pénzeszközök felhasználását.

5. Az Szja. módosításáról rendelkező 1994. évi LXXXII. törvény 1995. január 1. napján hatályba lépett 26. §-ának (1) bekezdése az Szja. 34. §-át hatályon kívül helyezte, és egyidejűleg az alapítványi befizetések elszámolásának új szabályait az újonnan beiktatott 38/A. §-ban állapította meg.

Az Szja. új 38/A. §-a (1) bekezdésének *i*) pontja alapján a megállapított adóból levonható a belföldi székhelyű alapítvány (közalapítvány) igazolása alapján, amennyiben az alapítvány betegségmegelőző és gyógyító, szociális, tudományos, kutatási, környezetvédelmi, műemlékvédelmi, természetvédelmi, kulturális, oktatási, sport, vallási és hitéleti célt, gyermek- és ifjúságvédelmi célt, az állampolgári jogok, a közrend, közbiztonság védelmét, az öregek és a hátrányos helyzetűek, illetőleg a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos előbbi célok megvalósítását, menekültek megsegítését, a törvényhozói munka elősegítését szolgálja, és ha egyidejűleg az alapítvány működési szabályzata, valamint az alapítványi pénzeszközök felhasználása alapján egyaránt kizárható, hogy az adományozott összeget akár közvetlenül, akár valamely szolgáltatással összefüggésben vagyoni előny megszerzése vagy nyújtása érdekében adják.

Az adócsökkentés igénybevételének törvényes feltételeit az alapítvány céljára befizetett összeg vonatkozásában a törvénymódosítás nem érintette, ezért a jogegységi tanács jelen határozatát az 1994. évi LXXXII. törvénnyel beiktatott Szja. 38/A. § alkalmazása során is értelemszerűen irányadónak kell tekinteni.

A kifejtettekre figyelemmel a jogegységi tanács — a Bsz. 27. §-ában, 29. §-a (1) bekezdésének *a*) pontjában és 32. §-ának (4) bekezdésében foglaltak alapján — a rendelkező rész szerint határozott.

Budapest, 1998. április 6.

Dr. Petrik Ferenc s. k.,
a tanács elnöke

Dr. Kozma György s. k.,
előadó bírósági tanácsos

Dr. Baranyai János s. k.,
bíró

Bauerné dr. Polony Enikő s. k.,
bíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
bíró

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogegységi határozata

2/1998. KJE szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának közgazgatási jogegységi tanácsa a Közigazgatási Kollégium vezetőjének indítványa folytán meghozta a következő

jogegységi határozatot:

A magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1994. évi LXXXII. törvénnyel módosított 1991. évi XC. törvény 38/A. §-a (1) bekezdésének *k*) pontja alapján a megállapított adóból levonható a szövetkezet tagja által 1995. december 31-ig a saját szövetkezete üzletrészeinek megvásárlására fordított összeg 30 százaléka akkor is, ha a szövetkezeti üzletrészt a szövetkezet tagja kárpótlási jegy vagy más értékpapír ellenében szerzi meg. Ebből következően a szövetkezeti üzletrész megszerzésére fordított összeget a szövetkezeti tag nem csak készpénz nyújtásával, hanem kárpótlási jegy vagy más értékpapír formájában is befizetheti, és az így befizetett összeg után is élhet adólevonási jogával.

INDOKOLÁS

I.

A Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának vezetője az 1997. évi LXVI. törvény (Bsz.) 31. §-a (1) bekezdésének *a*) pontjában írt jogkörében jogegységi eljárás lefolytatására és annak eredményeként jogegységi határozat hozatalára tett indítványt a következő elvi kérdésekben:

„Az 1994. évi LXXXII. törvénnyel módosított, a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1991. évi XC. törvény (Szja.) 38/A. §-a (1) bekezdésének *k*) pontja alkalmazásában:

1. Levonható-e a megállapított adóból a szövetkezeti üzletrésznek kárpótlási jegy ellenében történő megszerzése, illetve az erre fordított összeg 30%-a.

2. A szövetkezeti üzletrész megvásárlására fordított összeg valóságos tartalma az-e, hogy a jogszabály csak a készpénz formájában befizetett összeg után teszi lehetővé az adólevonást.”

Jogegységi határozat hozatalának szükségességét a következőkkel indokolta:

„Az 1994. évi LXXXII. törvénnyel módosított Szja. 38/A. § (1) bekezdésének *k*) pontja alapján a 37. §-ának

(1) bekezdése szerint megállapított adóból levonható a szövetkezet tagja által 1995. december 31-ig a saját szövetkezet üzletrészeinek megvásárlására fordított összeg 30%-a, feltéve, hogy a tag az adóévben a saját szövetkezeti üzletrészt részben vagy egészben nem idegenítette el.

1. A Ptk. 207. §-ának (4) bekezdése alapján színlelt szerződésnek tekinthető-e az értékpapírnak (pl. kárpótlási jegynek) szövetkezeti üzletrészre cserélése. Az egyik jogi álláspont szerint a csereszerződés nem más mint kettő adásvételi szerződés, így szóba sem jöhet csereszerződéssel színlelt adásvételi szerződés, még akkor sem, ha az adózó és a szövetkezet nem két önálló adásvételi szerződést, hanem esetlegesen csereszerződést kötött volna (Baranya Megyei Bíróság 3.Pf.20.015/1997/4.). Más jogi álláspont szerint az adózó által kötött adásvételi szerződések színlelt szerződések, az adózó szándéka arra irányult, hogy az értékpapírokat szövetkezeti üzletrészre cserélje (Vas Megyei Bíróság Kf.20.096/1997/4.).

2. A „vásárlásra fordított összeg” valóságos tartalmának az felel-e meg, hogy a jogszabály csak a készpénz formájában befizetett összeg után teszi lehetővé az adó levonását. Az egyik álláspont szerint kárpótlási jegy átruházása szövetkezeti üzletrész fejében nem tekinthető szövetkezeti üzletrész megvásárlására fordított összegnek (Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 1.Pf.20.062/1997/2., Vas Megyei Bíróság Kf.20.096/1997/4.). Más álláspont szerint viszont alaptalan az az alperesi jogi álláspont, hogy a kárpótlási jegy nem törvényes fizetőeszköz (Baranya Megyei Bíróság Pf.20.015/1997/4.).

A megyei bíróságok eltérő döntései és a gyakorlatában alkalmazott eltérő jogi indokolások szükségessé teszik, hogy az előterjesztett indítvány tárgyában a jogegységi tanács jogegységi határozatot hozzon.”

II.

A jogegységi tanács nem nyilvános ülésén az indítványozó fenntartotta az indítványát. A legfőbb ügyész képviselője az indítvánnyal kapcsolatos felszólalásában a jogegységi határozatban foglalt jogértelmezést támogatta.

III.

Megállapítható, hogy a bírósági gyakorlatban az Szja. 38/A. §-a (1) bekezdésének *k*) pontja alkalmazásával ellentétes álláspontok alakultak ki a szövetkezeti üzletrészek megvásárlására fordított összeg adóból való levonásának törvényes feltételeivel kapcsolatban.

IV.

Az ellentétes álláspontok feloldása és az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében a jogegységi tanács mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az adóhatóság az eljárást szabályozó, az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény (Art.) 1. §-ának (7) bekezdése alapján jogosult-e az adóalanynak szövetkezeti üzletrész vásárlására a szövetkezettel megkötött polgári jogi szerződését színlelt — így érvénytelen — szerződésnek minősíteni, és ennek alapján az adólevonás jogszerűtlenségét megállapítani.

Az Art. 1. §-ának (7) bekezdése szerint a szerződést, ügyletet és más hasonló cselekményeket valódi tartalmuk szerint kell minősíteni. Az érvénytelen szerződésnek vagy más jogügyletnek az adózás szempontjából annyiban van jelentősége, amennyiben gazdasági eredménye kimutatható. Az adóhatóság vizsgálhatja ezért, hogy a magánszemély és a szövetkezet szerződéses akarata szövetkezeti üzletrész átruházására irányult-e, és a megkötött szerződések adóügyi minősítését elvégezheti. Ez az adóhatóságot megillető jogosultság azonban az adó jogszabály szövegének önkényes értelmezésével nem vezethet a felek szerződéses akaratával ellentétes következtetések levonására és egyes szerződések érvénytelenné minősítésére.

A személyi jövedelemadó célja az, hogy biztosítsa az állampolgárok közteherviseléshez való hozzájárulását a közös társadalmi feladatok ellátásához szükséges adóbevételek elérése érdekében. A törvény ugyanakkor meghatározza azokat a kivételeket — preferált célokat — is, amelyek esetén a közteherviseléshez való hozzájárulás az egyes adózóknál csökkenthető. Nem ütközik jogszabályi előírásba ezért, ha az adózó olyan szerződést köt, amelynek eredményeként adójogilag kedvezőbb helyzetbe kerül, feltéve, ha ezt az adót megállapító jogszabály lehetővé teszi.

A Ptk. 207. §-ának (4) bekezdése szerint a színlelt szerződés semmis; ha pedig az más szerződést leplez, a szerződést a leplezett szerződés alapján kell megítélni. Színlelt a szerződés, ha a felek nyilatkozata és valóságos szerződési akarata eltér egymástól úgy, hogy egyikük sem kívánja a nyilatkozat szerinti szerződés létrejöttét. Ebben az esetben a szerződés semmis. Téves az a jogi álláspont, amely a szövetkezeti üzletrész kárpótlási jegy vagy más értékpapír fejében történő megszerzését színlelt jogügyletnek minősíti. A szövetkezeti tag magánszemély és a szövetkezet valóságos akarata nyilvánult meg szerződéses nyilatkozatokban: szövetkezeti üzletrész megszerzése kárpótlási jegy, illetve más értékpapír ellenében. Az adóhatóság — a szerződést valóságos tartalma szerint minősítve — arra jogosult, hogy megállapítsa: a szerződés megkötésével és teljesítésével a szövetkezeti tag az adókedvezmény igénybevételének jogszabályi feltételét megteremti-e. A színlelt szerződésre való hivatkozás törvényi feltételei az indítvánnyal érintett jogviszonyban nincsenek meg.

Az Szja. 38/A. §-a (1) bekezdése *k*) pontjának a helyes értelme az, hogy nem kizárt az adókedvezmény igénybevétele, ha az arra jogosító üzletrész megvásárlására nem készpénzfizetés ellenében kerül sor. Ezen állásfoglalás kialakításakor a jogegységi tanács a következő rendelkezésekre volt figyelemmel:

a) A szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény 55. §-a (1) bekezdésének *a*) pontja szerint a szövetkezet az eredménytartalékból és a tőketartalékból a közgyűlés döntése szerint üzletrésztőkét képezhet, melyből tagjainak — az alapszabály rendelkezéseinek megfelelően — üzletrészt juttathat. Az (1) bekezdés utolsó fordulata szerint az üzletrésztőkéből az üzletrész — tulajdonosra eső részről a jogosult kérésére névre szóló értékpapírt kell kiállítani. A törvény 56. §-a arról rendelkezik, hogy az üzletrész-tulajdonos üzletrészt át ruházhatja. E rendelkezésekből az következik, hogy a szövetkezeti tag — saját szövetkezetétől — üzletrészre úgy tehet szert, ha azt részére a szövetkezet juttatja. Az üzletrész átruházására csak ezt követően kerülhet sor.

b) A tulajdonviszonyok rendezése érdekében az állam által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlásáról szóló 1991. évi XXV. törvény 5. §-ának (2) bekezdése szerint a kárpótlási jegy bemutatóra szóló, átruházható, a kárpótlás összegének megfelelő, az állammal szemben fennálló követelést névértékben megtestesítő értékpapír. A kárpótlási jegy tehát olyan vagyoni értéket kifejező értékpapír, amellyel tulajdonosa pénzben kifejezhető ellenszolgáltatást teljesíthet a polgári jogi viszonyokban, így — ha törvény eltérően nem rendelkezik — a kárpótlási jegy vásárlási célú felhasználásra is szolgálhat a szerződésben részes felek által szabadon meghatározott értékben.

A törvényi előírások alapján a szövetkezeti tag tulajdonában lévő kárpótlási jegy — mint értékpapír — pénzben kifejezhető összeget testesít meg. Ha a tag a kárpótlási jegyét a szövetkezetre átruházza, meghatározott összegű vagyoni értéket szolgáltat a szövetkezetnek, amely — ennek fejében — részére szövetkezeti üzletrészt juttat. Az Szja. az adott adóévben nem támasztott feltételt arra vonatkozóan, hogy a felek a szolgáltatás—ellenszolgáltatás arányát milyen összegben állapíthatják meg, ezért nincs adójogi jelentősége annak, hogy az adott időszakban mennyi volt a kárpótlási jegyek tőzsdei árfolyama vagy piaci értéke. Ha a törvény nem határozza meg, hogy adójogi szempontból bizonyos értékpapírok milyen összeg erejéig vehetők figyelembe, úgy ezt a szerződéses szabadság elvéből következően a felek határozhatják meg.

Összegezve: nem fogadható el az az értelmezés, amely a kárpótlási jegy vagy más értékpapír ellenében kapott szövetkezeti üzletrészek után nem teszi lehetővé az adókedvezmény igénybevételét azon a jogi alapon, hogy a felek színelte, tehát érvénytelen szerződést kötöttek. E megállapítás abból a téves jogértelmezésből indul ki, hogy a szövetkezeti üzletrész „megvásárlására” fordított összeget csak készpénzben lehet teljesíteni, így az értékpapír formájában nyújtott ellenérték a törvényi feltételnek nem tesz eleget.

E jogértelmezés ellentétes az Szja. 38/A. §-a (1) bekezdésének *k*) pontjában foglalt tételes jogi normával, és jogalap nélkül fosztja meg az adóalanyt a törvényben biztosított adókedvezmény igénybevételének lehetőségétől.

A kifejtettekre figyelemmel a jogegységi tanács — a Bsz. 27. §-ában, 29. §-a (1) bekezdésének *a*) pontjában és 32. §-ának (4) bekezdésében foglaltak alapján — a rendelkező rész szerint határozott.

Budapest, 1998. április 6.

Dr. Petrik Ferenc s. k.,
a tanács elnöke

Dr. Kozma György s. k., *Dr. Baranyai János* s. k.,
előadó bíró bíró

Bauerné dr. Polony Enikő s. k., *Dr. Lomnici Zoltán* s. k.,
bíró bíró

A belügyminiszter 7001/1998. (BK. 9.) BM irányelve

a céljellegű decentralizált támogatás pályázati rendszerének működtetéséről

A területfejlesztési tanácsok céljellegű decentralizált támogatásokkal kapcsolatos eljárásához és a kapcsolódó jogszabályok végrehajtásához a következő — a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztériummal egyeztetett — irányelvet adom ki.

A helyi önkormányzatok címzett és céltámogatásáról szóló, többször módosított 1992. évi LXXXIX. törvény 1/A. §-a (a továbbiakban: Cct.) és a 9/1998. (I. 23.) Korm. rendelet értelmében az önkormányzatok céljellegű decentralizált támogatásra nyújthatnak be pályázatot a megyei területfejlesztési tanácsokhoz és a Fővárosi Közgyűléshez (a továbbiakban együtt: területfejlesztési tanács), melyek döntenek a támogatás odaítéléséről.

Ezzel a helyi önkormányzatok feladatellátásához a központi költségvetésből származó forráslehetőségek

bővültek. A központi költségvetés a fejlesztési célú támogatási források egymást kiegészítő, egymásra épülő támogatási rendszerét tartalmazza, melynek elemei a következők:

a) A helyi önkormányzatok nagy költségigényű — 200 millió forint feletti beruházási összköltségű és önkormányzati térségi feladat ellátását szolgáló — beruházásaihoz az Országgyűlés címzett támogatást nyújthat.

b) A társadalmilag kiemelt — az Országgyűlés által meghatározott — célokhoz tartozó önkormányzati beruházásokhoz a meghatározott feltételek teljesítése esetén a helyi önkormányzatok alanyi jogon részesülhetnek a céltámogatásban.

c) A termelő infrastruktúrális feltételekben meglévő területi fejlettségi különbségek mérséklésére a társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott, illetve jelentős munkanélküliséggel sújtott térségbe tartozó önkormányzatok beruházásaihoz a területi kiegyenlítést szolgáló fejlesztési célú támogatás pályázat útján adható. Ezen támogatás kiemelten segíti az önkormányzatok céltámogatással megvalósuló humán és termelő infrastruktúrális beruházásainak saját forrás kiegészítését.

d) Céljelleget decentralizált támogatás. Ez az előzőektől eltérően a helyi önkormányzatok számára nemcsak a kötelező és önként vállalt beruházási, hanem felújítási feladatok megoldásához is nyújtható minden ágazati, illetve költség korlátozás nélkül. Eszerint e keretből éppúgy nyújtható támogatás a 200 millió forint beruházási összköltséget meghaladó és címzett támogatásban részesülő beruházáshoz, mint a céltámogatásban vagy a területi kiegyenlítést szolgáló fejlesztési célú támogatásban, illetve az elkülönített állami pénzalapok (pl. Központi Környezetvédelmi Alap, Vízügyi Alap stb.) és egyéb központi támogatásban részesülő fejlesztésekhez. Vannak azonban olyan önkormányzati felhalmozási feladatok, melyekhez csak a céljelleget decentralizált keretből igényelhető támogatás.

A céljelleget decentralizált támogatási keretből nyújtható támogatás a helyi önkormányzatoknak vis maior esetekben is.

A területfejlesztési tanács önmaga alakítja ki a pályázattatás rendjét. A pályázattatás rendjének kialakításához különösen a következő jogszabályok figyelembevétele ajánlható:

— a helyi önkormányzatok címzett és céltámogatási rendszeréről szóló, többször módosított 1992. évi LXXXIX. törvény;

— az államháztartásról szóló, többször módosított 1992. évi XXXVIII. törvény (különösen a felhalmozási kiadások tartalmára vonatkozóan);

— a számvitelről szóló, többször módosított 1991. évi XVIII. törvény (különösen a beruházási és felújítási kiadások tartalmára vonatkozóan);

— a Magyar Köztársaság 1998. évi költségvetéséről szóló 1997. évi CXLVI. törvény;

— a helyi önkormányzatok címzett és céltámogatásának, a céljelleget decentralizált támogatásának igénybejelentési, döntéshozatali és elszámolási rendjéről, valamint a Magyar Államkincstár finanszírozási, elszámolási és ellenőrzési feladatairól, továbbá a TÁKISZ feladatairól szóló 9/1998. (I. 23.) Korm. rendelet;

— a céljelleget decentralizált támogatásra vonatkozó jogszabályokban nem szabályozott kérdésekre a fejezeti kezelésű előirányzatok és az elkülönített állami pénzalapok egymáshoz kapcsolódó célú, rendeltetésű előirányzatainak összehangolt felhasználásának szabályairól szóló 263/1997. (XII. 21.) Korm. rendelet iránymutatást ad.

Felhalmozási feladatok támogatása

A helyi önkormányzat támogatható felhalmozási kiadásai körébe a 9/1998. (I. 23.) Korm. rendelet szerint az önkormányzat költségvetési rendeletében szereplő felhalmozási feladatai tartoznak.

A céljelleget decentralizált támogatás felhalmozási célú pályázati felhívásában a támogatható célok meghatározásánál javasolt, hogy a területfejlesztési tanács a legfontosabbnak ítélt célokat úgy határozza meg — az EU csatlakozással kapcsolatos követelményrendszer figyelembevételével —, hogy azok illeszkedjenek a megyei területfejlesztési koncepcióba, illetve az országos szintű szakmai programokhoz, valamint a feladat jellegétől függően segítsék elő a térségi feladatellátást.

A támogatható célok meghatározásánál célszerű a célok közötti rangsor, valamint az elsődlegesen támogatásra javasolt célok megállapítása és közzététele a pályázati felhívásban. A felhalmozási célú támogatásnak elő kell segítenie a helyi, speciális feladatok megvalósulását is (pl. hátrányos helyzetű kisebbségek érdekében történő felhalmozási kiadások). Ezért javasolt, hogy a területfejlesztési tanács fenntartsa magának azt a jogot, hogy indokolt esetben a pályázati felhívásban elsődlegesen támogatott céloktól eltérő feladatok ellátását is támogatásban részesítse.

A céljelleget decentralizált támogatás pályázati felhívása közzétételre kerül. Ezután a pályázatok benyújtása augusztus 31-ig folyamatos.

Célszerű, ha a területfejlesztési tanács a támogatási pályázatokat hatékonysági szempontból is vizsgálja. A támogatás összegének megállapításánál mérlegeli, hogy az általa javasolt támogatás mértéke és az önkormányzat pénzügyi lehetőségei, valamint az egyéb támogatások reális körülmények között elegendőek-e a feladat tervezett határidőben történő megvalósításához.

A területfejlesztési tanács döntésének meghozatala előtt megkéri az érintett szakminisztérium véleményét. A területfejlesztési tanács a szakminisztériummal megállapodást köt a kapcsolattartás módjáról.

A pályázat javasolt *mellékletei* a következők:

— a helyi önkormányzat költségvetési rendelete és előterjesztése,

— rövid szakmai indoklás arról, hogy a megvalósításra tervezett feladat mennyiben járul hozzá az önkormányzati, illetve a térségi ellátás javulásához (külön feltüntetve az érintett lakosságszámot),

— építési engedélyköteles munkálatok végzéséhez a jogerős építési, létesítési engedély,

— részletes költségvetés,

— műszaki leírás,

— műszaki tervek, szükség szerint az engedélyező hatóság hitelesítésével,

— létesítményjegyzék,

— képviselő-testületi határozat a fejlesztés elhatározásáról, a saját forrás vállalásáról és a támogatási igény összegéről, egyes források rendelkezésre bocsátását igazoló ígérvények,

— több település összefogásával megvalósuló beruházás vagy felújítás esetén az érintett önkormányzatok képviselő-testületeinek határozata, valamint a megállapodás másolata,

— az önkormányzat nyilatkozatai:

= a pályázatban foglalt adatok, információk és dokumentumok teljeskörűségéről, valódiságáról és hitelességéről, valamint arról, hogy

= a tárgyban pályázatot korábban mikor és hova nyújtott be, illetve ezekből honnan nyert támogatást,

= annak tudomásulvételéről, hogy 60 napon túli köztartozás esetén a pályázót a köztartozás megfizetéséig a támogatás nem illeti meg. Az esedékes támogatások folyósítása a köztartozások megfizetése érdekében — a támogatás ellenében vállalt kötelezettségeket nem érintő módon — visszatartásra kerülhet [Áht. 13/A. §-ának (6) bekezdése alapján],

= ahhoz történő hozzájárulásáról, hogy az Áht. 13/A. §-ának (4) bekezdésében foglaltak szerint adószámát vagy azonosító jelét, társadalombiztosítási azonosító jelét, társadalombiztosítási folyószámla számát a Magyar Államkincstár, illetve a támogatást nyújtó szerv felhasználja a lejárt köztartozások teljesítése, illetőleg az adósság bekövetkezése tényének és összegének megismeréséhez,

= annak tudomásulvételéről, hogy a támogatás kedvezményezettjének megnevezése, a támogatás tárgya, a támogatás összege, a támogatási program megvalósítási helye nyilvánosságra hozható,

= arról, hogy az államháztartás alrendszeréből folyósított támogatásból eredő lejárt és ki nem egyenlített tartozása nincs,

= szükség szerint a pályázó nyilatkozatát arról, hogy a támogatással létrejött létesítmény működtetésének fedezetét milyen forrásból biztosítja.

A céljellegű decentralizált támogatás igényléséhez benyújtandó mellékletek megegyeznek a címzett, illetőleg a céltámogatáshoz is benyújtott igénybejelentések esetében — a Cct.-ben is előírtaknak megfelelően — az ott benyújtott mellékletekkel.

Ajánlott annak szabályozása, hogy

— az önkormányzatok közös pályázata esetén a benyújtó az önkormányzatok által megbízott önkormányzat, továbbá a közös beruházást megvalósítani szándékozó önkormányzatok közötti megállapodásban rögzíteni az egyes önkormányzatok költségviselési hányadát;

— csak a határidő előtt benyújtott, de formailag hiányos pályázatok esetében legyen a pályázó önkormányzatnak hiánypótlásra lehetősége, valamint annak meghirdetése,

— hogy a pályázatok átvétele nem azonos a pályázatok befogadásával. A pályázatok átvétele a pályázóval szemben, a pályázatról történő döntési értesítésig, semmiféle kötelezettségvállalást nem jelent;

— egy adott beruházáshoz, illetve felújításhoz csak egy címen és egyszer adható támogatás;

— forráshiány miatt a pályázatok befogadása felfüggeszthető, elbírálása szüneteltethető;

— a beruházáshoz vagy felújításhoz együttesen nyújtható támogatások elérhető felső határát — amennyiben a támogatások között területi kiegyenlítő támogatás is szerepel, a hatályos jogszabályok [30/1997. (IV. 18.) OGY határozat] figyelembevételével —, a területfejlesztési tanács határozza meg;

— a támogatás a saját és más forrásokkal arányosan a támogatási szerződésben rögzített éves ütemezés szerint vehető igénybe. A támogatás aránya évenként eltérő lehet;

— a döntés előkészítése írásban történjék, melynek során rögzítik a véleményezésre jogosultak javaslatait és a pályázattal kapcsolatos észrevételeket a tanács részére;

— az elbírálásról emlékeztető készüljön, mely a pályázatok értékelésének fő szempontjait tartalmazza és a pályázók által megtekinthető legyen;

— támogatás csak önkormányzati tulajdonban lévő tárgyi eszköz létesítésére, felújítására, megszerzésére (vételére) fordítható, vagy önkormányzati körön kívül, de önkormányzati feladatellátást szolgálva;

— a támogatási szerződésben a tanács további feltételeket is meghatározhat.

A területfejlesztési tanács a támogatásról szóló döntését első alkalommal legkésőbb a tárgyév május 31-ig hozza meg. Ez a döntés az éves keret 70%-ának lekötését jelent

heti. A második ízben történő döntésre ajánlatos határidő a pályázatok végső beadási határidejét követő három hónap.

Célszerű, ha a döntésről a pályázók értesítése, a döntéstől számított 8 munkanapon belül, írásban történik. Ezen értesítéshez a 9/1998. (I. 23.) Korm. rendelet 8. számú melléklete is felhasználható.

A pályázat elfogadása esetén az elnök, illetve az általa felhatalmazott személy a területfejlesztési tanács nevében köti meg a szerződést a támogatást elnyert pályázóval.

Javasolt a nyertes pályázók számára a támogatási szerződés megkötésére megfelelő határidőt megállapítani, amely határidőig a támogatási szerződésre az ajánlati köztéttség szabályai alkalmazhatók.

Amennyiben a szerződés a pályázónak felróható okból nem jön létre vagy a szerződésben foglalt kötelezettségeinek az önkormányzat nem tesz eleget, a támogatást nem a jóváhagyott célra használja fel, vagy jogszabályi, illetve szerződésben vállalt kötelezettségét más módon megszegi, javasolt a Magyar Köztársaság 1998. évi költségvetéséről szóló 1997. évi CXLVI. törvény 19. §-a (5) bekezdésének figyelembevételével.

Tekintettel arra, hogy a céljellegű decentralizált támogatással a Belügyminisztérium felé a területfejlesztési tanácsnak beszámolási és elszámolási kötelezettsége is van, az adatok feldolgozhatósága érdekében javasolt a melléklet szerinti pályázati adatlap használata.

Vis maior támogatások

A területfejlesztési tanács a céljellegű decentralizált támogatás éves keretének első félévben legalább 10%-át, a második félévben halmozottan legalább 20%-át az önkormányzati feladatokat érintő természeti és más katasztrófából eredő károk enyhítésére kell felhasználnia ahhoz, hogy további vis maior esetekkel összefüggő kárenyhítésre a vis maior központi tartalékból támogatást igényelhesse. Amennyiben a 20%-os elkülönített keret az év végéig nem kerül felhasználásra, a maradvány ugyanúgy átvihető a következő évre mint a felhalmozási keretrész maradványa, de a következő évben ez a maradvány az egész céljellegű decentralizált támogatási keretösszeget növeli meg [211/1996. (XII. 23.) Korm. rendeletet módosító 256/1997. (XII. 21.) Korm. rendelet 20. § (2) bek.].

Vis maior támogatás igénylése kérelem alapján történik.

Javasolt, hogy a helyi önkormányzat a kérelméhez mellékelje:

- a káresemény bekövetkezésének leírását,
- a káreseményt felmérő szakértő nyilatkozatát,
- a kár helyreállításáról készített költségvetést,
- a Biztosító Társaság kártérítésre vonatkozó nyilatkozatát,
- a képviselő-testület előterjesztését és határozatát arra vonatkozóan, hogy az önkormányzat saját erejéből —

részben vagy egészben — a vis maior helyzetet nem tudja feloldani,

— az önkormányzat adott évi költségvetéséről szóló képviselő-testületi előterjesztést és rendeletet,

— az önkormányzat nyilatkozatát arról, hogy más — a tulajdonában lévő — épületben a feladatát nem tudja elvégezni, ezért elengedhetetlen a károsult épület helyreállítása vagy új építése esetleg vásárlása,

— az önkormányzat nyilatkozatát a káresemény elhárítási munkálatainak tervezett befejezési határidejéről.

Mindezek alapján a területfejlesztési tanács megállapíthatja, hogy a rendelet hatálya alá tartozó igényről van-e szó. A kérelemhez mellékelt önkormányzati költségvetésről szóló előterjesztés és rendelet, valamint a vis maior helyzet saját erőből történő feloldhatatlanságáról szóló képviselő-testületi határozat alapján megállapítható, hogy az önkormányzat a felhalmozási előirányzatát mire fordítja, valamint az, hogy a kár helyreállításának a költsége milyen arányban van az önkormányzat felhalmozásra fordítható előirányzatával. Vizsgálni célszerű továbbá azt is, hogy a jelzett helyreállítási költség és a kár mértéke milyen arányban áll egymással. Ezen adatok ismeretében dönthető el az, hogy az önkormányzat képes lenne-e a kár helyreállításának finanszírozására.

Vis maior támogatásból nem célszerű támogatni a felújítással, karbantartással korábban megelőzhető károk helyreállítását, valamint a felújítási előirányzatok pótlását célzó támogatási igényeket.

Különösen súlyos természeti, vagy más — a település nagyobb részét érintő — károk (pl. földrengés, árvíz, belvíz, tornádó, tűzvész, robbanás stb.) mérséklésére a segítségnyújtás előleg formájában is folyósítható a tanács elnökének előzetes döntésével, a területfejlesztési tanács utólagos engedélyezésével, elszámolási kötelezettség mellett.

Kivételes esetben a vis maior támogatás — szintén különösen súlyos természeti vagy más, a település nagyobb részét érintő esetben — a lakosság egyszeri rendkívüli szociális támogatására is kiterjedhet, de ekkor a szociális törvényben előírt eljárási szabályokat kell alkalmazni. Ezt azt jelenti, hogy a szociális támogatás átmeneti segély formájában nyújtható a létfenntartást veszélyeztető, életveszélybe került személyek részére a lakhatás elemi feltételeinek biztosítására.

A vis maior kérelmek elbírálását javasolt a kérelem beérkezését követő 30 munkanapon belül megtenni. A különösen súlyos és sürgős eseteknél az elbírálás azonnal, illetve 3 munkanapon belül történhet. Erről az önkormányzatot a területfejlesztési tanács írásban értesítse, mely értesítéshez a 9/1998. (I. 23.) Korm. rendelet 11. számú melléklete is felhasználható.

A vis maior támogatás utalványozásának és elszámolásának rendjét a 9/1998. (I. 23.) Korm. rendelet tartalmazza.

Kuncze Gábor s. k.,
belügyminiszter

Melléklet

PÁLYÁZATADATLAP
a felhalmozási feladatokhoz nyújtandó céljellegű decentralizált támogatás igénylésére

Önkormányzat neve: KSH kódja:

Önkormányzat címe, telefon- és faxszáma:

.....

Kapcsolattartó személy neve, telefonszáma:.....

Számlavezető pénzüintézet megnevezése:.....

Az önkormányzat pénzforgalmi jelzőszáma: - -

Adószáma:

Több település közös pályázata esetén az érintett települések felsorolása:

.....

A beruházás megnevezése:

A beruházással megvalósítani tervezett:	kapacitás mennyiségi mutató
---	-----------------------------

.....
-------	-------

.....
-------	-------

.....
-------	-------

A felújítás megnevezése:

.....

.....

A felújítással érintett kapacitás mennyiségi mutatói:

A kivitelezés kezdésének időpontja: 19..... év hó

A kivitelezés befejezésének időpontja: 19..... év hó

Üzembe helyezés időpontja:

A beruházás, felújítás költségelirányzata

(Címzett és céltámogatással is megvalósuló fejlesztések esetén azonosak a költségek az ott benyújtott Beruházási Adatlap költségeivel!)

E Ft

Megnevezés	Összesen év év év
Épület, építmény létesítésének költsége				
Épület, építmény vásárlásának költsége				
Épület, építmény felújításának költsége				
Gépbeszerzés				
Vissza nem igényelhető ÁFA				
Egyéb				
A fejlesztés költsége összesen				

A fejlesztés pénzügyi forrásai

E Ft

Megnevezés	Összesen év év év
Saját forrás				
Hitel				
Átvett pénzeszközök*				
Címzett vagy céltámogatás**				
Egyéb támogatások*				
Felhalmozási támogatásból igényelt összeg				
Összesen				

* Az átvett pénzeszköz és egyéb támogatások meglétét gazdasági megállapodás csatolásával kell igazolni — legkésőbb a támogatási szerződés megkötésekor —, szándéknyilatkozat nem elegendő.

** Címzett vagy céltámogatásnál meg kell jelölni
 1. jóváhagyott támogatás (tv.-i hivatkozással),
 2. benyújtott igénybejelentés időpont szerint
 3. tervezett igénybejelentés

....., 1998. év hó nap

P. H.

.....
 polgármester

V. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETMÉNYEK

Az Unió Labdarúgó Európa Bajnokság Közalapítvány Alapító Okirata*

A magyar labdarúgás helyzetének, nemzetközi elismerésének javítása érdekében a Magyar Köztársaság Kormánya az 1014/1998. (II. 4.) Korm. határozatával és a sportról szóló 1996. évi LXIV. törvény 2. §-ának *i*) pontjában foglaltak szerint, valamint a Polgári Törvénykönyv 74/G. §-ának (1) bekezdése szerint határozatlan időtartamra létrehozta az

Unió Labdarúgó Európa Bajnokság Közalapítványt

a következő feltételek szerint:

I. Alapító

Magyar Köztársaság Kormánya (a továbbiakban: alapító).

II. A közalapítvány neve

Unió Labdarúgó Európa Bajnokság Közalapítvány
Rövidített neve: Unió EBKA

III. A közalapítvány székhelye

1146 Budapest, Istvánmezei út 3—5.

IV. 1. A közalapítvány célja

A Kormány a közalapítványt abból a célból hozza létre, hogy a sporttörvény 2. §-ának *c*), *h*), *i*) pontjaiban megfogalmazott állami feladatokból következően egy jelentős nemzetközi labdarúgó torna — a Labdarúgó EB — megpályázásának és megrendezésének támogatásával segítse a magyar labdarúgás — mint versenysport — az érintett labdarúgó stadionok fejlesztést, működőképességének biztonságát. Ebből következően a közalapítvány alapvető célja, hogy irányító-koordináló tevékenységével, továbbá anyagi eszközökkel támogassa Magyarország és Ausztria közös pályázati projektjét a Labdarúgó Európa Bajnokság rendezési jogának elnyerése és magas színvonalú megrendezése érdekében. Ezáltal is megalapozva Magyarország még jobb megismertetését az Európai Közösség tagállamaival, amellyel is erősíteni kívánjuk hazánk euroatlanti integrációjának elősegítését.

2. A célok megvalósítása érdekében feladata:

— Magyarország és Ausztria közös pályázati projektjének támogatása a Labdarúgó EB rendezési jogának elnyerése érdekében;

— sikeres pályázat esetén a Labdarúgó EB előkészítésének és lebonyolításának támogatása, szervezése;

— kapcsolattartás és együttműködés az euroatlanti integrációt koordináló állami szervezetekkel;

— olyan sportrendezvények, bajnokságok, rendezvények szervezése és támogatása, amely elősegíti az alapvető pályázati cél megvalósítását;

— eszmeileg a közalapítvány céljával megegyező, elméleti és gyakorlati tevékenység elősegítése;

— pályázatok kiírása a Labdarúgó EB helyszíneként szolgáló létesítmények kiválasztása és fejlesztése érdekében;

— olyan időszaki vagy folyamatos kiadványok, újságok kiadása, illetve médiák működtetése vagy ezek támogatása, amelyek a közalapítványi célok megvalósulását jelentős mértékben elősegítik;

— hazai és nemzetközi előkészítő és marketing tevékenység szervezése a projekt megvalósítása érdekében;

— a közalapítvány és a Projekt Iroda működésének pénzügyi és dologi feltételeinek biztosítása.

V. A közalapítvány vagyona, anyagi forrásai

1. A közalapítvány alapításkori vagyona 5 000 000 Ft, azaz ötmillió forint, amelyből 10% összességében (500 000 Ft, azaz ötszázezer forint) a törzsvagyon, amelyet a közalapítvány működéséhez nem használhat fel.

2. A közalapítvány bevételi forrásai:

a) a központi költségvetésből és egyéb állami vagy önkormányzati forrásból kapott összeg,

b) támogatói befizetések,

c) adományok,

d) a közalapítvány pénzügyi gazdálkodásából eredő, a pénzügyi intézet által fizetett kamat,

e) a csatlakozó külföldi vagy belföldi természetes és jogi személyek befizetései, illetőleg egyéb vagyoni hozzájárulásai.

VI. A közalapítvány szervezete és működése

A) Kuratórium

1. A közalapítvány vagyonának kezelője, legfőbb döntéshozó, ügydöntő szerve a kuratórium.

2. A kuratórium hat tagból áll.

3. A kuratórium tisztségviselői az elnök és az alelnök.

A közalapítvány önálló képviselője a kuratórium elnöke. A közalapítvány bankszámlája felett az elnök és az alelnök együttesen rendelkezik.

A közalapítvány képviselője és a bankszámla felett való rendelkezésre jogosult személy nem lehet a kuratóriumnak az a tagja, aki az alapító jogi személlyel alkalmazotti vagy egyéb érdekeltségi viszonyban áll.

* A Közalapítványt a Fővárosi Bíróság 13.Pk.60247/98/5. számú végzésével nyilvántartásba vette.

4. A kuratórium elnöke: *dr. Pongrácz Antal*.

A kuratórium alelnöke: *Bocsák László*.

A kuratórium elnöke tevékenységéről köteles a kuratóriumnak beszámolni.

A kuratórium elnöke hatáskörét — tartós akadályoztatás — az alelnök korlátozás nélkül gyakorolja.

5. A kuratóriumi tagok a következők:

— a Belügyminisztérium képviselőjében:

dr. Világosi Gábor,

— az Országos Testnevelési és Sporthivatal képviselőjében:

Studniczky Ferenc,

dr. Török Lajos,

dr. Szepesi György.

6. A kuratórium elnökének, alelnökének és tagjainak megbízatása határozatlan időre szól.

7. A kuratóriumi tagság megszűnik:

a) a közalapítvány megszűnésével,

b) lemondással,

c) a kuratóriumi tag halálával,

e) visszahívással.

A kuratóriumi elnöki, alelnöki tisztségről való lemondás, az elnöki, alelnöki tisztség egyéb módon való megszűnése nem érinti a kuratóriumi tagságot.

8. A kuratóriumi tagság összeférhetetlen

A közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 8. és 9. §-ában meghatározott összeférhetlenségi szabályokon túl az alapító egyéb összeférhetlenségi szabályt nem állapít meg.

9. A kuratórium működésének módja

A kuratórium biztosítja a közalapítványnak az Alapító Okiratban meghatározottak szerinti folyamatos működését, gondoskodik a vagyon közalapítványi célnak megfelelő felhasználásáról.

A kuratórium üléseit szükség szerint, de legalább negyedévente egyszer tartja.

A kuratórium ülését az elnök, akadályoztatása esetén az alelnök írásban hívja össze nyolcnapos (kivételesen háromnapos) időköz megtartásával, a napirend megjelölésével.

A kuratórium üléseit az elnök akadályoztatása esetén az alelnök vezeti.

A kuratórium határozatképes, ha ülésén tagjai közül legalább négy fő jelen van.

A kuratórium döntéseit nyílt szavazással szótöbbséggel hozza. A kuratórium minden tagjának egy szavazata van, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. A közalapítvány éves beszámolójának és a közhasznúsági jelentésének elfogadásához a kuratórium tagjainak legalább 2/3-os többsége szükséges.

A kuratórium ülései nyilvánosak. Zárt ülést csak a pályázatokról szóló döntéseknél, a jelen lévő tagok 2/3-a támogatása esetén lehet elrendelni.

A kuratórium üléseire meg kell hívni a felügyelő bizottság elnökét, aki az ülésen tanácskozási joggal vesz részt.

A kuratórium üléseinek állandó meghívottja, tanácskozási joggal a Projekt Iroda igazgatója.

A kuratórium üléseiről emlékeztetőt kell készíteni, a határozatokról olyan nyilvántartást — Határozatok Könyve — kell vezetni, amelyből annak tartalma, időpontja, hatálya, valamint a támogatók, ellenzők számaránya, és amennyiben nem titkos, személye is megállapítható.

A kuratórium döntéseit az érintettekkel a döntést követő öt munkanapon belül írásban kell közölni.

A kuratórium külön, szótöbbséggel dönt határozatainak nyilvánosságra hozataláról. A határozat nyilvánosságra hozatala egy országos napilapban történik.

A közalapítvány működésével kapcsolatban keletkezett iratokba, a hatályos jogszabályi rendelkezések figyelembevételével előzetes — a kívánt betekintést megelőző öt munkanapon belül — írásos bejelentés alapján bárki betekinthez.

A közalapítvány tevékenységének és gazdálkodásának legfontosabb adatait a sajtóban nyilvánosságra hozza.

10. A kuratórium kizárólagos hatáskörébe tartozik:

a) a közalapítvány szervezeti és működési szabályzatának a megállapítása és módosítása (a szervezeti és működési szabályzat az Alapító Okirattal, valamint a hatályos jogszabályokkal nem lehet ellentétes),

b) a kuratórium ügyrendjének meghatározása,

c) a közalapítvány éves működési költségvetésének jóváhagyása,

d) a közalapítvány éves mérlegének elfogadása,

e) gazdálkodás a közalapítvány vagyonával,

f) döntés a meghirdetett pályázatok eredményéről, valamint a támogatások és juttatások odaítéléséről,

g) a könyvvizsgáló megbízása,

h) a közalapítvány éves beszámolójának jóváhagyása, valamint a közhasznúsági jelentés elfogadása,

j) döntéshozatal minden egyéb kérdésben, amelyet a kuratórium hatáskörébe von.

A kuratórium tagjai igényt tarthatnak az e tisztség ellátásával kapcsolatban felmerülő szükséges és indokolt költségeik megtérítésére.

A kuratórium a közalapítvány céljának elérése és szolgáltatásai igénybevétele érdekében, mindenkor költséghatékonysági lehetőségei ismeretében pályázat alapján támogatást nyújthat sportszervezetnek, helyi önkormányzatnak, központi költségvetési szervnek, valamint sportlétesítmény fenntartására, működtetésére létrejött gazdasági társaságnak.

A támogatások odaítélésekor meg kell határozni a kedvezményezett elszámolási kötelezettségét, a támogatás felhasználásának rendjét, a közalapítvány ellenőrzési jogát.

B) Közalapítványi Projekt Iroda

1. A Közalapítványi Projekt Iroda (a továbbiakban: Iroda) a közalapítvány működéséhez szükséges, a kuratórium folyamatos munkáját segítő ügyintéző (szervező, döntéshozó, végrehajtó) pénzügyi, gazdálkodási feladatokat

ellátó szervezeti egység, amelyet kinevezett igazgató irányít. Az Iroda mint a közalapítvány szervezeti egysége nem önálló jogi személy, saját vagyona nincs.

Az Iroda részletes feladatait, működésének szabályait a közalapítvány szervezeti és működési szabályzata tartalmazza.

2. Az Iroda feladatkörébe tartozó ügyekben az igazgató dönt, és — a kuratórium által meghatározott mértékű — költségvetése felett rendelkezik. Az igazgató készíti a kuratóriumi ülések emlékeztetőit, és nyilvántartja a kuratóriumi határozatokat.

3. Az Irodát az igazgató vezeti. Az igazgató fölött a munkáltatói jogokat a kuratórium elnöke gyakorolja.

Az Iroda alkalmazottai fölött a munkáltatói jogokat az Iroda igazgatója gyakorolja.

Az Iroda igazgatója: *Szabó István*.

4. Az Iroda feladatát képezi különösen:

— a kuratórium hatáskörébe tartozó feladatok előkészítése, a kuratórium döntéseinek végrehajtása;

— a közalapítvány éves mérlegének előkészítése;

— a közalapítvány szervezeti és működési szabályzata, gazdálkodási szabályzata és a kuratóriumi ügyrend tervezeteinek elkészítése;

— a közalapítvány könyveinek, nyilvántartásainak vezetése;

— a közalapítvány működésével kapcsolatos adminisztratív feladatok ellátása;

— szakértői megbízások kiadása.

C) Felügyelő bizottság

1. A felügyelő bizottság ellenőrzi a közalapítvány működését és gazdálkodását. Ennek során a vezető tisztségviselőktől jelentést, a közalapítvány munkavállalóitól pedig tájékoztatást vagy felvilágosítást kérhet, továbbá a közalapítvány könyveibe és irataiba betekinthez, azokat megvizsgálhatja.

2. A felügyelő bizottság három tagból áll.

3. A felügyelő bizottság megbízatásának időtartama határozatlan.

A felügyelő bizottság tagja nem állhat az alapítóval alkalmazotti vagy egyéb érdekeltségi viszonyban. Ezen túl vonatkoznak rá a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 8. §-ának (2) bekezdésében foglalt összeférhetlenségi szabályok.

4. A felügyelő bizottság tagjai:

dr. Bodon Györgyné,

dr. Horváth Gábor,

Burucs Ferenc.

5. A felügyelő bizottsági tagság megszűnik:

a) elhalálozással,

b) lemondással,

c) a közalapítvány megszűnésével,

d) a megbízatás időtartama lejártával.

6. A felügyelő bizottság ügyrendjét maga állapítja meg.

A felügyelő bizottság minden kuratóriumi ülést kövően a kézhez vett emlékeztető alapján, 5 munkanapon belül ülést tart, ahol minden napirendet értékel.

7. A felügyelő bizottság tagjai az első ülésen maguk közül elnököt választanak. Az elnököt a felügyelő bizottság ügyrendjében meghatározottak szerint lehet a bizottság más tagja által helyettesíteni.

A felügyelő bizottság határozatképes, ha tagjai közül két fő jelen van. Döntéseit nyílt szavazással, szótöbbséggel hozza. A felügyelő bizottság minden tagjának egy szavazata van, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

8. A felügyelő bizottság tagjai igényt tarthatnak az e tisztség ellátásával kapcsolatban felmerülő szükséges és indokolt költségeik megtérítésére.

9. A felügyelő bizottságnak jogában áll a kuratóriumot írásban beszámoltatni a tevékenységéről. A felügyelő bizottság elnöke tanácskozási joggal részt vesz a kuratórium ülésein. A felügyelő bizottság köteles a kuratóriumot tájékoztatni, és annak összehívását kezdeményezni, ha arról szerez tudomást, hogy a kuratórium működése során olyan jogszabálysértés vagy a szervezet érdekeit egyébként súlyosan sértő esemény történt, amelynek a megszüntetése vagy következményeinek elhárítása, illetve enyhítése a kuratórium döntését teszi szükségessé, valamint a tisztségviselők felelősségét megalapozó tény merül fel.

A kuratórium elnöke ilyen esetben 15 napon belül köteles a kuratórium ülést összehívni.

A felügyelő bizottság célvizsgálatot folytat, ha a közalapítvány céljainak megvalósítását veszélyeztetve látja, illetve ha erre az alapító felkéri. A célvizsgálatba külső szakértők is bevonhatók.

10. A felügyelő bizottság, illetve megbízásából a felügyelő bizottság elnöke — a kuratórium határozathozatalától vagy a kuratórium üléséről készült emlékeztető kézhezvételétől számított 5 munkanapon belül írásban — bármely kuratóriumi határozat újratárgyalását kezdeményezheti.

11. A felügyelő bizottság tevékenységéről az alapító évente tájékoztatja jelentés formájában.

VII. A közalapítványi vagyon kezelésének és befektetésének, valamint a közalapítvány gazdálkodásának szabályai

1. A közalapítvány vagyona

A vagyon alapvető rendeltetése a közalapítványi célok megvalósításának, folyamatos és hatékony szolgálata.

2. A vagyon feletti döntési jogkörök

A kuratórium a közalapítvány vagyoni helyzete és bevételei ismeretében évente dönt a közalapítvány céljai között felsorolt feladatok végrehajtásához felhasználható pénzeszközök mértékéről, felosztásuk módjáról.

A kuratórium által kitűzött — a vagyoni gazdálkodással kapcsolatos — stratégiai célok érdekében végrehajtandó

feladatokat az Iroda döntésre előkészíti, és a kuratórium döntésének megfelelően végrehajtja.

E feladatok végrehajtásáról az Iroda folyamatosan, de legalább évente egyszer írásban beszámol a kuratóriumnak.

3. Vagyonkezelő tevékenység

A közalapítványi vagyon központi kezelője és a tulajdonosi jogok kizárólagos birtokosa a közalapítvány kuratóriuma. A kuratórium rendelkezik az alapítványi vagyonnak az Alapító Okiratban meghatározott elvek és befektetési szabályok szerinti hasznosításáról és újrabefektetéséről.

A kuratórium ezen belül:

a) meghatározza a közalapítvány befektetéseinek összetételét,

b) az Iroda közreműködésével szervezi és bonyolítja a közalapítvány befektetési ügyleit,

c) az Iroda által vezeteti a vagyonkezelésbe átadott-átvett szabad közalapítványi eszközök nyilvántartását,

d) az Iroda által folyamatosan ellenőrzi a tulajdonába lévő vagyon összetételét, a működtetéssel kapcsolatos feladatok végrehajtását,

e) a fenti tevékenységek ellátásához, a befektetési stratégiák értékeléséhez, az értékesítések ellenőrzéséhez — az Irodán keresztül — igénybe vehet szakértőt, tanácsadót.

4. A közalapítványi befektetések szabályai

A közalapítvány a közalapítványi célok megvalósításához időlegesen fel nem használt eszközeit (szabad közalapítványi eszköz) a jogszabály által megengedett formákban (befektetési formák) fektetheti be, illetve ilyen befektetési formákban tarthatja.

A közalapítvány csak saját eszközeit fektetheti be.

A közalapítványi befektetéseknek összhangban kell lenniük a közalapítvány rövid és hosszú távú kötelezettségeivel, fenntartva a folyamatos fizetőképességét.

A közalapítvány rendelkezésére álló szabad pénzeszköz csak az állam által garantált értékpapírban helyezhető el.

5. A közalapítvány gazdálkodása

A közalapítvány — törzsvagyon gyarapítása érdekében — másodlagos, közhasznú céljainak megvalósítása érdekében gazdasági-vállalkozási tevékenységként nyomtatott, sokszorosított anyagok kiadását, előadás és rendezvény szervezését és ezek teljes körű lebonyolítását, sporttevékenységet, a közalapítvány számára pénzforrások felkutatását és szerzését, sportesemények szervezését és lebonyolítását folytathatja.

Ezen tevékenységek TEÁOR számok szerint az alábbiak:

2211 Könyvkiadás

2213 Időszaki kiadvány

2214 Hangfelvétel kiadás

2215 Egyéb kiadvány

7414 Üzletviteli tanácsadás

7440 Hirdetés

7484 Máshova nem sorolt gazdasági tevékenységet segítő szolgáltatás

9133 Máshova nem sorolt egyéb közösségi, társadalmi tevékenysége

9261 Sportpályák és stadionok működtetése

9262 Egyéb sporttevékenység

A közalapítvány céljainak elérésére, tevékenysége gyakorlása során a közalapítvány vagyona — a törzsvagyon kivételével — és annak hozadékai használhatók fel.

A közalapítvány gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt a jelen okiratban meghatározott tevékenységére fordítja.

Olyan felajánlást, vagyoni hozzájárulást, amely a közalapítványi célra közvetlenül nem hasznosítható, értékesíteni kell, s az így befolyt összeget kell a közalapítvány vagyonába helyezni.

Az Iroda elkülönítetten tartja nyilván az alapítói vagyont és a törzsvagyont, valamint a csatlakozók által juttatott vagyont.

A kuratórium minden év március 31-éig az alapítónak beszámol a közalapítvány előző évi működéséről, gazdálkodásáról és vagyoni helyzetéről. E rendelkezést 1999. évtől kell alkalmazni. E beszámolót és a közhasznúsági jelentést meg kell küldeni az alapítónak, a belügyminiszternek és az Országos Testnevelési és Sporthivatal elnökének.

A kuratóriumnak a közhasznúsági jelentés elkészültét és a betekintés lehetőségének leírását, a közalapítvány mérlegét, valamint a felügyelő bizottság jelentését egy országos napilapban közzé kell tennie.

A közalapítvány az éves beszámolóját évente könyvvizsgálóval köteles auditáltatni. A könyvvizsgáló kiválasztása esetében figyelemmel kell lenni a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 8. §-ának (2) bekezdésében meghatározott összeférhetlenségi szabályokra.

A közalapítvány hitelt nem vehet fel sem külföldi, sem belföldi hitelezőktől.

VIII. A közalapítvány képvisellete

A közalapítvány képviselétére a kuratórium elnöke és — az elnök tartós akadályoztatása esetén — a kuratórium alelnöke jogosult. Mind az elnök, mind az alelnök önállóan, teljes jogkörrel képviseli a közalapítványt.

A közalapítvány nevében aláírásra a kuratórium elnöke és alelnöke jogosult.

IX. Csatlakozás

A közalapítvány nyitott, ahhoz bármely hazai vagy külföldi természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet felajánlással, pénzbeli vagy természetbeni juttatással, vagyonrendeléssel csatlakozhat, ha a közalapítvány céljait és Alapító Okiratban foglaltakat elfogadja.

A csatlakozás elfogadásáról vagy visszautasításáról a kuratórium dönt. A felajánlást, juttatást a kuratórium visszautasítja, ha annak elfogadása a közalapítvány céljait

sérti, veszélyezteti vagy a közalapítvány működését hátrányosan érinti.

X. Átmeneti és záró rendelkezések

A közalapítvány a bírósági nyilvántartásba vétellel jön létre, tevékenységét ettől az időponttól kezdi meg.

Az alapító az Alapító Okiratot a közalapítvány nevének, céljának és vagyonának sérelme nélkül módosíthatja.

A közalapítvány politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független, és azoknak anyagi támogatást nem nyújt.

A közalapítvány megszűnése esetén a közalapítvány vagyona — a hitelezők kielégítése után — az alapítót illeti meg azzal, hogy az alapító azt köteles a megszűnt közalapítvány céljaihoz hasonló célra fordítani és erről a nyilvánosságot megfelelően tájékoztatni.

Jelen Alapító Okiratot a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Az Alapító Okiratban a Kormány felhatalmazza a belügyminisztert, hogy eljárjon a közalapítvány bírósági nyilvántartásba vételi eljárásában.

Jelen Alapító Okiratban nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyv rendelkezései, valamint a közalapítványok tevékenységére vonatkozó mindenkor hatályos jogszabályok rendelkezései az irányadók.

Horn Gyula s. k.,
miniszterelnök

Az Állami Számvevőszék pályázati felhívása

Az Állami Számvevőszék költségvetési fejezet 1997. évi gazdálkodásáról szóló pénzügyi beszámoló és mérleg könyvvizsgálatára

pályázatot

írok ki.

Pályázhatnak mindazok a természetes és jogi személyek (társaságok), akik/amelyek könyvvizsgálói jogosultsággal rendelkeznek, és igazolják tagságukat a Magyar Könyvvizsgálói Kamarában. A pályázó tüntesse fel pályázatában az államháztartás alrendszerében végzett könyvvizsgálói tevékenységét, jelölje meg, hogy milyen tapasztalattal rendelkezik a költségvetési fejezetek könyvvizsgálatában, sorolja fel referencia munkáit. Amennyiben a pályázó gazdasági társaság, csatolja az eredeti vagy közjegyző által hitelesített, 30 napnál nem régebbi cégkivonatát, és jelölje meg személy szerint a könyvvizsgálót, akivel a munkát el kívánja végeztetni. A pályázó tüntesse fel pályázatában a könyvvizsgálók adatait, a megbízási díj ajánlatát (Ft/nap/fő+ áfa). A kedvező

megbízási díj ajánlat, továbbá a rövid vállalási határidő előnyt jelenthet a pályázat elbírálásakor. A pályázat nyelve magyar. A pályázatok bontása közjegyző jelenlétében történik.

A pályázat legalább 3 pályamű beérkezése esetén érvényes. A pályázatokat 3 tagú bíráló bizottság értékeli a fenti szempontok alapján, 1—5-ig terjedő pontozással.

A pályázatok elbírálására 1998. május 15-ig kerül sor. A nyertes pályázó neve a Magyar Közlönyben megjelenik.

A megbízási szerződést az Állami Számvevőszék elnöke köti meg.

A pályázatot 1998. április 30-án, 12 óráig az Állami Számvevőszék I. Elnöki Igazgatóságára (1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 10.) kell két példányban benyújtani.

Felvilágosítást ad: *Benti Gabriella*,
Telefon: 118-87-99/2535

Dr. Kovács Árpád s. k.,
az Állami Számvevőszék elnöke

A FIDESZ — Magyar Polgári Párt 1997. évi pénzügyi zárómérlege

Ezer forintban

Bevételek

1. Tagdíjak	885
2. Állami költségvetésből származó támogatás	158 983
3. Képviselőcsoportnak nyújtott állami támogatás	—
4. Egyéb hozzájárulások, adományok	699
4.1. Jogi személyektől	
4.1.1. Belföldiektől (az 500 000 forint feletti hozzájárulás nevesítve)	337
4.1.2. Külföldiektől (a 100 000 forint feletti hozzájárulás nevesítve)	—
4.2. Jogi személynek nem minősülő gazdasági társaságtól	
4.2.1. Belföldiektől (az 500 000 forint feletti hozzájárulás nevesítve)	—
4.2.2. Külföldiektől (a 100 000 forint feletti hozzájárulás nevesítve)	—
4.3. Magánszemélyektől	
4.3.1. Belföldiektől (az 500 000 forint feletti hozzájárulás nevesítve)	362
4.3.2. Külföldiektől (a 100 000 forint feletti hozzájárulás nevesítve)	—
5. A párt által alapított vállalat és korlátolt felelősségű társaság nyereségéből származó bevétel	—
6. Egyéb bevételek	3 597
Összes bevétel a gazdasági évben	164 164

<i>Kiadások</i>	
1. Támogatás a párt országgyűlési csoportja számára	—
2. Támogatás egyéb szervezeteknek	23
3. Vállalkozások alapítására fordított összegek	—
4. Működési kiadások	100 032
5. Eszközbeszerzés	3 138
6. Politikai tevékenység kiadásai	22 887
7. Egyéb kiadások	860
Összes kiadás a gazdasági évben	126 940

Tényleges pénzügyi helyzet a gazdasági évben

Összes bevétel	164 164
Összes kiadás	126 940
Tárgyévi többlet	37 224

*Horváth László s. k.,
gazdasági igazgató*

*Gansperger Gyula s. k.,
főkönyvelő*

**A Kereszténydemokrata Néppárt
1997. évi pénzügyi zárómérlege**

Ezer forintban

Bevételek

1. Tagdíjak	6 470
2. Állami költségvetésből származó támogatás	157 734
3. Képviselőcsoportnak nyújtott állami támogatás	—

4. Egyéb hozzájárulások, adományok	3 249
4.1. Jogi személyektől	
4.1.1. Belföldiektől (az 500 000 forint feletti hozzájárulás nevesítve)	592
4.1.2. Külföldiektől (a 100 000 forint feletti hozzájárulás nevesítve)	—
4.2. Jogi személynek nem minősülő gazdasági társaságtól	
4.2.1. Belföldiektől (az 500 000 forint feletti hozzájárulás nevesítve)	339
4.2.2. Külföldiektől (a 100 000 forint feletti hozzájárulás nevesítve)	—
4.3. Magánszemélyektől	
4.3.1. Belföldiektől (az 500 000 forint feletti hozzájárulás nevesítve)	2 318
4.3.2. Külföldiektől (a 100 000 forint feletti hozzájárulás nevesítve)	—
5. A párt által alapított vállalat és korlátolt felelősségű társaság nyereségéből származó bevétel	—
6. Egyéb bevételek	8 653
Összes bevétel a gazdasági évben	176 106

Kiadások

1. Támogatás a párt országgyűlési csoportja számára	—
2. Támogatás egyéb szervezeteknek	1 084
3. Vállalkozások alapítására fordított összegek	—
4. Működési kiadások	101 110
5. Eszközbeszerzések	—
6. Politikai tevékenység kiadásai	67 905
7. Egyéb kiadások	20 678
Összes kiadás a gazdasági évben	190 777

*Dr. Giczy György s. k.,
elnök*

*Mizsei Zsuzsanna s. k.,
gazdasági vezető*

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a szerkesztőbizottság közreműködésével.
A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Kiss Elemér. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1–3.
Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: Nyéki József vezérigazgató.
Szerkesztőségi iroda: Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon/Fax: 266-5096.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál, 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 118-6668.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: Tel./fax: 117-9999, 266-9290/245, 246 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó 1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönypoltjában.

Éves előfizetési díj: 33 264 Ft. Egy példány ára: 70 Ft 16 oldal terjedelemtől, utána + 8 oldalanként + 35 Ft.

A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407